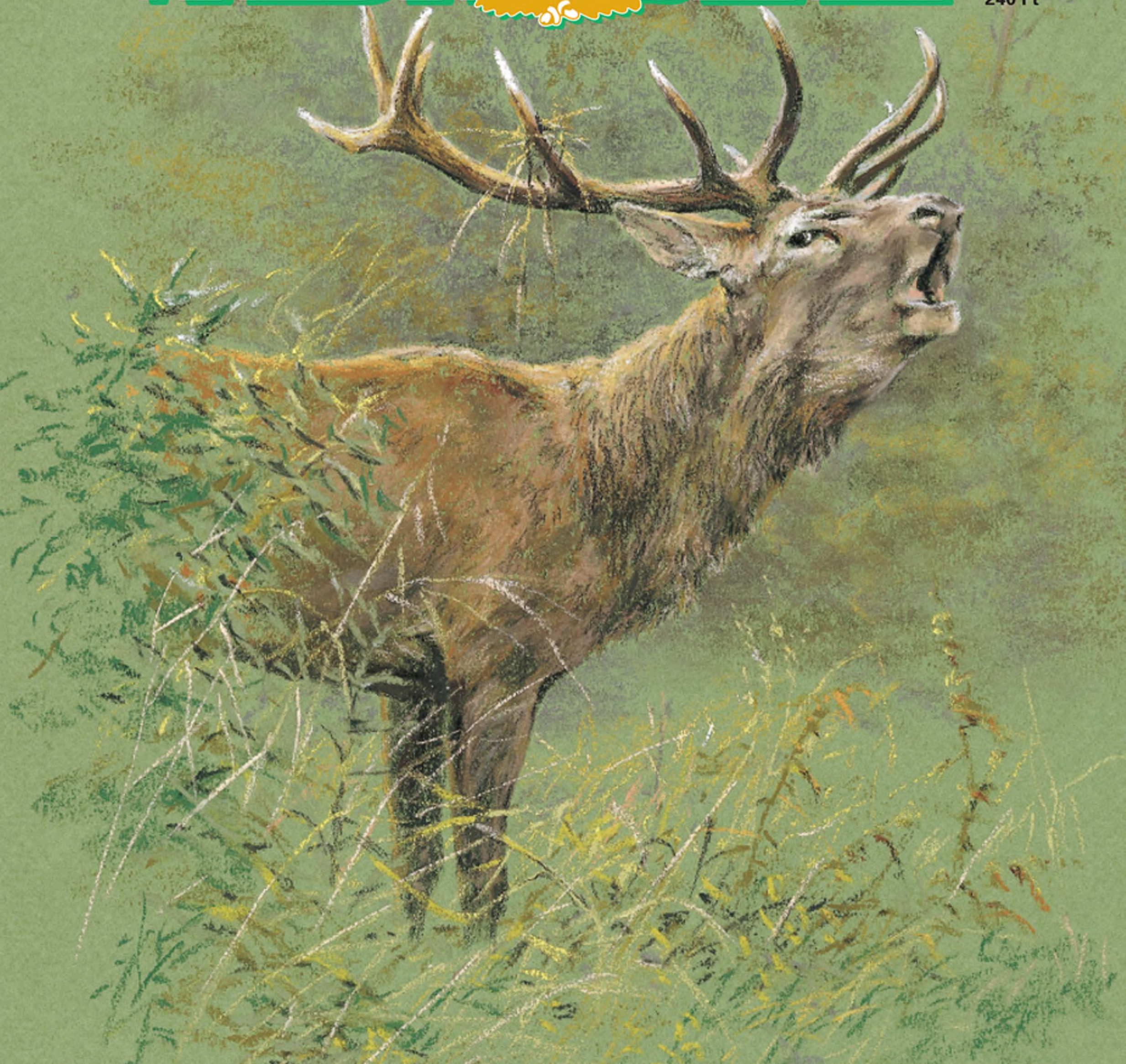

magyar

VADÁSZLAP

9. ÉVFOLYAM, 9.
2000/SZEPTEMBER

240 Ft

**BÖGŐKÜRTEL
SZEPTEMBERBEN**

10-11. oldal

**HELTAY – A
„VAD-HÚSMOSÁSRÓL”**

13. oldal

RUDOLF, A VADÁSZ

22-23. oldal

Blaser

**MAUSER Gold
sörétes puskák**

MAUSER

M 94

M 96

M 97

**MOST AKCIÓS
ÁRON!**

BLASER Magyarország KFT

Blaser-Mauser márkaképviselet

2837 Vértesszőlős, Valusek u. 30.

Tel./Fax: (34)379 500; (20) 922 4500

Nissan-Koh-I-Noor Kft.

1047 Budapest,
(Külső) Váci út 61-63.
Telefon: 370-8860, 370-8861

■ személygépkocsik 5 év* teljes körű garanciával 2 190 000 Ft+áfa-tól ■ platós, vagy zárt kishaszonjárművek 3 év garanciával 2 390 000 Ft+áfa-tól (Vanette Cargo), akár 5 személyes kivitelben ■ kisteherautók 3,5 ill. 4,5 tonna összsúlyig ■ kedvező kamatozású hitel, vagy tartós bérlet lehetőség ■ szerviz, karambolos javítás, díjmentes helyszíni kárfelvétel, kárügyintézés

*5 év vagy 100 000 km, amelyiket előbb eléri

A TARTALOMBÓL:

Interjú Kiss B. Zoltánnal	7
Apróvadások érdekében	8
Vadlexikon: az örvösgalamb	9
Böggőkürttel szeptemberben	10-11
Heltay, a vad-húsmosásról	13
Rudolf trónörökös emlékére	22-23
Vendégségben	24-25
Nadler Herbert naplójából	28
Háziorvosunk tanácsai	30
Hírek, tudósítások	33-35

Telefonszámaink: 301-0723, 06/60/327-280

Fontos tájékoztató

A Vadászati Kulturális Egyesület, mint a Magyar VADÁSZLAP kiadója 2001-ben a lap egész évi előfizetését – a nyomdai költségek, a papír árak és a postai díj-szabás emelkedése miatt – 3240 forintban állapította meg, amelyet a regisztrált előfizetők névre szóló banki csekkben, az új előfizetők bármely postahivatalban „Belföldi postai utalványon” fizethetnek be.

Az utalványra a következő címet kérjük írni:

**Vadászati Kulturális Egyesület
1245 Budapest Pf. 1209**

Eltérően az eddigi gyakorlattól, 2001-ben – a Magyar VADÁSZLAP 10. évfolyamát – nem az előfizetői kedvezményekkel, hanem szolgáltatásaink bővítésével igyekezünk gazdagabbá tenni. Ezek közé tartozik, hogy – a kereskedelmi célú mellékleteinkről most nem beszélve – 8 színes oldallal bővülnek a lapszámok, januártól kezdődően indítjuk a külön is gyűjthető „Vadlexikon” kötet számozott oldalainak megjelenítését, februárban és augusztusban jelenik meg „VADGAZDA” c. szakmai-tudományos mellékletünk, márciusban a FeHoVa és decemberben a Karácsonyi irodalmi melléklet...

A külön lapokból álló „Vadlexikon” kötetről, használhatóságáról, gyűjthetőségéről, a hozzá tartozó megyei és országos „versenyőr” – következő számunkban adunk részletes tájékoztatást. Amit már most érdemes tudni: az eltérő színű mapákba gyűjthető „Vadlexikon” sorozat lapjait – lapunk állandó mellékleteként – csak a Vadászati Kulturális Egyesületnél előfizetők, a kollektíven előfizető vadász-társasági tagok, illetőleg a VKE tagjai kapják meg ingyenesen a lakáscímükre!

Mivel áprilistól a lap terjesztését – egyenként címezve és fóliázva – saját magunk intézzük, a minimálisra csökkentettük a reklamációkat... a fentiek tudatában érdemes lesz inkább lapunkat előfizetni, mint az újságárusoknál megvásárolni.

CÍMLAPON: VALACZKAI ERZSÉBET PASZTELLJE

VADÁSZLAP

MEGJELENIK HAVONKÉNT

Kiadó-főszerkesztő: **Csekő Sándor** • Felelős szerkesztő: **Homonnay Zsombor**
Tervezőszerkesztő: **Kun Gábor** • Reklámszerkesztő: **Lukácsné Kocsis Marianna**
Szerkesztőségi titkár: **Goronné Tóth Margit**
A szerkesztőség levelezési címe: **1245 Budapest, Pf. 1209**
Kiadja a Vadászati Kulturális Egyesület
A szerkesztőség és a kiadó címe: **1054 Budapest V., Honvéd u. 8. IV. 3.**

TELEFON: 60/327-280 FAX: 331-4368

A Magyar VADÁSZLAP előfizethető „Belföldi postautalványon” a szerkesztőség címén, átutalással a Takarékbank Rt.-nél vezetett **11500102-10004115** számú számlára, vagy a hírlapkézbesítőknél, a postahivatalokban.

Terjeszti a Hírker Rt., az NH Rt. és az alternatív terjesztők.

Nyomdai előkészítés: Szikra Lapnyomda Rt.

Felelős vezető: **Lendvai Lászlóné** vezérigazgató

Nyomás: Athenaeum Nyomda Rt.

Felelős vezető: **dr. Garáné Bardóczy Irén** az igazgatóság elnöke

ISSN 1215-6159

E-mail címünk: vke.vadaszlap@mail.mata.vu Homepage: www.vadaszlap.hu

BEFOGADÓ KERESTETIK

Annak idején – állítólag – elmaradt a vadászati törvény előzetes hatásvizsgálata. Három évvel az életbelépés óta igazán illendő volna ezt valakinek elvégezni, leszűrni a tanulságokat és értékelni ami jó, elvetni azt, ami nem jött be. De miért éppen három évvel később, kérdezhetnénk joggal. Nos, a tapasztalatok szerint ennyi idő minimum kell ahhoz, hogy jogerős bírósági ítéletek szülessenek, joggyakorlat alakuljon ki, sőt azoknak mások számára levonható tanulságai elterjedjenek.

Jó, vagy rossz sorsom a közelmúlt egyik hosszú hétvégén egy civil önszerveződésű társaságba kevert, amely a szívbetegség ellenére két és fél napon keresztül a jobbítás szándékával vitatta meg vadászati törvényünket, és annak javítgatását színlelő rendeleteinek azon részeit, amelyek a legsürgősebben megoldandó feladatokat jelentik. Nevezetesen a földtulajdonosi képviselő anomáliáit, a vad és gépjármű ütközés kérdéseit, a mezőgazdasági és erdei vadkár ügyeket, valamint például az APEH legújabb „értelmezését”.

Nehogy valakinek ehelyütt valamiféle szervezkedő, vagy másképp gondolkodó kezdeményezés jusson eszébe, mert erről szó sincs. Inkább talán „mások helyett gondolkodóknak” nevezném. A „mini” konferencia csapata szó szerint a tűzvonalban dolgozók krémjéből került ki. Nem csak tudom, hanem őszintén hiszem is, hogy ha valaki a nyári hétfői pihenőnapjait feláldozza ilyesmire, az manapság már nem lehet a szó szoros értelmében „normális”, és bizvást lehet elvetemült elhivatottsággal is vádolni. Az összegyűlteket között vadászati felügyelők, gyakorló vadgazdák, földtulajdonosi képviselők és ezzel a speciális szakterülettel foglalkozó vadász-ügyvédek, jogtudorok voltak, akik a jogerősen nyert, vagy veszített ügyeik ismeretében mindenki másnál több ismerettel rendelkeznek. Az asztalra került témákat sajátos és szerteágazó megközelítéssel addig boncolgatták, amíg mindenki számára elfogadható javaslatok nem születtek.

Föl sem vetődött, hogy az egészet ki- vagy kik helyett csinálják, egyetlen megbírált név nem hangzott el. Elnézést a hasonlatért, de engem az egész a fenyegető árvíz helyzet védelmében indult civil kezdeményezésekre emlékeztetett. Az azonban nem képezte a vita tárgyát, hogy a számtalan módosítás, rendelet, elvárás és divatos irányvonalai során a vadászati törvény alapelve – jelesül a vad védelme – egyre inkább háttérbe szorul. Sarkosan fogalmazva és leegyszerűsítve: a hangsúly a minél több büntetés beszedésére és mindezek kapcsán annak a kérdésnek a tisztázására szorítkozik, hogy a védett ragadozókon kívül vajon kinek van joga megenni a nyulat? Sajátos módon a több, mint két napos és valóban minden oldalról megközelített „hűvös sarki” együttes fejtegetés után a legnagyobb gondot végül az jelentette, kinek kellene ezt a szellemi „végterméket” átadni, és egyáltalán van-e mindezekre fogadó készség? Magyarán: kit érdekel itt, hogy valami jó legyen?

Végül is a vak embert is csak akkor szabad az úttesten átsegíteni, ha előtte tisztázzuk, hogy egyáltalán át akar-e jutni. Ha mindezek ellenére próbálkozunk a segítő kézzel, ne csodálkozzunk, ha jó szándékunkat durva inzultusnak veszik. Ráadásul esetünkben azt sem tudjuk ki itt a vak, és ki az, aki lát? A címzett tehát – egyelőre – a gondolkodóba esettekkel együtt – ismeretlen, de ettől még jócskán akadhatnak kellemetlenségeik. Legalábbis a mai, könnyen „menesztős” világban. Ennek ellenére azt halljuk nyakra-főre, hogy a civil szervezetek, kezdeményezések nélkül nincs demokrácia. Aki elhiszi, és nem biztosítja be magát, az már keresheti is a lapátot, amelyre vagy önként ráül, vagy netán rásegítik. Mondhat bárki bármit, de az ilyenirányú téveszméinkről még nem tudtak hitelt érdemlően meggyőzni. Mint ahogyan a vadászati törvényből sem látjuk azt, hogy kötelező és számonkérhető gyakorlatainkban vajon tükröződnek-e a piaci viszonyok, a tartamos vadvédelem, a csatlakozásra – vagy éppen csalatkozásra – való fölkészülés első botladozó lépései? Ugyanis - szerintem - nem attól leszünk „polgárok”, ha miniket így becézgetnek, hanem majd akkor, ha magunk is úgy érezzük. És ha majd több lesz egy-két keréssel, ha kérdik, csak letagadjuk valahogy.

Mindent elmondanánk tehát, ha volna kinek. Ha netán a mai (kis)királyok a millenniumi nosztalgia-ától áthatva az egykori igazságos-hoz hasonlóan néha álruhában köznék jönnének... Jó volna, ha egyszer erre is „sör” kerülhetne...

felelős szerkesztő

Frank László, Tuszán, Hargita megye, Románia: „... még 1988 januárjában olvastam a Magyar Vadászlapon az Etikai Kódex javaslatukat, szíves ajánlás címmel. Idén áprilisban társaimmal megalkotottuk a „Sportvadász és Horgász Egyesületet”, amely a Szent Anna nevet viseli, székhelye Tuszán községben van. Egyesületünknek 28 alapító tagja van, amelyből 25 sportvadász és mindnyájunk legfontosabb törekvése az, hogy a kezelésünkben levő 10 400 hektáros területen sportszerűen és etikusan vadásszunk.

Visszatérve a levelem kezdetén említett írásra, amelyet a Vadászati Kulturális Egyesület tett közzé, ezúton kérem a Magyar Vadászlap tisztelt szerkesztőségének közbenjárását annak érdekében, hogy a Szent Anna Vadászegyesület megkaphassa annak jogát, hogy átvehesse és belső működési alapszabályzatába foglalhassa a vadászati etika e két legalapvetőbb tézisét: a Vadászati Etikai Kódexét és az Igaz Vadász tízparancsolatának tervezetét.

Megkérjük úgyszintén, közöljék milyen módon tudjuk megrendelni lapjukat egyesületünk számára. Szeretnénk egyesületünkkel tagja lenni a Vadászati Kulturális Egyesületnek, kérjük közöljék velünk, milyen feltételek szükségesek ehhez részünkről.”

Levelüket köszönettel és örömmel vettük. Természetesen hozzájárulunk az átvételhez, hiszen azért dolgoztuk ki és tettük közzé, hogy a vadászok „használják”. Sajnos igaz a mondás, hogy senki nem lehet próféta saját hazájában, mert két magánjellegű hozzászóláson kívül a hivatalos szervezeteket az Etikai Kódexre kidolgozott javaslatunk nem zökkentette ki a régi kerékvágásukból és jól megvannak enélkül is. Annak azért módfelett örülünk, hogy a „mag” ha az anyaországon kívül is, de méltó talajra lelve, kicsírázott. A tagság körében éppen ezért is szeretettel fogadjuk önöket. A VKE tagja – legalább egy ajánló tag javaslatára az lehet, aki azonosulni tud a kitűzött kulturális célokkal, elfogadja az Alapszabályt és vállalja a tagdíj befizetését, de ennél is fontosabb: tenni is akar az ügy érdekében.

AZ APRÓHIRDETÉSEK TARIJAI:
Az első szó 200 Ft, minden további szó 50-50 Ft + 25 % áfa. A hirdetéseket levélben, faxon, e-mailen vagy személyesen, minden hónap 10-éig szíveskedjenek leadni.

A Vadászati Kulturális Egyesület tagjainak a nem kereskedelmi jellegű apróhirdetések ingyenesek.

FEGYVER

St. Barbara .270 Win., 7 x 50 Meopta távcsővel és Frankonia Mauser 8 x 68, 3-9 x 40 All Jagd távcsővel, eladó. Telefon: 06/76/475-123, este 19-22 óráig.

Német M96 Mauser, 30-06, 9-12x56 Dolter céltávcső, Schwenk-Montage, bontható szerelék, 320 ezer forintért eladó. Telefon: 06/20/335-9285

Új orosz billenő csővű .222-es ksigolyós puská távcsővel felszerelve és 12-es orosz bock, sörösés puská kifogástalan állapotban sürgősen eladó. Telefon: 06/30/938-9678

CZ 537 típusú, .270 W kaliberű golyós vadászfegyver, 6 x 56 Seadler távcsővel patent szereléssel felszerelve, faragott aggyal eladó. Telefon: 06/76/410-572, 06/20/969-2380

Steyer Manlicher .30 .06-os kaliber jubileumi széria 8 x 42-es Zeiss Diavari távcsővel kompletten eladó. Irányár: 850.000 Ft. Telefon: 06/30/288-6696

ZKK 601 .243, Win. gyári szereléssel és Simson 12-es duplapuska eladó. Telefon: 06/30/252-0031

Zastava .30-06, 3-12x52 Tasco fegyvertávcsővel IZS 58 kal. 16 sürgősen eladó. Tel. 06/71/440-133 délután.

Nyílpuska (150 font, 70 kilogramm húzóerő, excentrikus, távcsővel és nyílvezetővel) eladó. Engedélyhez nem kötött sporteszköz. Csere is érdekel. Utánvétellel is elküldöm. Ár: 45000 Ft. Telefon: 06/20/962-1903, Budapest.

KUTYA

Drótszörű német vizsla, nagyon jó képességű, négy hónapos kölyökkutyák, aktív vadászó – jó vérvonalú – szülőktől, olta, törzskönyveze eladók. Telefon: 06/96/282-153

Labrador kölykök kaphatók Borcsától, az ország kiemelkedően jó képességű szukájától, amely küllem és munkaeredményekben megmutatkozik. Ezen tulajdon-

ságokkal a kan is rendelkezik. Ugyanitt rövidszörű magyar vizsla kölykök munkavizsgás szülőktől eladók. Érdelklődni: Szénási, 06/34/350-464

Rövidszörű magyar vizsla kölykök kitűnő munkavérvonalból eladók, folyamatosan előjegyezhetők. Ugyanott postai utánvétellel megrendelhető: Huszár Tibor A vizslák idomítása... című könyve és a könyv alapján készült oktatófilm. T: 06/20/340-8890, 06/96/358-008

Törzskönyvezett, egy éves labrador retriever fekete szuka kutya, kiváló vadászati tulajdonságokkal méltányos áron eladó. Makai, Martfű, Rózsa u. 10. Telefon: 06/56/450-153

Drótszörű foxterrier kölykök munkavizsgás szülőktől olta, tetovála eladók. Kovács István, tel.: 06/57/420-220, 06/60/483-384

Gházi-Kászim Kennelben jagdterrier kölykök és növendék kutyák, szájkasszórú tacsók kölykök eladók. Endre Károly, Husztót, Kossuth u. 5. Tel/fax: 06/72/498-683

Bevadászott, alapidomított és növendék vizslák eladók. BÜHAG-20-as, dupla sörösés fegyver igényesnek eladó. Csüllög István 5530 Vésztő, szőlőskert u. 1. Telefon: 06/66/477-267 este.

Törzskönyvezett drótszörű német vizsla kölykök, jól vadászó szülőktől kaphatók olta, tetovála. Irányár: 20-25 ezer forint. Telefon: 06/94/444-142.

Rövidszörű német vizslát kedvelők figyelem! Szépet és jót a Malomközi kennelből. Az utóbbi évek legeredményesebb kanjával, igen kedvező feltételekkel fedeztetek, kölykök igényesnek előjegyezhetők. Nagy István többszörös Aranykoszorús Mestertenyésztő. 6116 Fülöpjakab, Pf. 479. Telefon/fax: 06/76/378-627

Drótszörű német vizsla kölyök (hat hónapos) törzskönyvezeve, német szülőktől eladók. Telefon: 06/74/410-151, 06/74/312-552

Jagdterrier kölykök újra kaphatók a Csernelházi kennelben. Apa: HJCH Boby von Yugerland 4 x HPJ, 3 x CAC, HDGY, 4 x HFGY, fiatal BIS, '99 Championok Championja, munkavizsga. Anya: Csernelházi-Ördög Borbándi, 2 x HPJ, CAC, HFGY, HDGY, Munkavizsga. A kölykök nagyvad vadászatra is cserélhetők. A fenti kannel fedeztetést is vállalunk. Telefon: 06/63/366-261

A csernelházi kennelből újra kaphatók rövidszörű magyar vizsla kölykök. A szülők aktív vadásznak, lendületes keresés, kimagasló apportkészség. Apa: Valleyhenter Yanke Bédai CAC-os, nehezített vércsapa verseny I. hely, képességvizsga I. díj, nagyon ígéretes, fiatal import kan. Anya: Csatárkai Svindli, többszörös kitűnő, Res.CAC, kivételesen jó csontozat, kimagasló

munkaképv. Vadászatra is cserélhetők. Telefon: 06/63/366-261

Drótszörű magyar vizsla kan eladó (egy éves) beavadászva, munkavizsgával. Telefon: 06/78/381-374, 12-13 óra között, és 19 óra után.

Drótszörű német vizsla kiskutyák a Pesti Vadász kennelből ismét kaphatók, korlátozott számban. Szülők aktív vadásznak, vadászoknak kedvező feltételek. Telefon: 06/24/409-416

Többszörösen győztes, vadászó szülőktől pointer kölykök kaphatók. Pápa Attila, 06/30/903-4929, 06/66/498-101

Jagdterrier kölykök (Különös vadászat című könyv szerzőjének kutyáitól) eladók. Januárra munkaképesek. Telefon: 06/44/361-116

Bajor véreb kölykök eladók, 2 x CAC, HFGY jól dolgozó szukától és szlovák győztes kantól. Telefon: 06/36/474-339

Vizslatanítást, munkavizsgára felkészítést vállalom. Mikola Géza 06/96/339-157 Győrújfalú

Fiatalon, eredményesen! Vadászkutyák képzése (fegyelmi, vadászati) képesség- és munkavizsgára való felkészítése. Baranyi Szabolcs, 06/30/996-5198

Vadászkutyák munkavizsgára, valamint vízimunka versenyre való felkészítését vállalom. Szénási János, 06/34/350-464

ÁLLÁS

Felsőfokú vadgazda mérnöki diplomával hivatásos vadász, vagy vadgazda munkahelyet keresek. Heim Tank-réd 2120 Dunakeszi, Barátság u. 41.

A Jászapáti „Barátság” Vadásztársaság pályázatot hirdet felsőfokú végzettségű hivatásos vadász (lővadász) és két fő középfokú végzettségű hivatásos vadász állásokra. Fizetés megegyezés szerint. Szolgálati lakás megoldható. Jelentkezés: Levélben 5436 Jászszentandrás, József Attila út 6., telefonon Gyenes Balázs Vt.-elnöknél a 06/30/945-2596.

Erdésztechnikusnő erdészeti vagy vadászati, természetvédelmi területen állást keres. Laskovics Gyöngyi, 3000 Hatvan, Kobzos u. 5.

VEGYES

Nagyvadas területen vadásztársasági helyet átvennék. Telefon: 8-16 óráig 06/53/319-326

Vaddisznó-, őz-, gim-, dóm- és jávorszarvas tróféák eladók. Telefon: 367-6576

4 WD Center vállálja mindenféle terepjáró javítását, valamint alkatrész értékesítést.

4 WD Center hazai és külföldi terepjárós programok szervezése, saját tesztpályán kezdők és haladók terepjárós képzése (autókölcsonzés megoldható) Cím: 1037 Budapest, Pomázi út 1/d. Telefon: 06/1/250-6669

Vadászatközfigyelme! Tenyésztőtől rendelhető vadászatközfigyelme! Ár: 1.500 Ft. 400 db felett, további kedvezmény! Telefon: 06/96/209-128, 06/30/939-7962

Nagyvadas területen vadásztársasági tagságot átvennék. Minden megoldás érdekel. Képesítés és gyakorlat alapján a hivatásos vadászati teendőket is el tudom látni. Telefon: 06/20/912-7542

Tróféák (őz, szarvas, muflon, disznó) összesen több, mint 100, étterem, vadászház részére eladó. Telefon: 06/46/365-932 este, cím: dr. Simay Attila, 3529 Miskolc, Mikes u. 6.

Trófeatáblák nagy választékban, készítőitől. Hazai, afrikai, hal, stb. Fűzi Gábor faszobrász. Tel/fax: 318-9250, Telephely: 1116 Budapest, Talpas u. 4.

A Diana Vadász-Horgász Antikvárium vállal könyvkötést, könyvek restaurálását. Vadászkönyv készletünkről ingyenes ajánlójegyzéket küldünk. A kiválasztott könyveket postán megküldjük. 6900 Makó, Zrínyi u. 34. Telefon: 06/62/211-561

HALOTTAINK

Megrendüléssel tudatjuk mindenkivel, aki tisztelte és szerette, hogy barátunk és vadásztársunk, Skarbinecz Zoltán szeretett „Zoli bácsink” 71 éves korában, 2000. július 7-én tragikus hirtelenséggel elhunyt. Emlékét kegyelettel megőriztük. Zamárdi „Nimród” bérkilövő Vadásztársaság

A „Szent Gellért” Bérkilövő Vadásztársaság tagja, közgyűlése, illetve intézőbizottsága nevében köszönetet mondok az állampolgárok adója 1%-ának felajánlásaiból hozzánk eljuttatott és befolyt pénzüsségért, amelyet kulturális és továbbképzési célokra használunk fel. Kardos László elnök

Vadászatközfigyelme! Tenyésztőtől rendelhető: fécántojás, napos, előnevelt és kész vadászatközfigyelme, valamint napos vadkacsa. Telefon: 06/96/209-128, 06/30/939-7962

Infratávcsövek, infrasugárgók, lézersugárgók, számszerűk eladók, megrendelhetők. Telefon: 06/30/205-3714

Angol rendszerű fécánnevelő, fűtőegységgel, 12 egység, eladó. Telefon: 06/89/345-026, 06/60/364-911

Korongdobó gépet hobbi és parcours kivételben, összecsukszó magaslesekkel hordozható, kocsitűs, valamint farnászok kivételben rendeljen az INTERMAS Kft-nél, szárnyas, szörmés, befogócsapdák minden méretben. Telefon: 06/66/321-151, fax: 06/66/441-029

Erdőtelephöz közel, akác és nemesnyár csemeték, parkosításhoz díszfák, díszcserjék, örökzöldek, rózsák és gyümölcsfák nagy választékban kaphatók.

Czeróczi díszfaiskola 2373 Dabas-Gyón, Peszéri u. 7. Telefon: 06/30/983-8545, telefon/fax: 06/29/367-710.

Vadásszon a szarvasbögés idején a Zempléni-hegységben, Középheután! Kétszemélyes üdülési jog RCI tagsággal a 40. hétre eladó. Telefon: 06/54/450-013

Ha a nevelt fécánjai jól fejlődnek, tollazatuk kiváló, röpkölnék, mint a fecske, lapozzon tovább és örüljön a sikernek. Ám, ha nem... akkor hívja a 06/60/322-998-as telefonszámot. Talán elkél egy kis (BÉRES)CSEPP segítség.

A BEREG SZERELMESE

VADÁSZLAP: Mitől lett „csodavilág” a Bereg az Ön számára?

KISS B. ZOLTÁN: – Itt születtem, itt élek és dolgozom Vásárosnaményban, a Felső-Tiszavidék egyik hangulatos kisvárosában. Számomra a Bereg a béke, a nyugalom szigete. Lenyűgöz a táj szépsége, néhol még érintetlensége. A Bereg – Szabolcs-Szatmár-Bereg megye északi része – itt ül a Tisza „tenyerében”, a természet megáldotta minden szépséggel. Csodavilágában otthon van a ritka madár, a jégkori virág, az évszázados fa, a sosem bolygatott ősgyep. Mint minden vadászra, rám is jellemző a mindig más és más arcát mutató természet óvó-féltő szeretete, s az, hogy ezt a fantasztikusan gyönyörű, rendkívül értékes természetes környezetet – a lehetőségekhez mérten – megőrizzük a jövő generációi számára.

Tisztelem az itt élőket: emberségüket, tenni akarásukat, ízes – de talán a legszebben megőrzött magyar beszédüket. Mint kereskedőnek sok egyszerű és több a környéken befolyásos emberrel van üzleti és baráti kapcsolat. Két évvel ezelőtt azért mertem belevágni az első Bereg Expo megrendezésébe, mert bíztam a barátaimban és az itt élőkben. Nem csalódtam! Akivel beszéltem a terveimről és akit kértem, hogy segítsen – az támogatott. Így valósult meg az ipari termékek és szolgáltatások bemutatásának kiállítás. Mind a szakemberek, mind a vásárlatók körében osztatlan sikere volt a hazai és külföldi vadászaton eléjtett trófea bemutatónak. Az elmúlt évben továbbléptünk, az Expo három napjának egyik délutáni szakmai konferenciáját teljesen a vadászatnak, vadgazdálkodásnak és a természetvédelemnek szenteltük. Idén ismét újítunk. Együttműködve a megyei Vadászkamarával és a Felső-Tiszavidéki Vadászszövetséggel, valamint a Védegyellett, közösen kibővítjük a vadászati programokat. Mindhárom nap alatt lesz valamilyen vadászati rendezvény. Kiemelkedik a sorból a Nemzetközi Németvizsla Tenyészszemle, amelyet három helyszínen rendezünk meg, valamint az Országos Terepíjász Bajnokság. Ugyanilyen rangos eseménynek tekintem a megye hivatásos vadászainak gyakorlati és elméleti versenyét vagy a főzőversenyt is. Fontos, hogy az Expo ideje alatt Szabolcs-Szatmár-Bereg megye vadászai ismét együtt lehessenek, találkozhassanak egymással, a meghívott vendégekkel, a vásárlatókkal.

Ezt a lehetőséget is felhasználom arra, hogy a Bereg Expóra mindenkit szeretettel meghívjak. Bízom benne, hogy szeptember 22–24-e között, valamelyik napon, megtisztelik rendezvényünket.

VADÁSZLAP: Miért fontos az Ön számára a vadászat?

KISS B. ZOLTÁN: – Lassan már „szájlóigévé” válik, amit erre válaszolni szok-

Erdész akart lenni, de kereskedő lett. Ahogy mondja: amióta az eszébe jutja és a lába a földet éri – korosztályának megfelelően – mindig vadászott. 40 évesen két vadásztársaság elnöke, vadászott Afrikában, Ausztráliában és Ázsiában... A vásárosnaményi Bereg Expo kitalálója és főrendező-megvalósítója, ahonnan egyszer sem hiányzott a vadászat, sőt az idén – szeptember 22–24-én – a kiállítás együtt lesz a regionális vadásznappal.

tam és amit Ön is idézett tőlem a bevezetőben ... de hát ez az igazság: amióta az eszembe jut és a lábam a földet éri, mindig vadásztam valamilyen módon. Ebben benne van a csúzlizás, a nyilazás, a légpuskázás, a hajtóskodás ... s az, amikor kölcsönpuskával és saját söréttel, később kis-, és nagygolyós puskával vadászhattam. Anyai ágon a nagyapám vadászott és a nagybátyám vezetett be a vadászat rejtelmeibe. Neki köszönhetem, hogy 1977-ben, a 18. születésnapom legfényesebb ajándékaként vadászjelölt lehettem a vásárosnaményi Széchenyi Zsigmond Vadásztársaságban. Egy év múlva a tagja lettem az egyesületnek, később IB tagnak is megválasztottak. A szétválás után, Vásárosnamény- Kis és Nagyvarsány-Gyüre határában egy 5600 hektáros, vegyesvadás területen, a Hunor '96 Vadásztársaságnál lettem elnök. Két vadórunk van, évente kétezer fácánt nevelünk és bocsátunk ki a területre. Nem fogadunk bérvadászokat! Ezt már az alakulásnál eldöntöttük, mindenkivel megbeszéltük, hogy aki nálunk tag akar lenni, annak áldoznia kell anyagiakban is a vadászatra. Véleményem szerint előbb-utóbb így lesz ez az egész országban, – legfeljebb ahogy nálunk is – megmarad a tiszteletbeli tagság intézménye, amely kevésbé költséges. Azt tudni kell, hogy a nyugdíjas tiszteletbeli tag jogai nem azonosak a rendes tagok jogaival.

VADÁSZLAP: Galgócon is így van?

KISS B. ZOLTÁN: – Abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy nekem már sikerült megteremteni a vadászat anyagi

háttérét. Így nem csak a szenvedélyem van meg, hanem – legalább is egyelőre – tudom finanszírozni vadászati szenvedélyemet ... és ebben támogatott és támogat a feleségem is. Mert hiába született vadász valaki, hiába van a vérében a vadászat, ha az ehhez nélkülözhetetlen anyagiak nem állnak a rendelkezésére. A Bükk és a Zemplén között, Putnok környékén a nagyvadás Galgóci Vadásztársaságnál sok régi vadásznak nem volt szimpatikus, amikor elnökké választásomkor bejelentettem, hogy vége az ingyen vadászatoknak. Megértem azokat, akik nem tudnak költeni erre, de nekik is el kell fogadniuk hogy a jövőben – ha túl leszünk napjaink átmeneti periódusán – azok fognak és tudnak majd vadászni, akiknél a szenvedély és a pénz találkozik. Ez az átrendeződés már elkezdődött. Több vadásztársaságnál – a vezetőség ügyességével – még egy darabig egyensúlyozgatnak, de ennek rövid időn belül vége lesz. Erre nem csak lehet, de kell is számítani.

VADÁSZLAP: A külföldi vadászatai mondatjait ez Önnel?

KISS B. ZOLTÁN: – Részben... annak ellenére, hogy nem minden külföldi vadászatom volt fizetés. Úgy gondolom, hogy a magyar vadászatnak, a magyar vadnak rangja van, amit mindenféleképpen meg kell őrizni. Hiába van pénze valakinek, ha ez nem párosul hozzáértéssel. A hozzáértést viszont meg kell tanulni. Ezért tartom nagyon fontosnak, hogy szűkebb pátriámban és országosan is törődjünk többet a szakma kulcsfiguráival, a vadőrökkel, hivatásos vadászokkal. Az ő felkészültségük, kulturáltságuk dönti el, hogy eredményes, élményszerű lesz-e a vadászat, vagy megmarad üres puska-pufogatásnak. Számomra a Bereg Expo is egy alkalom, egy lehetőség arra, hogy a hivatásos vadászok vetélkedése során felmérjük a megye szakembereinek felkészültségét, hozzáállását. Ennek tudatában szervezzük meg a továbbképzéseket, jelöljük ki a megtanulnivalókat. Ha nem lesznek a magyar vadászterületeknek tisztességes és lelkiismeretes gazdái, nem lesz rangja a magyar vadnak és vadászatnak sem.

VADÁSZLAP: Maradjunk a rangnál. Van Önnek valamilyen vadászati rangsora az eddig eléjtett vadfajokat illetően?

KISS B. ZOLTÁN: – Az európai vadfajokat gyakorlatilag végiglőttem, van medvéim, zergém. A legrangosabb vadászatnak mégis az afrikai bivaly elejtését tartom. Kétszer voltam Dél-Afrikában és két kafferbivalyot lőttem. Felejthetetlenek az élményeim. Utána nálam a bögő gímszarvasbika vadászata következik, amit a dürgő siketfajd vadászata követ. Szívesen vadászom vaddisznóra és újabban egy nagyon úri vadászat, a fűrészés is a kedvenceim közé tartozik.

VADÁSZLAP: Van olyan része a világnak, ahol már járt és ahová visszavágyik?

KISS B. ZOLTÁN: – Előre kell bocsátanom, hogy már nem fűt a lődüh, miközben nem tagadom, hogy szeretem a vadat meglőni, megfőzni és megenni. Számomra a vadászat rengeteg élményt, baráti kapcsolatot s ezen keresztül új területek, új emberek megismerését is jelenti. Dél-Afrika, Ausztrália, az Ural ellenére én mégis Brjanszkba mennék vissza a legszívesebben. 1986-ban – Vavrik Károly segítségével – életemben először vadászhattam külföldön, egy baráti meghívás kapcsán. 10 napig vonatoztam Brjanszkig, Nyerusszáig és nem tudtam lőni dürgő-köszörülő siketfajdkakast. Hiába tudtam, tanultam meg mindent a siketfajd vadászatáról, hogyan kell beugrálni, mire kell vigyázni, hogy „csak köszörülés közben és csak ülő madárra lőhetek, a repülő madárra nem érdemes még a puskát sem fölemelni” ... Nyerusszában nem sikerült elejteni az első siketfajdkakasomat. A következő évben még jobban készültem és a kitarásomat eredmény koronázta. Azóta lőttem újabb négy kakast, de az első helyszínre ma is visszavágyom.

VADÁSZLAP: Befejezésül térjünk vissza a Bereg Expóhoz. Hogyan jött az ötlet és évente mennyit költ ennek sikerére?

KISS B. ZOLTÁN: – A privatizáció során lehetőségem nyílt a régi dohányfeldolgozó épületeinek, területének megvásárlására. Mivel élelmiszer és vegyi áru kis- és nagykereskedéssel foglalkozom, jól jöttek a raktáreépületek. Aztán a feleségemmel, munkatársaimmal, barátaimmal elkezdjük törni a fejünket, hogyan lehetne még jobban hasznosítani a területet? Szinte önmagától kínálkozott az ötlet. A valamikori „vásáros” Naményban egy sokakat érdeklő, a régiót is megmozgató kiállítást, Expo-t kellene rendezni! Belevágtunk ... az ötlet bevált, bár eddig ráfizettünk. A 12-13 millió forintos költségvetéshez – igaz nagyon sok szponzorunk van – minden évben 1-2 millió forintot hozzá kellett tennünk. Biztos vagyok azonban abban, hogy a térségnek szüksége van erre a rendezvényre és hosszabb távon megtérül majd minden befektetésünk.

Csekő Sándor

FÖLDES LÁSZLÓ

1914–2000

Nem voltam a beosztottja, sosem vadásztunk együtt ... ismeretségünk mindössze egyetlen – 1981-ben készített – interjúra korlátozódott. A lakásán fogadott, ahol akkor még együtt voltak az Afrikában, Indiában, Mongóliában elejtett trófeái. Nem dicsekedett a vadász-sikereivel, inkább a kudarcairól szólt, az elszalasztott lenyél hiúzról és a vértesi magasles alatt csámcsogó gigantikus vadkanról, amelyre 14 szombat estéjét áldozta – bizonyosság, hogy a vaddisznó vadászata volt a kedvence – és még lövést sem tudott rá tenni. A kétszázal is több darabból álló trófeagyűjteményt 1987-ben odaajándékozta szülővárosának, a kiskunhalasi II. Rákóczy Ferenc Mezőgazdasági Közgazdasági és Informatikai Szakközépiskolának ... talán megérné, hogy az iskolába látogatókon kívül a nagyközönség is megismerkedhessen vele.

Emlékszem, csak ketten voltunk a lakásban és egy hópárduc gereznája alatt ültem. Az interjúnak két apropója is volt, 67 évesen akkor ment nyugdíjba a HUNGEX-PO vezérigazgatói székéből és a plovdivi Vadászati Világkiállítás „világkiállítóként” és vadászaként is értékeltük. Szájtartása, szigorú tekintete, erős szemöldöke vitathatatlanul keménységet sugárzott ... de a beszélgetés során semmit nem tapasztaltam „vadember” mi voltjából, ellenkezőleg: amikor a vadászatról, a szenvedélyéről mesélt, kinyílt és föloldódott – nem volt se vezérigazgató, se párttitkár, se belügyminiszterhelyettes, se emberi sorsok fölött döntő káderpolitikai osztályvezető.

Akkoriban – bár már túl voltam a diplomám megvédésén – továbbra is erősen foglalkoztatott, hogy megtudjam: miért vadásznak a vadászok? Kevés olyan összefogott, olyan világos magyarázatot kaptam, mint amit Földes László az interjú során elmondott. Most, hogy 86 éves korában elhunyt,

FOTÓ: POLSTER GABRIELLA

Földes Lászlót (felvételünkön jobbra) a trófeagyűjtemény átadásakor Kiskunhalas díszpolgárává választották

emlékezzünk rá az általa elmondottak fölledésével.

„Vadászom, mert szükségem van a vadászat adta csöndre, nyugalomra, kikapcsolódásra. Nézzé, én olyan munkakörökbe töltöttem be, ahol koncentráltan, felelősséggel kellett dolgozni, dönteni. ... Mindig tudtam, ha eredményt akarok elérni, ezt csak erős akaráttal, koncentrációval lehet. Úgy szoktam mondani, hogy világ életemben egy „munkaalagútban” voltam, csak azt láttam, ami az alagút végén fényelt, világított – a célt, amit el kellett vagy el akartam érni. Mit tehettem, dolgoznom kellett 51 éven keresztül. Ha az ember ilyen erős koncentrációjú munkát végez, sokkal nagyobb szüksége van a kikapcsolódásra. Nos, nekem a vadászat lett az állandó kikapcsolódás.”

Meggyőződésem, hogy a magyar vadászat és a hazai vadászok sokat köszönhetnek neki ... hogy csak egyetlen egyet említsek, kormánybiztosként a nevéhez is fűződik az 1971-es budapesti Vadászati Világkiállítás ragyogó megrendezése ... amelyből még ma is profitálunk.

csekő

Apróvadás érdekvédelmi szervezet alakul

Kíváncsisággal vegyes várakozással érkeztek neves szakemberek Kanizsay Gábornak, a Hunnia Kft. tulajdonos ügyvezetőjének meghívására Fonyódra, július 24-ikén. Az apróvad-gazdálkodás területéről ismert vadásztársaságok hivatásos vadászai, vezetői, kutatók, részvénytársaságok vezetői az érdekvédelmi és vadászati hatóság képviselői együtt tekintették át a hazai apróvad-gazdálkodás korántsem rózsás helyzetét. Kanizsay Gábor bevezetőjében az elmúlt három évtizedre visszatekintve igen találónak a 70-es éveket „fénykornak”, a 80-as éveket „intenzívnek”, a 90-es éveket a „hanyatlás korának” jellemezte. Részletesen elemelve az évtizedünk első felében tapasztalt hanyatlás okait, kitérve az ezt követő meglehetősen lassú javulás szakmai hátterére is. Csatlakozott a bevezetőhöz dr. Faragó Sándor és Heltai Miklós korreferátuma is, amely elsősorban a kutatás szemszögéből adott háttérrel az elmondottaknak. Ezek után a tanácskozás résztvevői a saját, szűkebb munkaterületük tapasztalatait osztották meg kollégáikkal.

Kanizsay Gábor véleménye szerint az elmondottak is igazolják, hogy múlhatatlan szükség volna egy olyan érdekvédelmi szervezetre, amely az apróvaddal foglalkozó sajátos gondokat segíti. Pintér István, az FVM főosztályvezető-helyettese a szervezet működését a Terméktanács keretein belül javasolta, Török Henrik, az OMV részéről pedig felajánlotta a szövetség keretein belüli működtetést. A jelenlévők túlnyomó része azonban mindezek ellenére egy önálló érdekvédelmi szövetség megalapításában látta a megoldást, ezért dr. Faragó Sándor, dr. Palkovics György és Kanizsay Gábor személyében szervezőbizottságot hoztak létre, akik kidolgozzák az alakuláshoz szükséges okiratokat, elkészítik a javasolt működési szabályzatot és a munkatervet. Az alakuló közgyűlés után, az új szövetség már ősszel megkezdheti munkáját.

PETROVICS MÁTYÁS

1944–2000

Tudjuk, hogy a halál az élet realitása. Az ember tudata ébredésének pillanatától kezdődően tisztában van azzal, hogy az út végén az elmúlás, a halál várja. Mégsem vagyunk felvértezve, felkészülve sem a saját, sem a közeli jó barát korai halálhírét hallva. Nem tudom elfogadni, tudomásul venni, hogy Mátyás örökre elment.

A vadászok többségének a „Kádár utca” egyet jelentett személyével, mert jóval több volt, mint kereskedő, hiszen személyiségével, szakmai tudásával, őszinte segítőkészségével, közvetlenségével meghatározta az egész üzlet alaphangját. Az Aranyfácán Vadász-Horgász Áruházba nem csak vásárolni jártak a vadászok. Mátyásnak mindig volt arra ideje, hogy bárkivel szót váltson fegyverekről, vadászélményekről vagy bármi másról. Soha nem tett különbséget az emberek között, számára egyformán volt fontos minden hozzá forduló vadász, akiket tizenegy évig szolgált nagy szakmai alázattal és maximális figyelemmel. Alapjában véve optimista ember volt, hitt a jelenben, bízott a jövőben és ezzel az életfelfogással jókedvet, erőt adott sokunknak. Nehéz lenne eldönteni, hogy a bolt számára első vagy második számú otthon volt-e, azt azonban tudom, hogy az élete teljesen egybeforrt munkájával. Ezért alakulhatott ki az a nagyon bensőséges családi légkör, amelyből most a család fő hiányozni fog. Nekünk is és a vadásztársadalom tagjainak is, akik őszintén szerettük és tiszteltük.

Polster Gabriella

Petrovics Mátyást augusztus 25-én, Újpesten a Megyeri úti temetőben – rengeteg barátja, tisztelője jelenlétében – helyezték örök nyugalomra.

ÖRVÖS GALAMB

(COLUMBA PALUMBUS)

A legnagyobb testű vadgalambfajunk a nevét a repülés közben is nyakán jól látható világos folt, az „örv” után kapta. Az örvös galamb a galambfélék (Columbidae) családjába tartozik. Testének súlya gyakran eléri a félkilót is. A galamb szó az ó-szláv golub, holuból ered. Testméretei: testhossza 378-432-, szárnyhossza 208-227-, farokhossza 98-117-, csüdje 25-31-, csőr 19-22 milliméter. A hím és tojó színezete hasonló. Az öregek feje késszürke, a nyak fémfényes zöld, a melle és a begye borvörös lilás beütéssel. A hát és a vállak, szárnyfedők szürkésbarnák, testének alja világosszürke. A farok végén széles fekete zárószalag. A nyakörvén kívül a szárnyfedők fehér foltjai is jól láthatók repülés közben. A lába vöröses hússzínű, a csőre szürkés szaruszínű, a tövén vöröses árnyalattal, a szeme sötétvöröses-barna. A fiatalok nyakán a fehér nyakfolt és a nyakrész fémes csillogása hiányzik. Szépességét népdalok, versek, mondókák is hirdetik. Jellegzetes, ku-ku-rukuu kiáltását erdőszélen, gabonaföldeken, az ott dolgozók szívesen hallgatják. A síkvidéktől a magas dombvidékig mindenütt honos, élőhelye erdőkhöz, erdősávokhoz, fasorokhoz, városi parkokhoz kötődik. Táplálkozás céljából a mezőkre húz, a vonuláskor is ezeket keresi fel. Költöző madárként már február elején nagy csapatokban jelenik meg az Adria-partvidékéről, Olaszországból és Szardinia szigetéről jövet, ahol a telet tölti. Október végén, november

elején távozik tőlünk, de enyhe teleken egyes példányai kitarának a Pannonmedencében, a szomszédos Bánságban, s a Vajdaságban is. Repülése felszálláskor csattogó, hangos, leszálláskor sikló, csendes. A hím tavasszal hangos szárnycsattogtatásokkal, látványos felszállásokkal hívja fel magára a tojó figyelmét. Monogám faj, a hím rendkívül ragaszkodik a tojóhoz.

Az örvös galamb fészket erdőbe, erdőfoltokba, különböző magasságokba, néha magasabb cserjékbe, mindig ágakból rakja. Városok parkjainak magasabb fáin, sőt épületek eldugott zugába is fészket rak. A fészke alja kettő sárgásfehér tojásból áll. Évente kétszer, áprilisban és júniusban költ. A szülőpár felváltva költ, s a kotlási idő 15-17 nap. A tojás nagysága 39 x 32 milliméter. A fiókák csukott szemmel születnek, csupasz testüket néhány pihe borítja, és mindkét szülő szorgalmasan táplálja. Már 25-28 nap múlva elhagyják fészkeiket, és 32-35 napos korukban nagyszerűen repülnek. Dél-nyugat Ázsiában háromszor is költenek évente, Európában – ahol mindenütt megtalálható – ezt még nem figyelték meg.

Az örvös galamb fő tápláléka a földről szedett magokból áll. Hasznossága a gyommagvak, valamint a mezőgazdaságra káros rovarok, csigák fogyasztásából áll. Összeszedi a beta-

ILLUSZTRÁCIÓ: MESZLÉNYI ATTILA

karított kalászosok elhullajtott szemeit, rájár az érő napraforgóra és a földi gilisztát is kedveli. Erdőben a fák magvait eszi, még a fenyőfélék tobozaiból is képes a magvakat kicsipegetni. Idejét jól tartva húz az itatóhelyekre, s ezt a szokását a gyakorlott és tapasztalt vadászok ismerik.

Vadászati idénye augusztus 1-jétől december 31-éig tart. Szórakoztató és eredményes lehet, hiszen nyár végén nagy csapatokban húz a tarlókra, itatókra. Az esti beszálláskor lehet a legbiztosabban lőni. Az alvófái rendszerint erdők, erdősávok szélein találhatóak. Óvatos, szemfüles madárfaj. Nyugati országokban, főleg Németországban, csalmadarak segítségével is vadásznak rájuk, de cserkelésen, lesen is

puskavégre kerül. Nálunk nyugat-európai vadász-szokással ellentétben az örvös galambbal szemben a réce vadászat kedveltebb. Az örvös galamb vadászatának régebben nagy hagyománya volt, ma ennek kevesen hódolnak. Állományát és terítékét nem könnyű felbecsülni. Terítéke Németországban több tízezres, Franciaországban és a Benelux államokban is számottevő. Húsát ezekben az országokban nagyra becsülik. Eleink az örvösgalamb több elkészítési módját is ismerték, erre még egy Erdélyben nyomtatott, 1680-beli „szakácskönyv” is utal, amely Apaffy Mihály erdélyi fejedelem feleségének, Bornemisza Annának a tulajdona volt.

Kászoni Zoltán

BÖGŐKÜRTTEL

Elsőként talán magáról az eszköztől beszélnék, amelyet az egyszerűség kedvéért nevezünk bögőkürtnek. A bögőkürt készülhet ökörszarvból, herakleumból, vagy erősebb napraforgószárból, bádogból, alufólia rolniból, lehet lámpacilinder, tritonsziga, és kiszáritott szarvas „gégecső” is. Gyakorlatilag mindegyik eredményesen használható. Természetesen mindnek megvan a maga előnye és hátránya is.

Én valamennyit kipróbáltam és végül az ökörszarv mellett döntöttem. Azért ezt választottam, mert anyaga természetszerű, nem rideg, nem törékeny, csapadégra nem érzékeny. Mivel nagyon jól el van vékonyítva, fala jól rezonál és a kibocsátott hangot kézzel jól lehet mo-

természetszerűen sok a kereső vándorbika. Ameddig nem állnak be, nagy utat tesznek meg és időnként bögnék. Talán ezeknek az érdeklődését a legkönnyebb felkelteni és ezek azok, melyek a legjobban hívhatók. Ebben az időben tehát, ha olyan bikát hallunk, amely időszakonként bög és ebből megállapítható, hogy valamerre vonul, akkor bögjünk elnyújtott „eööh” hangon néhányat és figyeljünk, majd röviden ismételjük meg a hívást. Ha válasz érkezik, és a bika a mi irányunkba fordult, nagyon figyeljünk, hiszen ő is ezt teszi. Mikor bög, keresi a vetélytársat, ekkor nyomban bögjünk egy rövidet mi is. Ha a bika már elég közel van, de a terep vagy a növényzet miatt még nem látható, akkor keres-

dulálni. Egy apró változtatást kellett még végezni rajta: eredeti világos színét besötétítettem, mert nem egyszer fordult elő, hogy hiába volt ruházatom és vadászfelszerelésem megfelelő, a környezetbe illő, amint a szarvasrudli közelébe kerültem, az éles szemű asszony nép rögtön kiszúrta a világos színű bögőkürtöt. Átfúrva, egy rövid zsinóron, a csuklón hordom bögőkürtömet, így mindig kézközben van. Abban az esetben, ha a távcsövet akarom használni, vagy a vendégnek kell segítenem (pl. lövéskor, a célzóbot használatában), a kürtöt nyugodtan elengedhetem, nem kell rakosgatni, és nem esik le. Bögésben tehát a bögőkürt, a távcső, a célzóbot a mindennapos tartozékaim. Mindjárt az elején szeretnék egy tévhitet eloszlatni: a kevés gyakorlattal rendelkezők ne gondolják, hogy ha felülnek egy magaslesre és elkezdnek bögni, a bikák szépen oda fognak sétálni! Egyáltalán nem erre való a bögőkürt! A bögőkürt elsősorban arra való, hogy tájékozódjunk, szóval tartsunk egy bikát, megtudjuk, merre tart, késleltessük beváltását a nyílt területről nappali tartózkodási helyére, az esetleges elugró bikát, amely észrevett, megállítsuk, vagy uram bocsá' egy utunkban lévő csatlós bikát úgy kergessünk el, hogy azt a csapatbika észre ne vegye. Tehát csak megfontoltan, tudatosan szabad használni, nehogy többet ártson, mint használjon.

Mivel szarvasböngés idején használjuk a bögőkürtöt, meg kell említeni, hogy a böngés különböző időszakában általában különbözőképpen reagálnak rá a bikák. Böngés elején

sünk nagyon jó takarást és próbáljuk meg a tehén hangját utánozni kb. úgy, hogy befogjuk az orunkat és nyitott szájjal „eeng” szerű hangot hallatunk. (Ezt otthon is gyakorolhatjuk, nem zavarja a szomszédokat.) Lényeges ilyenkor a jó szél és a jó fedezék. A többi már a szerencse dolga. Mármint az, hogy lőhető-e az ismeretlen bika?

A böngés javában a csapatbikával egészen máshogy alkalmazzuk a bögőkürtöt. A csapatbikánál azért más a helyzet, mert nem lehet nagyobb távolságra elhívni. (Ha mégis sikerülne, köszönjük ezt a szerencsés véletlennek.)

A csapatbika féltékenyen ragaszkodik háreméhez. Közelében nem tűr meg idegen bikákat, ezért szinte biztosra vehetjük, hogy böngésünkre reagálni fog. Ha például reggel halljuk, hogy kint van nyílt területen (vadföld, legelő, vágás), de még nem vagyunk hozzá elég közel, akkor minden strófája után válaszoljunk mi is egy kicsit szerényebb hangerővel. Mikor óvatosan igyekszünk becserkészni a háremurat, nagy előnye van a bögőkürtnek. Nincs mindenütt tisztára separt cserkészűt, és sokszor kénytelenek vagyunk a váltókat használni, vagy ha nincs más, toronyiránt kell menni, ebben az esetben szinte elkerülhetetlen a zajos közlekedés. Ha véletlenül megroppan a lábunk alatt egy gally, bögjünk egyet újra! Ez elsősorban a tehének megnyugtatóására szolgál, hiszen ha elvonul a rudli, utánuk megy a bika. Amennyiben a tehének maradnak, marad a bika is. A nap másik szakában, az esti cserkelésen is előnyösen használhat-

SZEPTEMBERBEN

juk a bögőkürtöt. Gyakran van, hogy tudjuk, melyik bögőhelyre és mikor vált ki szarvasrudli, de a csapatbikáknak nem jut eszébe időben megjelenni. Ilyenkor is bátran nyúlunk a „jobb kezünkhöz”! Először csak szolidan hozzuk tudomására a háremúrnak, hogy nincs egyedül a területén. Valószínű, hogy egyre sűrűbben és egyre erélyesebben fog bögni, mert felülkerekedik benne a féltékenység. „Vajon ki lehet az ő féltve őrzött tehenei közelében?” Ha sikerül hergelnünk – ami jól hallható –, akkor próbálunk időnként tehénhangon szólni, majd azt a rövid böffenészerű hangot utánozzuk, amellyel a bikák meghajtanak egy tehenet, ill. elkergetik vetélytársukat. Verjük meg ágakat a célzó bottal, vagy ha van rőzsekupac, tapossuk meg bátran! Erre a bika nagyon gyakran, szinte öröngve rohan ki bögőhelyére és magát jól megmutatva keresi ellenfelét.

Az a vadász, aki megtanulta használni a bögőkürtöt, nyugodtan követheti az ígéretes bikát nappali tartózkodási helyére, ha úgy tetszik, a hálószerájába is. Természetesen ehhez kitűnő helyismerettel és olyan tapasztalattal kell rendelkezni, hogy a bika „szaváról” felismerjük, mi a szándéka. Igaz az is, hogy van olyan bika, amelyikkel nem lehet mit kezdeni. Ezzel a bikával nem is szabad ilyen helyen próbálkozni. Ha a bika közeledésünkre egyre ingerlékenyebben válaszol, bizvást bemehetünk hozzá nádba, kukoricába, sűrűbe. Megjegyezném, ezt elsősorban a már ismert bikával érdemes megtenni, hiszen ha lőni kell, azt gyorsan kell megtenni, mert a távolság gyakran csak tíz lépés, sőt volt már példa ennél kevesebbre is! Ilyenkor nincs idő nézegetni a bikát, nem szabad megmozdulni, hanem az első adandó alkalommal lőni kell.

Ha a bika elvonul háremével, de azért válaszol a bögésünkre, akkor gyerünk, de nagyon óvatosan! Ahogy közeledünk felé, úgy próbáljunk szavába vágva egyre dühösebben

bögni, pontosan úgy, ahogy ő is hergeli. Azt sem árt, ha a célzó bottal megveregetjük a bokrokat vagy meg-megkoppantunk egy fát, ahogy a bika teszi, ha közeledik az erdőben. Ha véletlenül megugrik tőlünk egy tehen vagy egy siheder bika rövid „öh, öh” hangot hallasunk, mint amikor a győztes bika elkergeti a gyengébbet. Amikor már szinte túl közel vagyunk, akkor egy feleselést kihagyva próbáljuk meg ismét a tehén hangját utánozni. Vigyázzunk, mert ha megindul felénk, akkor oda is jön! Itt már minden az idegek játéka, s ha nem rontunk el semmit, szép teríték mellett emlékezhetünk a feszült pillanatokra.

Ahogy megyünk kifelé a bögésből, úgy rendeződik át a természet színpada is. A bi-

ra. Ilyenkor azokon a helyeken, ahol szarvasok szoktak tartózkodni, időnként bögünk egyszer-kétszer elnyújtott hangon. Ha nincs válasz, ne zavarjuk tovább, menjünk más helyekre. Ha válaszol a bika – amelyik ebben az időszakban aligha jön felénk – próbáljuk szoval tartani, tájékozódni hollétéről, jó szellel becserkészni, és ha arra érdemes, hozzuk terítékre!

Végezetül szeretnék idézni az egyik legismertebb és legelismertebb német szarvasvadász, vérebvezető, Walter Frevert, „Romin-ten” című könyvéből. Szavai szabad fordításban hozzávetőleg így hangzanak: „Bögőkürttel becserkészni egy bikát, mindig is a vadászat koronája volt, és az is marad”

kák nincsenek állandóan a tehenek mellett, ha mégis velük vannak, akkor sokat fekszenek, vagy távolabb legelnek. Igaz, kevesebbet bögnnek, de él még bennük a virtus emléke és gyakran válaszolnak a bögőkürt szavá-

Mindezek szellemében kívánok minden vadásztársamnak, aki bögőkürtöt használ, mindörökké felejthetetlen szeptemberi élményeket.

Zilai János
Karapancsa

BÖHM ISTVÁN: A HANNOVERI VÉREB

Böhm István könyve az úgynevezett „egy estés” könyvek kategóriájába tartozik, és ez több szempontból is igaz. Egyrészt terjedelme végett, – sajnos nagyon rövid – másrészt, ha kutyás ember kezébe kerül a könyv, biztos, hogy egy este kiolvassa. A könyvet lapozgatva és a tartalomig eljutva, az első benyomás az, hogy ez a mű nem kezdő vadászoknak íródott, hiszen a hannoveri véreb sem az a fajta, amelyik a vadászatba bevezetése során, jól tűrné egy kezdő vadász, vagy egy kezdő kutyás próbálkozásait. Ugyanakkor minden olyan kezdő vérebvezetőnek el kellene olvasnia, aki a „hosszú vezeték” mellett dönt, hiszen valóban hézagpótló, mint azt Feiszt Ottó a könyv bevezetőjében írja. Az első fejezetben, a fajta kialakulásáról és a vérebek bevezetéséhez ad hasznos tanácsokat. Több módszert is szembeállít egymással, de tiszteletben tartja a nagy elődök munkáját, és egyik fölött sem törve pálcát, hiszen a szerző tapasztalatból tudja, hogy minden kutya más-más egyéniség, ezért a bevezetés módszerét mindig a lehetősége és a kutya egyénisége határozza meg. A mesterséges csapa elkészítéséhez szintén sok és praktikus tanácsot

ad a kezdő vérebvezetőknek. Ebben a részben is több módszert ismertet, de hangsúlyozza, hogy egyik sincs kőbe vésve itt is a kutya egyénisége a legfontosabb. Nagy előnye a könyvnek, hogy az egyébként tanulható száraz részek – bevezetés kezdete, módszerei sem unalmasak, mert a szerző a sorok közé mindig becsempészi az izgalmas gyakorlati tapasztalatokat. A következő fejezetben a vezeték munka bemutatása úgy történik, hogy közben eljutunk az első munkáig, sőt az első hajszás munkáig, ami már egy magasabb iskolát jelent a kutyának, a vezetőnek és az olvasónak egyaránt. A vérebvezető felszerelése című fejezetben a kutya felszerelésén kívül tárgyalja a vezető ruházatát, az ajánlatos kalibereken a mai modern korban használatos rádióadók használatát, valamint olyan hagyományos hírközlő eszközök szerepét, mint a vadászkürt. Ismerteti azokat a legfőbb emberi tulajdonságokat, ami még ma is olyan hűen jellemzőek a vérebvezetőkre, mint pl. a diszkréció, a kitartás, a precizitás, a jó fizikum, az elegancia, valamint az ősi vadászszendély. A könyv közepén, végre megismerteti az olvasóval a főszereplőket, a

szerző egykori hűséges munkatársait: Sárkánykúti Berillát, Strublicsi Alexet, Harmatvölgyi Kittit, és a jelenlegi kollégát, Szarvaslesi Adámot. A könyv második részében történeteket olvashatunk kutyákról és vezetőikről. Az elbeszélésekből érződik a Dél-somogyi erdők vadbősége, az a nyugalom és biztonság, ami a korábbi években a magyar vadászatot a magasba emelte. Ízelítőt ad abból a korból, amikor még néhány nagy gazdaság komolyan vette a vadászkutyák és a kutyások képzését. Az elbeszélések közül kiemelkedik két írás. „Az első találkozás” és az „Azért mégis”. Ebből a két rövidke írásból kiderül kiknek is íródott ez a könyv? Elsősorban és nevezetesen a nagyvadász területeken dolgozó hivatásos vadászoknak és a kezdő vérebvezetőknek. Azoknak a sportvadászoknak, akik többé akarnak válni egy egyszerű „sízernél”, akik látni akarnak az erdőn, olvasni a nyomokból, érteni és tudni akarják a vad szokásait, és mindezt egy olyan megbízható, és okos társ segítségével akarják megtanulni, mint a hannoveri véreb, Böhm István könyve ehhez nyújt segítséget.

Agyaki Gábor

FÉLFOGADÁSI IDŐBEN

MEGYEI TUDÓSÍTÓINK SEGÍTSÉGÉVEL, EHELYÜTT ARRA KERESTÜNK VÁLASZT, HOGY MILYEN ÜGYEKBE KERESIK, KERESHETIK FÖL A VADÁSZOK A KAMARA MEGYEI IRODÁIT.

Bács-Kiskun megye

Gyakorlatilag nincs meghatározott nyitvatartási idő – mondta **Miklós Károly**, a Kamara titkára. Mindennap 8–15 óráig fogadjuk a betérő vadászokat, érdeklődőket. Csak a vadászjegy kiadásának idejét szabályoztuk, azt is csak főidényben. Természetesen előzetes egyeztetés után mindenkor módot találunk egyéb napokon is a betérési vágyok ügyeinek elintézésére.

Véleményem szerint a vadászok most kezdik igazán kihasználni a kamara segít-

ségét. Egyre többen kérnek jogi tanácsot, az utóbbi időben pedig megsaporodott az etikai ügyekben állásfoglalást kérők száma. Az egészen naív és a vadászok számára időnként nevetségesnek tűnő kérdések megválaszolása éppen annyira kötelező, mint a fajsúlyos, olykor kényes problémák orvoslása, illetve ezek megoldásának segítése.

Oláh József

Fejér megye

E szervezet tevékenységéről és létjogosultságáról **Pechtol Lajos** számolt be. A vadászkomáromi törvény hozta létre, amelyben olyan hatósági feladatokat adott át, mint a vadászjegy kiadása, a vadászvizsgáztatás. Érdekképviseletet lát el, és jogalkotáskor véleményezési joggal élhet. Érdekvédelem mellett az etikai vétségek elkövetői ellen eljár. A megyei operatív gondok megoldásában a vadászok rendelkezésére állnak. Helyi, de egyben országos sajátosság, hogy a vadászkomáromi személyi felépítése egybe esik a vadászszövetségével. Ez előnyös, mert így a két szervezet nem párhuzamosan végzi működését, hanem szerves egységben. Közösen szervezik a rendezvénye-

ket, a szakmai napokat, a hagyományörző vadászati ünnepségeket.

Az ellenkezőjét, azaz hátrányát igazából már a vadászok tárták fel. A megkérdett vadászok véleménye egyhangú, eltérővel nem találkoztam, ami – természetesen – nem zárható ki. Azt mondták el, hogy szinte semmit sem éreznek az új kamarai szolgáltatásból, nem ad nekik semmit. „Alulról” azt látják, hogy a két szervezet nehézkesen működik és az egyik teljesen felesleges, és jószerint csak a hatalmi pozíciókért vetélkednek, véleményük szerint letagadhatatlan a párhuzamosság.

Gáspár Attila

Győr-Moson-Sopron megye

A tavalyi év a felállás éve volt a Győr-Moson-Sopron megyei kamara számára. Végre irodájuk lett, ahol kulturáltan fogadhatják az érdeklődőket. Az első tevékenységük a szakmai továbbképzés megszervezése volt a hivatásos vadászok számára. Mivel túl nagy létszám esetén nem hatékony a tanulás, négy városban, Győrött, Sopronban, Mosonmagyaróváron és Csornán szervezettek ismereteket a trófeabírátról, a jogairól, rendészeti ismeretokről vagy éppen munkajogi dolgokról. A megye 198 hivatásos vadászának többségét érdekelte a program, 80 %-os volt a jelentkezés. Ezt éppen azért szervezték, hiszen ilyen ügyekben fordultak a legtöbbször a kamarához az érintettek.

Fontos feladatunk a vadászársaságok tisztviselőinek a felkészítése is mondta **Porubszky János**, a megyei vadászkomáromi titkára. – Ahhoz, hogy egy választott tisztviselő jól láthassa el a feladatát, tudnia kell a gazdasági, jogi, vagyoni nyilvántartási ismereteket, a vadászmester például jó, ha tud valamit a vadgazdálkodásról, a marketingről. Ezen a téren azonban sajnos még alacsony az érdeklődés, pedig nagyon fontos lenne. A sportvadászat ugyanis elképzelhetetlen a vadgazdálkodás nélkül. Nincs éles határ a civilek, a vadászok, és a vadászszövetségekkel kötött együttműködési megállapodás alapján a települések érdekei között és ezt mind fel-

kell vállalnunk, ismernünk kell. Közvetve ugyan, de érint bennünket. Mint ahogy a természetvédelmi szervek és a más hatóságok működése is.

Győrben az érdekvédelmi szervezet munkaidejének 80 %-a ügyfélfogadási idő, 20 %-a marad a belső adminisztrációra. Úgy még senkit sem küldtek el, hogy tanácsot nem kapott volna – tájékoztat a szervezet titkára. Amiben nem segíthetnek, abban megadják az illetékesek címét, telefonját, jogszabályokat másolnak ki.

Egyet nem teszünk – mondja **Porubszky János** – a tisztességtelenekeket nem pártoljuk. Mi a tisztességes vadászok érdekeit védjük. Éppen ezért sokszor morális, illetve ügyrendi gondjaink vannak, mert védenünk kell a vadászokat, de vajon hol húzódik a határ tisztességes, tisztességtelen, vagy csupán rendetlen vadász között? Mindenki tudta például, hogy február 28-ig ki kellett váltani a vadászjegyet. Márciusban mégis azzal szembesültünk, hogy 130 vadász nem váltott jegyet. Persze jönnek és reklamálnak, miért nem védjük az érdekeit. Mi meg hiába mondjuk, hogy késve csak különleges eljárással kaphatnak papírt. Bennünket a jogszabályok kötik. Kemény kérdés, mit tegyünk például akkor, ha egy vadászt szabálysértési ügyben felmentenek, de mi látjuk és tudjuk, hogy nem szabadott volna felmenteni.

Akkor most kinek az érdekeit védjük? Tisztességtelen, vagy érdekvédelem mindenáron a dolgunk? Egy tisztességtelen vadász védelmével esetleg éppen a tisztességesek érdekei sérülhetnek. A téma akár vitára is alkalmas, mert cifra eseteket mindenesetre mindenki tud.

Pió Márta

Hajdú-Bihar megye

A megyében 1998-ban 2295 fő, 1999-ben 2249 fő volt a Kamara tagjainak száma. Idén február 28-ig a folyamatos vadásztagok közül 2124 fő váltott ki vadászjegyet. A vadászkomáromi félfogadási ideje minden nap 8–12 óráig tart.

A fenti számokból is kitűnik, hogy a megye vadászainak létszáma csökkenő tendenciát mutat. Tevékenységükhöz tartozik az új vadászjelöltek vizsgáztatásának szervezése, annak bonyolítása is. Évente 800 fő körüli a jelentkezők száma, melyből 30 fő szorul pótvizsgára.

Ha a vadászati hatóság a vadászt bírsággal sújtja, annak jogerőre emelkedése után

a kamara területi szervezete visszavonja a vadászjegyet és megszünik a fegyvertartási engedélye is. Ugyanez áll fenn a vadászjegy kiváltásának elmaradása esetén is. Új vizsga letételére 2 év elteltével van lehetőség, amelyet a törvényi feltételek meglétének igazolása után bírálhatnak el. A költségkímélés miatt a vadászkomáromi területi szervezete és megyei vadászszövetség működésében személyi átfedések vannak.

Az agrárkamarával jó kapcsolat alakult ki, de a vadászársaságokkal a közvetlen kapcsolatot is jónak ítélik meg mindkét szervezetenél.

Kozák Imre

Tolna megye

A kamara a kötelező feladatain felül, a vadászvizsgáztatás, a hivatásos és sportvadászok regisztrálása, vadászjegy kiadása, vagy az etikai eljárást követően a vadászjegy visszavonása a feladat. A tagság számára segítséget nyújt a tanfolyamok szervezésében hivatásos sportvadászok részére, segít a tíz éves tervek elkészítésében, jogi képviseletet biztosít, bérvadászati le-

hetőségeket kutat fel, rendezvényeket, kiállításokat, vadásznapokat, majálisokat szervez. Mindezeket kívül kapcsolatot tart a VKE helyi és országos vezetésével, képviselteti magát a megyei a trófeabírátról bizottságánál és a megyei vadgazdálkodási tanácsban is. Igény szerint vadászvizsga előkészítő tanfolyamokat szerveznek.

Bischof Ferenc

Zala megye

A vadászjegy kiállításán, érvényesítésén, és a biztosítás megkötésén kívül a vadászok bármilyen problémájával, információért, segítségért felkereshetnek bennünket, a mi feladatunk, hogy megtaláljuk minden esetben a megoldást és segítsünk. Zala megyében a vadászok nem különítik el a vadászszövetséget és a vadászkomáromit. Eljönnek, elmondják a gondjukat, vagy segítséget kérnek például valamilyen rendezvény lebonyolításához és mi döntjük el, hogyan segíthetünk a legjobban.

Felkerestek bennünket például fegyverrel kapcsolatos problémákkal, vadászársaságon belüli gondokkal, etikai kérdésekben, hivatásos vadászok munkahelyi, szakmai gondjaival és a különböző programok megszervezéséről. A vadászszövetségeknek és a vadászkomárominak is elsődleges szempontja szolgálni a vadászokat – összegezte válaszában **Varga Ernő**, az OMVK Zala megyei területi szervezeteinek titkára.

Polster Gabriella

Pest megye

A legnagyobb vadász létszámú megye Nádor utcai irodája 8.30-tól 12-ig, szerdán 13-tól 17 óráig, pénteken pedig 8.30-tól 12-ig fogadja ügyfeleit. A legváltozatosabb ügyekkel fordulnak hozzánk – mondja **Kellemen József** fővadász. Sokan nem is gondolják milyen sokan vannak, akiknek vadászjegy másolatot kell kiadni, mert ellopják az igazolványait. Sokan fordulnak hozzánk, akik vadászni szeretnének, megismerik a feltételeket, a vizsgarendet, a tanfolyamokat. A legtöbb feladatot – sajnos – az etikai eljárások adják. Igen sokan vannak, akik nem ebben a megyében vadásznak, mégis gondjaikkal hozzánk fordulnak. Ilyenek például a földtulajdonosi közösségekkel kapcsolatos ügyek, rendeletek, jog-

szabályok közötti eligazodás, etikai állásfoglalások. Vadkár és vadgazdálkodási kérdésekben is fordulnak hozzánk, például olyan esetekben, amikor valamit be kell szerezni. Például a kibocsátott fának egyedi jelölésére szolgáló gyűrűk vásárlását illetően. Jött már olyan panasszal is vadász, hogy mindössze tíz vaddisznó krotáliát kaptak, mit lehet tenni, hol és hogyan kellene többet kérni. Foglalkozunk a hivatásos vadászok jogsérelmeivel, jogsegélyt biztosítunk és vállaljuk annak nem kevés költségét is. A szövetségi érdekvédelem és a kamara között különbség nincsen, nem lehet a kettőt elválasztani. Arra törekszünk, hogy a hozzánk fordulónak bármilyen kérdésében segítséget nyújtsunk.

Levélváltás a „Vad-húsmosás” ügyében

Dr. Bárándy Péter ügyvéd úr, az OMVK Etikai Bizottságának elnöke, telefonon hívta föl szerkesztőségünket azzal a javaslattal, hogy eltekintenek a „Vad-húsmosás” című, júliusi számunkban megjelent cikkünk bíróságon történő megtámadásától, ha közöljük Heltay Istvánnak, a Hubertus Kft. tulajdonos ügyvezető igazgatójának, az OMVK elnökének hozzászólását. Korántsem a „fenyegetés” hatására, hanem a tisztánlátás érdekében ehelyütt adunk helyet az elnöki levélnek.

A MAGYAR VADÁSZLAP júliusi lapszámában megjelent „Vad-húsmosás” című cikk megítélésünk szerint egymással jórészt össze nem függő, valószínű beállított események bemutatásával azt sejteti, hogy más vevők mellett a Hubertus Vadkereskedelmi Kft. is (a körülmények ismerete dacára) vásárolt egy feltételezett fekete felvásárlásokat is végző vadfeldolgozó termékeiből.

A Hubertus Kft. valóban üzleti kapcsolatban volt a Kiss-Grandli Bt-vel, mint számos más partnerével. Az eladó minden esetben leszámolta a megvásárolt vadhús mennyiségét, amelyet a Hubertus Kft. a pénzügyi előírások teljeskörű betartásával egyenlített ki.

A Hubertus Kft. vásárlások alkalmával pontosan úgy járt el, mint ahogy a többi vadfeldolgozótól eszközölt vásárlások esetében tette. A feldolgozó telephelyén minden olyan volt, mint amilyenek egy engedéllyel működő vadfeldolgozónak lennie kellett. A termékeik hasonlóak voltak más vadfeldolgozók termékeihez. Mint, ahogy másoktól sem, tőlük sem kérdeztük meg, hogy rendelkeznek-e a szükséges engedélyekkel, van-e valami akadálya a vásárlásunknak. Erre egyébként jogszabályi kötelezettségünk sincs, és a gyakorlatban sem szokás a működési engedélyeket leellenőrizni. (Az érintettek nem mondták, hogy működésük korlátozott).

Az állategészségügyi előírások vadfeldolgozókra vonatkozó be(nem)tartásáért a felelősség nem azt terheli, aki a terméküket megvásárolta. Ezért, amikor az állategészségügyi hatóság felelősségre vonta a Kiss-Grandli Bt-t, az eljárásba nem is vonta be a vevőket. Később a Bt. részére a teljes körű működési engedélyt meg is adta.

A Rendőrség szakértőket vont be az ügy felderítésébe. A vadászati szakértői vélemény a

kár mértéke tekintetében megalapozatlan, mert két alapvető hibát vétett:

Egyrészt azért (és ez a súlyosabb!), mert a feltételezett kár megállapításánál a vad „vadgazdálkodási értékével” számolt, holott csak a vadhús értékét vehette volna alapul. Ugyanis a rendelet szerint a vadgazdálkodási értéket csak jogosulatlan vadászat esetén lehet (és kell) alkalmazni. Az érintett vadfeldolgozó ellen nem orvvadászat címén indítottak eljárást. Tehát a vadászati szakértő által megállapított kár mértéke teljességgel megalapozatlan. A helyes számítás esetén a feltételezett kár maximum 2 millió forint lehetne.

Másrészt azért, mert olyan FVM rendeletre hivatkozott, amely a vélelmezett cselekmény időszakában még nem volt érvényben (1998-99-es időszakot vizsgálták és a szakértő a 11/2000 (III.27) FVM rendeletet alkalmazta, pedig a 30/1997 (IV.30.) FM rendeletet kellett volna).

A vizsgálatba vadászati és pénzügyi szakértő is bevonásra került. A két szakértő ugyanazon lényegi kérdésben ugyanazon okmányok alapján (a számlákkal igazoltan felvásárolt szarvas mennyisége dolgában), jelentősen eltérő eredményre jutott. A vadászati szakértő pl. 12,606 kg, míg a pénzügyi szakértő 17,421 kg felvásárlását állapította meg jogszerűnek.

A szakértői vizsgálatot 1999 szeptemberéig terjedő időszakra folytatták le, pedig abban az időszakban felvásárolt (feldolgozott és esetleg értékesített) vadat az eladók csak jóval később számlázták le a feldolgozónak, és ezek a beérkezett számlák már nem szerepeltek az értékelésben.

Azt gondoljuk, hogy a két szakértői vélemény eltérései, valamint a Kiss-Grandli Bt. által bemutatott okmányok alapján mindenkiben számos kétség ébred, hogy valóban történt-e

olyan mulasztás, mint amelyet az ominózus cikk sugall? Kiderül.

A Hubertus Kft „lelkiismerete” tiszta. Úgy járt el, ahogy bárki más is eljárna hasonló esetben. Noha neve alapján a cég csak „korlátozott felelősségű” természetesen vállalja működésének minden következményét, mint ahogy az ügy minden szereplőjének azt kell tennie!

Heltay István
üv. igazgató

A szerkesztőség megjegyzése:

„Vad-húsmosás” című cikkünkben egy – a vadászatban is „tetten érhető” – szervezett bűnözés jelenségére hívtuk fel a figyelmet, amely elkezdődik az orvvadászattal, folytatódik a vadhús illegális felvásárlásával, feldolgozásával, rávilágít az eddig elhanyagolt orgazdaságra és befejeződik a „tisztára mosott” vadhús értékesítésével. Szándékosan nem minősítettük a jelenség szereplőit, hiszen ez nem az újságírók, hanem a bíróságok dolga.

Úgy gondoljuk, hogy a fenti írás miközben kiegészíti, egyben „konkretizálja” is az általunk „általában” és név nélkül előadottakat.

Véleményünk szerint lényegtelen, hogy a jó vagy rossz hizemű „partnerek” szabályosan fizetnek vagy nem fizetnek egymásnak, mint ahogy annak sem lehet jelentősége, hogy különbség van a szakértők által megállapított kár mértékének megítélésében. Egyébként a Heltay úr által feltételezett „helyes számítás” szerinti 2 millió forintos kárt sem illene elbagatelizálni!

Talán azon is el kellene valakinek/valakiknek gondolkodniuk, mennyire tisztességes és tartható állapot, hogy az a „korlátozott felelősségű” vállalkozás, amely a vadhús értékesítés nyomkövetését szolgáló krotáliákat importálja és forgalmazza, bevallottan nem vizsgálja a neve alatt piacra dobott vadhús eredetét.

Egyébként távol áll tőlünk, hogy olyasmit „sejtessünk” vagy „sugalmazzunk”, amely a Hubertus Kft-t és érintett ügyvezetőjét hamis színben tünteti fel ... kétségeket sem kívánunk senkiben ébreszteni!

FELHÍVÁS

Több nyugat-magyarországi vadász levélírónk és telefonálónk hívta föl szerkesztőségünk figyelmét arra, hogy a térségben elszaporodóban van a mosómedve (*Procion lator*). A jövevény faj megtelepedése és elszaporodása sem vad-, sem természetvédelmi okokból nem kívánatos, ezért egész évben löhető, gyérítését jogszabály nem korlátozza. Sajátos életmódja alapján zömében a sötétség leple alatt tevékenykedik ezért ritkán kerülnek szem elé. Nevét onnan kapta, hogy szokása szerint táplálékát elfogyasztás előtt tisztára mossa, ami persze korántsem higiéniai okokkal hanem eltanult viselkedési formákkal magyarázható. A mosómedve tevékenysége mind a szakszerű

vadgazdálkodás, mind a védett fajok vonatkozásában rendkívül kártékony. Terjeszkedő populációjuk egykor fogságból elszabadult példányokból alakult ki, ezért inkább rács mögött volna a helyük. A hivatásos és sportvadászok a megfigyelt és kézre került bizonyító példányokat jelentsék a hatóságoknak, hogy azok a kellő intézkedéseket meg tudják tenni.

Képünkön a kártevő, valamint annak nyomai láthatóak, a védett fajokkal történő esetleges összetévesztés elkerülése érdekében.

Új alapszabály a Vedegetnél

Néhány megye távollétében, ezért korántsem teljes létszámban, de mégis a határozathozatalhoz elegendően gyűltek össze az OMVV választmányának tagjai július 20-án, a KSH tanácstermében.

Dr. Suchman Tamás elnök üdvözlő szavai után egyperces néma felállással emlékeztek a közelmúltban elhunyt P. Szabó Gyulára, a Szabolcs-Szatmár-Bereg megye intézőbizottsági elnökére. Az OMVV elnöke egyebek között arról szövegezte, hogy két éve még a szövetség megszüntetését fontolgatták, mára azonban megváltozott a helyzet és egyhangúvá vált a vadászok véleménye a fennmaradást illetően: az 1881-ben alakult érdekvédelmi szervezetnek továbbra is működnie kell. Kétségen kívül viharos félétizedet tudhatnak maguk mögött, új vadászati és kamarai törvényt alkotott a parlament, mégis mindezek ellenére sem az elnök személyét illetően, sem a szövetség támadást nem kapott. A megalakult kamarával az együttműködés jó, annál is inkább, mert túlnyomórészt a személyi átfedések miatt azonos személyek képviselik mindkét érdekvédelmi szervezetet. **Benedek Fülöp**, Jász-Nagykun-Szolnok megye küldötte nehezményezte, hogy meglehetősen késve kapták meg az alapszabály módosításához vitára kiküldött anyagot. Javaslatok szerint a hagyományok tisztelete mellett alapvető fontosságú a megújulás, a vadgazdálkodók részére a különböző szolgáltatások bővítése, amelyhez hozzátartozik egyebek között az ügyvezető és az elnökség hatásköri átfedéseinek megszüntetése, a feladatkörök pontosítása is. A kidolgozott javaslatokat írásban is benyújtották. Vita alakult ki abban, hogy az alapszabály módosítást ez alkalommal, vagy későbbi időpontban folytassák le. Végül az elnök a kérdést szavazásra bocsátotta és a küldöttek nagyobb ré-

sze az alapszabály azonnali és haladéktalan módosítása mellett döntött.

Dr. Székely László hozzászólásában élesen bírálta a jelenlegi helyzetet, véleménye szerint be kellene fejezni a polemizálást, szervezeti megújulásra pedig éppúgy mulhatatlan szükség van, mint a kamara és a vedeget közötti munkamegosztásra. Az OMVV az új rendszerben nem igazán találta meg a helyét. Operatívabb módon kell dolgozni, amely során a szolgáltatások fejlesztésével a vadgazdálkodóknak érdemes legyen a szövetség tagjává válni. Csak így képzelhető el majd a kiszámítható jövőképe és a szükséges dinamikus szakértői háttér. Szakítani kell azzal a gyakorlattal, hogy a szervezet az események után kullogva, önmagával foglalkozik. **Dr. Székely István** pontrol pontra olvasta fel az alapszabályt, amelyhez minden vitás kérdést külön-külön bocsátott szavazásra. Így – ha meglehetősen hosszadalmasan is –, de elkészült a szövetség módosított alapszabálya. **Dr. Diviánszky János**, **Bencze András**, **Nagy Imre**, **dr. Csoma Antal**, **dr. Móra István** és **Szilágyi Lajos** személyében megválasztották a jelölő bizottságot, amely már az új alapszabálynak megfelelően készíti elő az október 10-ikén esedékes választásokat. **Dr. Suchman Tamás** elnök a találgatásokat megelőzve kijelentette, hogy nem kíván indulni az elnökségért.

Az Országos Választmány elfogadta az elmúlt évi pénzügyi beszámolót és az idei pénzügyi tervet. **Dr. Jakabházy Miklós** ismertette a küldöttekkel az országos vadásznapok szervezésének naprakész állását, jelezve, hogy bár időarányosan minden a legjobban halad, de végül csak azokat a programokat fogják a tervekből megvalósítani, amelyre az anyagi fedezet a rendelkezésükre áll.

VISSZAPILLANTÓ

Lapunk tavalyi évfolyamának szeptemberi számában „Kit rúgunk ki?” címmel írtunk Micskó Zoltán vadász kálváriájáról, amikor is konfliktusba került vadásztársaságával, a Kisbéri Dózsával. Az állatorvosi lóhoz hasonló, és így tanmesének is tekinthető ügy dióhéjban és egyebekben arról szólt, hogy miképp lehet büntetlenül szarvasbikát lopni és ennek kapcsán ki nyeri el méltó jutalma helyett, a legsúlyosabb büntetést, a kizárást. A fordítva bekötött társaság a koncepció perét egy porcelánboltba szabadult elefánt módjára a „vadász kultúra” és egyéb, tőlük sok fényévnyi távolságokra tündöklő ész(nélküli)érvek nyakörve alatt folytatta le. A bűnösök a méltó jutalmukat, a visszaéléseket föltáró Micskó pedig „anyázás” mellett a „megérdemelt” büntetését kapta.

Az ügy – természetesen – a bíróságon végződött, a Komárom-Esztergom megyei Bíróság, Vörösné, dr. Vilimuszky Anna megyei bírónő tanácsa június 20-ikán hirdetett megfellebbezhetetlen, jogerős ítéletet. Ezek szerint az alperes vadásztársaság közgyűlésének határozatát hatályon kívül helyezte, az eljárást megszüntette, és kötelezte a vesztes 25 ezer forint perköltség megtérítésére. A tanulságokban bővelkedő indoklást hely hiányában nem tudjuk közölni, de az egész eljárás törvénytelenységéhez már semmi kétség sem férhet. Micskó Zoltán felperes a tavalyi tag-

sági jogainak az elnök által törént fölfüggesztése óta nem vadászhatott, így az ítélet után teljes jogú tagként szeretett volna újra élni jogaival. Csakhogy... a törvényesség tiszteletéből eddig is elégtelen szintet bizonyító vezetőségnek akadtak még eszközei a vadászati lehetőségek megakadályozására, fittyet hányva a független magyar bíróság ítéletének, amelyet minden törvénytisztelő állampolgárnak illeik és kötelező is betartania. Különösen az elnökre vonatkoznak mindezek, aki személyében felelős a társaság törvényes működéséért. Ez írva „vagyon”, az viszont nem, hogy kinek kell ezt büntetni! Korántsem magánjelleget érdeklődésünkre az elnök úr a telefont lecsapta, de ettől még nem javult sem az ő, sem az általa vezetett társaság általunk sokat emlegetett „jó” hírneve, ha ezek után ilyesmiről még egyáltalán szólhat is valaki. Micskó Zoltán – mi mást tehetett volna – az egyéni érdekvédelmet zászlajára tűző megyei vadász kamara etikai bizottságához fordult panaszával, mert etikus vadászhoz, törvénytisztelő egyesületi vezetőkhöz méltatlan és elítélendő talán, ha vadásztársukat akadályozzák, ellehetetlenítik a vadászásban, amely az érvényes alapszabályban a kötelességeken kívül külön rögzített joga. Kíváncsi-an várjuk az eredményt, amelyet nem fogunk véka alá rejteni.

H.

KERGEKÓR

TÜSKE

A fülledt augusztusi éjszaka után a felkelő nap pillanatok alatt felszárította a harmatot, és már a hajnali órákon érezni lehetett, hogy kánikulai meleg várható. A vadászmester, aki a szokásos reggeli területellenőrzését végezte, elégedetten dőlt hátra a terepjáró ülésén. A területen minden rendben van, sok őzet látott reggel, de ez így természetes, hiszen augusztus elején üzekedéskor a búzatarlókon, és a nap hevétől kiégett megsárgult réteken jószerint mindenfelé őzek kergetőztek. Alig múltott hat óra, de már minden élőlény az erdő vagy a nádas hűvösébe vonult, csupán a szerelmes őzek tartottak ki. Tombolt a szerelem, őket nem zavarta a forróság, mert szívükben még forróbb indulatok vibráltak. Egy-egy nagyobb búzatarlón több bak is hajtott, űzte sutáját, hogy aztán az erdő hűvösében diszkrét-

ten elnyerje jutalmát. A reggel már a végére járt, amikor a vadászmester autójával befordult a poros földúton a kacsatelep irányába. Nem ellenőrzés céljából, inkább csak úgy megszokásból választotta ezt az utat. A kacsáknál még az éjszakai őr, a társaság egyik vadásza vigyázta a rendet.

– Mi újság? – kérdezi a mester.

– Semmi különös, a kacsákkal minden rendben – válaszolja a vadász.

– De az őzekkel nagy baj van ám – fűzi tovább a szót az őr.

– Mi bajuk? – kérdezi a mester.

– Azt pontosan nem tudom, de én már sok állatot neveltem, gondoztam, főleg birkákat, és utoljára ott láttam ezt a betegséget.

– Milyen betegséget? – kérdezi most már ingerültebben a vadászmester.

– Hát tudod, itt ez a nagy tarló a tó mellett, én már egész reggel távcsővel figyelem az őzeket és mást se látok, mint azt, hogy körbe-körbe szaladgálnak, teljesen meg vannak örülve. Kérlek szépen itt sürgős beavatkozásra van szükség, figyeljete oda az állományra mert ez a betegség, ugyanúgy, mint a birkáknál, nagyon gyorsan terjed, a neve pedig kergekór.

A vadászmester ekkora baromság halatán először lement hídba, majd népiesen fogalmazva dobott egy hátast, aztán lassan érthetően, később hangosabban, végül ordítózva magyarázta el vadásznak az őzek üzekedési szokásait, és azóta is azon töri a fejét, hogy ment át vadásza a vadászvizsgán.

Agyaki Gábor

ÚJRA GYÁRTUNK GOLYÓS VADÁSZTÖLTÉNYEKET SIROKON!

... néhány éves bizonytalanság után, az

MFS 2000

Magyar Lőszergyártó Rt.

76-3332 Sirok, Pf. 9.

Telefon: 36/ (36) 361-122*

Telefax: 36/ (36) 361-109

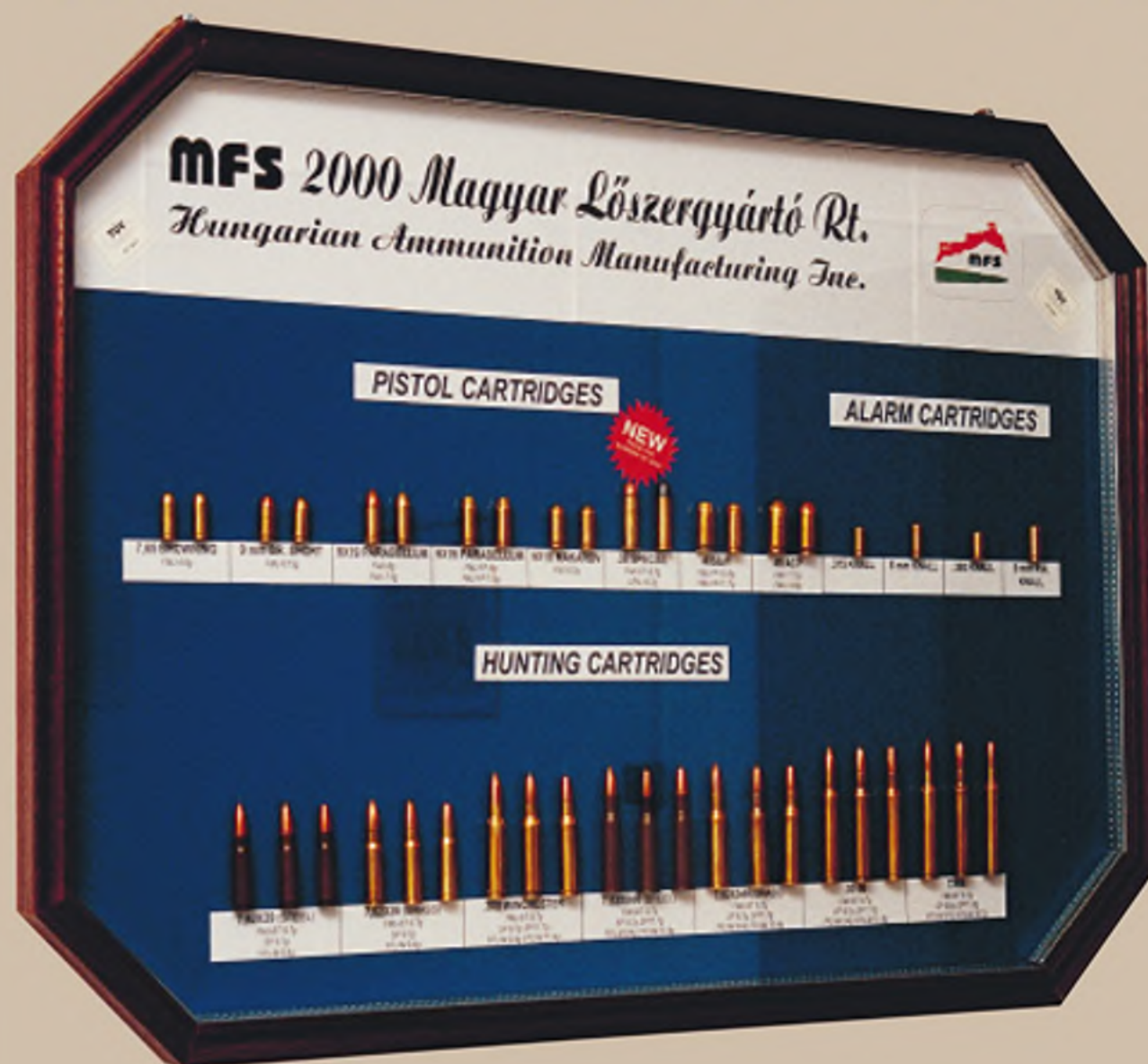
ismét elkezdte gyártani és forgalmazni

a .30-06-os, a .308 Winchester, a 6.5x64 mm-es, a 7x64 mm-es és a 7.62x54 R kaliberű vadászlőszereket.

Aki már kipróbálta és használja – a magyar vadászok pénztárcájához igazított, elfogadható áron forgalmazott – MFS vadásztöltényeket, pontosan tudja, hogy nem az ára, hanem a mindennapok gyakorlata és a nemzetközileg is elismert minősége, valamint a megbízhatósága az igazi garanciája a magyar golyós lőszernek.

Ha eddig nem tette, löje vagy lövesse be puskáját az MFS vadásztöltényéhez

... s ha netán hibázna, elsőként a „puska végében” keresse a hibázás okait.

CSERNUS HIRD.
FILMEN

KI LEHET A VKE TAGJA?

A Vadászati Kulturális Egyesületnek az lehet a tagja, aki egyetért a célkitűzésekkel: a magyar vadászati kultúra ápolásával és fejlesztésével, elfogadja az alapszabály és az etikai szabályzat előírásait, akinek felvételét írásban javasolja az egyesület legalább egy tagja, aki egyben garanciát vállal a jelölt vadászias és emberi magatartásáért. 2001-ben a tagdíj 4800 forint, amely tartalmazza a VKE új fényképes igazolványát és a vadászlap – valamint mellékleteinek – egész évi előfizetését.

EMLÉKEZÉS ZOLNAY LÁSZLÓRA

Zolnay László (1916–1985) régész, művészettörténész, az európai híru budavári gótikus szoborleletek megtalálójá sokoldalú egyéniség volt. Változatos élete során verseket, filozófiai értekezéseket, önéletírást, művészettörténeti elemzéseket, ásatásairól, felfedezéseiről tudományos elemző műveket és a középkori életről, emberekről ismeretterjesztő cikkeket, könyveket írt.

Kedvenc témája volt a vadászattörténet. Magyarország vadvilága a honfoglalás korától az újkor kezdetéig, a különleges állatok, a magyarok régi fegyverei, vadászkastélyai és vadaskertjei, a középkori vadászatok történeti emlékei. A királyi vadászok életén keresztül bemutatta, hogy a kora középkorban vadásztudományunk egy szinten állt hadászatunk nagy hírű művészetével. Ezeket tárgyi emlékekkel illusztrálva, a történeti források-

ban fellelhető tények segítségével, tudományos igényvel, de olvasmányosan, szórakoztatón írta le. A vadász bibliográfusok alapműként tisztelik a Vadászatok a régi Magyarországon című könyvét, amely 1971-ben, a Világkiállítás évében jelent meg.

Zolnay László halálának 15. évfordulója alkalmából a Budapesti Történeti Múzeum kiállítással tiszteleg emléke előtt. A középkori vadászemlékekből, ábrázolásokból is bemutatnak néhányat, a számítógépen futó, illetve könyv alakban megjelenő életmű bibliográfiájából pontos részleteket is megtudhatnak a téma iránt érdeklődők. A Vadászati Kulturális Egyesület által is támogatott kiállításra szeptember 13–november 6-a között a Budapesti Történeti Múzeum Metszettárában kerül sor, amelyre szeretettel várják barátait, tisztelőit, a régészet és a középkori történelem iránt érdeklődőket.

PILISI SZARVASBŐGÉS

Szeptember nyolcadika volt (már negyedszázada). „Készülj, a hétfvégén Fáyra megyünk” – mondta.

Busz. Dorogon át Esztergom. „Tankolás.” Kettőspincétől gyalog. Ragyogó napsütés, enyhe szellő. Az ember csak tudata mélyén érezte, hogy újra színesednek a lombok. Balról hátunk mögé került a Szamárhely. Szótlatlan bandukolunk, élvezzük a „csendet”. A magasból vilyogás füttyül. „Egerészölyv – mondja – valahol itt lehet a fészük, évek óta itt látom őket. Ott szemben az erdő alján van Ákospalotája. Holnap oda is átmegyünk.” Egy kanyar még és ott állunk a pincaajtó előtt. Megjöttünk. Kulcs elő, ajtó kitar. Belső felén papír, izléses keretben felirattal „Isten hozott!”.

Vízet húzunk a kútról. Teszünk-veszünk, amit ilyenkor kell, hónapja is elmúlt már, hogy nem járt kint senki. Azután ebéd, majd kávéfőzés. Elnyújtózunk a kellemes napsütésben. Előkerült a konyak is. „Egészségedre – legalább te

élvezd, mert én nem ihatok.” Igencsak megnyúlt a Vaskapu árnyéka, mire kiürült az üveg. Azt azért még érzékeltem: közben távoli zajokra figyel, vár valamit. Halkan beszélgettünk múzeumból, egyebekről, a világ apró dolgairól, Árpádházi Ákos hercegről. Egyszerre csendre intett, mély döccenő hangokat hozott a szemközti hegyoldalról a szellő. A patakon túl – vagy háromszáz méterre, talán négyre – irtásszerűen hirtelen véget ért az erdő, kezdődött a kukoricás. Az erdő sarkában három-négy fenyő állt őrt az előbukkanó ösvény felett. A kései szürkületben a fenyők alja párassá vált. A döccenések ismétlődtek, hangosodtak, szaporodtak. Rövid idő múlva már több hang gazdáját is megtudtam különböztetni. Ahogy szürkült egyre hosszabbak lettek a hangok.

Egészen közelről egy basszbariton reszkettette meg a levegőt. Félelmetesen fenséges volt. Libabőrös lett a hátam. „Ez biztosan egy kapitális bika” – suttogta. A konyaktól hevítve mámorosan utánozni próbáltam a hallott hangokat. És láss csodát: a fenyők alatt megjelent a nagyagancsú. Méltóságteljesen megállt a kukoricás szélén. Agancsát hátravetve körülnézett, majd komótosan sarkonfordult és a fák közé ballagott. A csalóka holdfényben nem tudtam megszámolni ágai számát, de akkor biztos voltam, hogy tizenhatos volt. Belealudtam a várakozásba, de addig már nem szólt többet.

Először hallottam szarvasbögést közelről. Ébredés után – másnap – hosszan beszélgettünk természetéről, emberekről, vadról, vadászkiról. Nyilvánvalóvá vált előttem, lelkesedik a vadászatért, de másképp. Az ember és a természet kapcsolatát látta és szerette benne. Nem a mindenáron való öldöklést, trófeaszerezést.

Megdöbentem. Mennyivel kevesebbet tudok dolgokról és milyen rettenetesen sokrétű tudáshalmaz birtokosa ő! Az ilyen beszélgetések mindig élményszámba mentek, mert ilyenkor tanított. És nem a tanítótól féltő kisdíák voltam mellette, hanem a fiatalabb társ, kinek a tudáshalmazból mind többet akart átadni.

Éppen a vadásatról írt könyve (Vadászatok a régi Magyarországon, Budapest 1971) előszavában fogalmazta meg életcéljának egyik elvét: „Mondanivalóm előadása során célom az, hogy – ne a tudomány elvont nyelvén, ha-

nem az élő beszéd szavával szólaló – utitársat adjak vadász és a nem vadász kezébe! És le-
rójam kultúrhistoriánk adósságát, elfelejtett hajdani vadfogóink s dúvadírtóink tisztas emléke iránt.”

Mindezt 30 éve írta így le, de e cél vezérelte már a háború előtt is. Mikor először kapott lehetőséget a tanításra: létrehozta az ABC Könyvkiadót. Erről így mesélt: „Célom, hogy az egyszerű ember is megértse ami olvasnivalót a kezébe adunk, és a kevésbé módos is könyvekhez juthasson.”

De bármely könyvét, cikkét vagy kultúrhistoriánk apró mozaikjaként közreadott híradását olvassuk, mindegyik mélyen ott érezhető az élő beszéd szavával való tanítani akarás!

Tizenöt éve már, hogy nem ad új leckét olvasóinak. Most az örök vadászmezőkön hallgatja a csodaszarvas bögését és tanítja az újonnan érkezőket.

Tóth Attila

Kártyalap a középkorból

Középkori vadászcímer

A SZOBOR „ÖNÉLETRAJZA”

Keveseknek adatik meg a történelem során, hogy mind életében, mind tragikus halála után éljen a köztudatban, noha nem tudta beváltani a neki szánt küldetést. Jelen megemlékezésnek az ad lehetőséget és különleges jelentőséget, hogy minden különösebb ünnepélyesség nélkül Rudolf trónörökös szobra visszakerült eredeti helyére, a Városligetbe, amely eseménynek – tudomásunk szerint – különösebb sajtóvisszhangja nem volt, és szinte véletlenül jutott tudomásunkra, hogy újra eredeti helyén áll. A talapzat oldalán felirat „Rudolf” Ennyi. Az arra vetődők közül szinte senki nem tud róla semmit...

Jelenlegi és előző lapunkban mindezeknek jócskán volt előzménye, hiszen számtalanszor kértük, követeltük a szobor eredeti helyére történő visszaállítását. Annak idején a nyolcvanas évek közepén a Balatonnagyberek Állami Gazdaság külföldi vendégházának parkjában láttuk meg „Hubertus” álnéven és erről szóló riportunkban kértük Sütő Ödön igazgatót, legalább a szobor nevének visszaadására 1989-ben. A „visszakeresztelés” meg is történt. Az írást megküldtük minden arra illetékes és illetéktelennek, de nem történt semmi.

Idézet a korabeli cikkből: „A Balatonnagyberek Állami Gazdaság központjában lévő Hubertus-parkban áll egy hatalmas, patinás bronzszobor: szakállas férfit ábrázol, múlt századi vadászruhában. Bal vállán puska, nyakában távcső és tekintete a távot fűrkészi. Minél többször láttam, annál inkább furcsállottam, hiszen bárkit megkérdeztem, mindenki azt mondta, Hubertust, a vadászok védőszentjét ábrázolja. Csak tüzetesebb kutakodás után derült ki, hogy az 1980-ban odaszállított és felállított szobor Rudolf trónörökösöt ábrázolja. Alkotója Ligeti Miklós, és egykor a főváros híres sétálóhelyén, a Stefánia úton állt egy hatalmas Vukováról származó fehér márványtömbön. Tudomásom szerint ez volt az egyetlen híres történelmi személyiséget ábrázoló köztéri szobor, amely eltért a tradícióktól és ihletőjét vadászruházatban ábrázolta. Rudolf trónörökös ugyanis közismerten szenvedélyes vadász volt, zoológiai, ornitológiai kutatásaival gazdagította a tudományt, közeli kapcsolatban állt a múlt század legnevesebb ornitológusaival, köztük Alfred Brehmmel. Személyisége – titokzatos halála – rendkívül műveltsége és széles látóköre miatt méltán volt népszerű alakja korának. Ellentétben más történelmi személyiségekkel. Ez a népszerűség kiállta a történelem próbáját, nem „derült ki” róla utólag semmi, amely indokolta volna az alkotás névtelenségét és az ábrázolt személy „átkeresztelését”.

Az Uránia Magyar Tudományos Egyesület 1903-ban – tizennégy évvel a trónörökös halála után – határozta el a szobor felállítását, közadakozásból. A főhívásokra több mint nyolcezer korona gyűlt össze, amit Wlassics Gyula, az akkori kultuszminiszter háromezerrel toldott meg a békebeli költségvetésből. Öt főlkért neves művész közül ketten vállalták a munkát és Ligeti Miklós tervét fogadták el, amely olyan zsűri előtt vizsgázott, amelynek elnöke Stróbl Alajos, tagjai Alpár Ignác és Kallós Ede voltak. Az avatásra 1908. október 12-én került sor, a kor látványos külsőségeinek megfelelően, az uralkodó jelenlétében.

A szobor azonban még négy évtizedig sem állt a talapzatán, mert a Kiscelli kastély-múzeum

kertjébe fektette a „hálás” utókor sok-sok szobortársával együtt. E helyütt azután számtalan köztéri szobornak lába kelt, különösen a márványtalapzatoknak, kőszobroknak, hiszen ezeket nem őrizte senki. Végül a megmaradt szobrok a Budapest Galéria süllysápi fedett és zárható szobortemetőjébe kerültek...”

1992-ben, – már az új Vadászlapban – nyílt levelet jelentettünk meg, amely Demszky Gábor főpolgármesternek szólt. A levelet a szobor képével együtt külön ajánlva is megküldtük a főpolgármesternek. Demszky úr válaszában szándékunkkal ugyan egyetértett, de hivatkozott a behatárolt anyagi lehetőségekre, a kérést pedig továbbította a Ráday Mihály vezette Városvédő Egyesület részére. Tőlük ugyan már választ nem kaptunk, de annál nagyobb örömkökre a szobor egyszer csak visszakerült a ligetbe. Ennek a történetnek Földvári Attila járt utána.

A SZOBOR JELENE

A közelmúltban egyik külső munkatársunk, Czigliényi Alpár, egy borítékot tett a szerkesztőségi asztalra, amiben néhány fénykép volt. A Városligetben sétálva figyelt fel a különleges szoborra. Gondoltuk, érdemes utánanézni, hiszen több, mint másfél évtizede cikkezünk,

kilincselünk, levelezünk a helyreállításért. A budapesti köztéri szobrokért felelős Budapest Galéria 1995-ben hozatta vissza és most körülbelül ugyanott található, ahol annak idején felállították. A jelenlegi látványát Pomsár János építész tervezte, a talapzat – természetesen – megváltozott, Vukováról már nem a márvány jut eszünkbe.

A visszakerülés részleteiről azonban – ki tudja miért – semmit sem sikerült kideríteni, sem az ügyben eljárók kilétét, sem az új talapzat, a „látvány” költségeit pedig közpénzekből finanszírozták. A szobor felállítása minden ceremónia nélkül zajlott. Hogy miért, az rejtély. A Budapest Galériától Szilágyi Andrászt kérdeztük, aki a szobor visszaszállításának részleteivel kapcsolatban nem tudott részletesebb felvilágosítást nyújtani. Megtudtuk, hogy a költségeket a XIV. kerületi önkormányzat fedezte, a megvalósítás az ő feladatuk volt, de az ottaniak szerint minden dokumentáció a Budapest Galériánál van. A kör bezárult. Ma pedig – sajnos – nincs a főváros köztéri szobrairól pontos katalógus, amely egyfelől az idelátogató külföldieket, másfelől a hazai érdeklődőket, tanárokat és tanuló ifjúságot eligazíthatná.

A szobor az Olof Palme sétány mellett áll egy kis tisztás közepén. Szomorúan vettük tudomá-

RUDOLF, A VADÁSZ

Nem kevesebb, mint 111 éve, 1889. január 30-án, a mayerlingi vadász kastélyban a szépséges Vetsera Mária bárónővel együtt átlőtt fejjel találták a trónörökösöt. A kezdetben agyonhallgatott hír rendkívül megrázta az országot, hiszen a trónörökös módfelett népszerű volt a magyarok körében. A korabeli politika sokat várt a széles látókörű, a politika és tudományok terén korának kimagasló egyéniségétől, de a kiváló kapcsolatteremtő, a népszerű társasági embertől is, akit minden tekintetben elfogadtak a kontinens legmagasabb köreiből. Őszintén tisztelt bennünket és lelkesedett értünk, a magyarokért, amelyet az udvar nagy része nem is nézett jó szemmel. Az általa kezdeményezett „Az Osztrák-Magyar Monarchia írásban és képekben” című valóban monumentális műben írja: „Ez a mi Magyarországnak Istentől megáldott ország...” Az 1885-ös budapesti kiállításon mondott beszédét a korabeli lapok szerint így fejezte be: „... Éljen a mi imádott hazánk Magyarország!” Nos, mai fejjel sem nehéz elképzelni, hogy milyen hatással voltak ezek akkoriban, hiszen még négy évtized sem telt el a szabadságharc, az azt követő véres megtorlás óta, nem is sokkal a kiegyezés után. A Habsburg családi hagyományokat követve Rudolf is szenvedélyes vadász volt, aki korának legjobb tudományos képzését kapta, és külön előszeretettel foglalkozott az ornitológiával. Megfigyeléseiről, vadászkiutalásairól naplót vezetett és számos tudományos dolgozata jelent meg. Népszerűsége miatt végigvadászta az egész országot, mindenütt szívesen látott vendégként tisztelték, az Al-Dunától az erdélyi havasokig, éppúgy mint a Szlavónia sziklás hegységeiben, vagy szarvasra Tata környékén. Korának egyik legnevesebb vadgazdájaként ismert Festetics Taszilónak rendszeres vendége volt Berzencén, és gróf Teleki Sámuel világhírű Afrika utazónk és felfedezőnk híres görgényi hajtásain is, ahová igencsak kevesek juthattak el. Sok éven át elmaradhatatlan vendéggé vált Görgényben feleségével, Stefánia hercegnővel. A korabeli Afrika fehér foltjait a művelt világgal megismertető Teleki gróf az irántuk érzett tiszteletből „keresztelte el” az ál-

sul, amikor körbejártuk, hogy – mint szinte minden köztéri műalkotás a városban – ez a szobor is áldozatául esett a vandalizmusnak, a színesfém gyűjtőknek. A puskacső le van törve és obszcén feliratok díszelnek rajta. Rudolf trónörökös alakja azonban, még mindig büszkén tekint a távolba...

tala felfedezett nagy tavakat Rudolf és Stefánia névre. Rudolf Görgényben lőtte élete első medvéjét, amelynek avatása örök emléket hagyott az ifjú vadászban.

Tökéletesen, akcentus nélkül beszélt magyarul, olyannyira, hogy nem kisebb író, mint Jókai Mór említette róla, hogy cikkeit, írásait soha nem kellett a szerkesztőnek – szemben igen sok jelenkori magyar anyanyelvű írástudóval – átfogalmazni, nyelvileg rendbe hozni. Az írásban, beszédben, de a vadászatban is rendkívül igényes trónörökös halála megrázta korának vadásztársadalmát, közeli ismerőseit, de az egész hazai közvéleményt is.

SZELLEMI HOZOMÁNY

Annak idején, 1989-ben megjelent cikkünkben éppen a szoborügy kapcsán kerestük fel a Budapest Galéria süllyedési „szobortemetőjét”, ahol méltatlan körülmények között találtuk meg Sikló Ferenc szó szerint kincset érő, a magyarság őstörténetének, a csodaszarvas legendának klasszicista bronzdomborművét.

Szerettük volna a hazai vadászati kultúrának eme csodálatos történelmi emlékét méltó helyre, mindenki gyönyörűségére és okulására kiváltani és javasoltuk a MAVOSZ akkori vezetőségének, hogy vállalja a szállítás és felállítás költségeit, mert ha akadna gazdája, védnöke, támogatója, a Budapest Galéria szívesen átadná, természetesen a tulajdonjog fenntartásával. A vadászati kultúra ellen többnyire eredményesen védekező akkori szövetségünk vezetési mindezekre a fülük botját sem mozdították, és akkor – sajnos – még máshová fordulni ezzel nem lehetett. Most viszont úgy tűnik eljött végre az idő, és a Vadászati Kulturális Egyesület a millenniumi megemlékezések kapcsán a történelmi levegőjű gödi Nemeskéry kúriában találta meg a méltó helyet nemzetté válásunknak, genezisünknek emléket állító klasszikus bronzdombormű méltó elhelyezésre. Reméljük mihamarabb képes riportban jelenthetjük, hogy egy újabb örökbecsű, az utókorra hagyható műalkotással gazdagodott a hazai vadászati kultúránk, mert aki a múltját nem becsüli, annak nem lehet tiszta jövőképe sem.

A görgényszentimrei vadászat emlékfotója, készítette Klösz György, pesti fotográfus 1888. október 10-én. A képen: Rudolf trónörökös, gr. Károlyi István, Eszterházy Lajos herceg, Ottó és Vilmos főhercegek, Edward walesi herceg, gr. Bethlen Gábor, báró Bornemissza Tivadár, báró Jósika Sámuel, báró Kemény Kálmán, báró Bornemissza András, Don Miguel, braganzai herceg, a századvég legjelesebb vadásza.

VENDÉGSÉGBEN...

MÓNOSÉKNÁL, NAGYCSEPELYEN

Az ember elválaszthatatlan a környezetétől. Igazi énje abban a környezetben ismerhető meg, mely életének a valódi színtere. Mónos Károly eddig megélt hatvannyolc évéből hatvanat erdőn-mezőn töltött. Most – „két-szeres” nyugdíjasként –, gyakorlatilag otthon ülő lett. És ettől nem csak az élete, de mintha ő maga is megváltozott volna...

– A munka és a puska jegyében telt az életem... Nagypapámtól örököltem a szenvedélyt, aki – valamikor a századforduló táján – két napig szántott egy szeges tölténnyel működő, ósdi, öreg sörétes puskáért... Gazdaember volt, saját kis birtokkal. Amikor megszerezte a puskát, talán még engedélye sem volt. De aztán tagja lett a községi vadásztársaságnak – és én is sok szép élményhez jutottam általa. A községben akkor tizenkét tagja volt a vadásztársaságnak, melynek a területe egyébként azonos volt a községhatárral...

Az előszoba falát egy szépen faragott alátétre szerelt, rendellenes, ám mégis különleges szépségű őzagancs díszíti. Páratlan nyolcas. Az egyik szár feltűnően hosszú, ám a rövidebb szár sem érdektelen, hisz a rózsatő felett egy egészen alacsonyan tűzött, de rendkívül hosszú és erős szemág díszíti. Ez az a trófea, amelyért képes heteken át minden estét és minden hajnalt a mezőn tölteni az ember. A „torz” minősítés egyébként a legkevésbé sem illik egy ilyen trófeára, hisz a szabályostól való eltérése éppen hogy egyedivé, izgalmassá, elemi erőt sugárzó „egyéniességgé” nemesítette.

Károly leemeli a falról, átnyújtja, hogy közelebbről is megcsodálhassam. Az alátét felirat: 1940. VI. hó. – Györke.

– Édesapám ejtette el – mondja. – Györke egy terület rész neve...

Nagycsepelyen vagyunk Mónos Károly nyugalmazott hivatásos vadász otthonában.

Karcsi egy „somogyi bikával”

Nagycsepely a külső-somogyi dombság egyik legősibb, legszebb, ám máig „felfedezésre” váró települése. Szárszótól 10, Balatonföldvártól 15 kilométerre fekszik, Telki, Szőlád, Kötcsé és Karád községek „gyűrűjében”. Erdők övezik, észak-déli irányú völgyek szabdalják, vízfolyások és patakok teszik üdévé és lakályossá ezt a tájat. A természet érintetlennek tűnik, a falvak rendezettek. A 485 lakosú Nagycsepely is az, bár a házak legalább három, egy-

A Mónos házaspár

mást követő, de egymástól mégis markánsan elkülönülő gazdasági és politikai korszak hangulatát őrzik. Még állnak a régi parasztházak, de az összképet már a sátorotörök és a tetőtér beépítéses épületek uralják. Mint amilyen Mónoséké is.

– Itt, ennek a háznak a helyén állt a nagypapám háza, sőt az ő nagypapájé is – mondja Károly. – Csepelyiek vagyunk – több mint hat-száz évre visszamenőleg...

A könyvespolcra előkerül egy kis füzet: különlenyomat a somogyi levéltári évkönyv 1987-ben megjelent 18. kötetéből. „Csepelyi falukép 1412-ből”. Borsos Iván forrás értékű közleménye egy 1436-ban kelt oklevelet ismertet, pontosabban ezen oklevél alapján azt a birtokpárt, melyet a dömösi prépost indított Nézsai Tamás fia Miklós, Kátai Márton fia Mihály, valamint Osztopáni Gál fia Domokos és fiai ellen 21 telkének vitatható „telekkönyvi” bejegyzése miatt. A perben a dömösi (demesi) egyház képviselője becsatlolta II. Béla király 1139-ben kelt okiratát, miszerint a király és atyja, Almus herceg Chepel (Csepely) faluban 10 szőlőt és 20 szőlőmunkást adományozott a dömösi egyháznak, köztük egy Munos (Mónos) nevűt...

Skóciában, Angliában, Franciaországban, Németországban természetes és mindennapos dolog, hogy egy ősi település polgárai közül számosan évszázadokra visszamenőleg ismerik felmenőiket. De ami ott természetes, az itt kivételes és véletlenszerű.

– Az oklevelés említésen túl mit tudunk még a Mónos-családról?

Mónos Károly elgondolkodik, és aztán szép halkan azt mondja:

– Nagypapának 30 hold földje volt, így aztán a negyvenes évek végén kuláknak nyilvánítottak bennünket...

Mónos Károly katonai szolgálatának letöltése után a karádi erdészethez került, amolyan mindenesnek. Nagycsepelyen akkor már két téesz dolgozott, az egyik a volt „kulákokat”, a másik a „szegényeket” tömörítette. De aki tehetett, egyikbe se lépett be.

– Én az akkori erdészvezetőnek, Tuskó Józsi bácsinak köszönhetem, hogy végül is puskát vehettem a kezembe. Elvégeztem az erdészeti által szervezett vadóri tanfolyamot – ahol egyébként a nagy tudású Páll Endre is oktatott –, és megtörtént a csoda: megkaptam a fegyvertartási engedélyt. Egy Monte Carlom volt, de hónapokig csak dugva mertem hordani a faluban, hisz a helyi hatalmasságok aligha nézték volna jó szemmel, hogy egy „kulák” fegyvert kapott...

Huszonhét évig volt erdőgazdasági hivatásos vadász. Megpróbáljuk felidézni az emlékeket, Mónos Károly azonban csak keveset és csak tömörítésekben mesél. A szolgálat véget ért és ezzel véget ért az „illetékesség” is. A szolgálat éve alatt készített fényképek beszédesebbek.

Egy állványon hat pár ígéretes, hullajtott agancsszár. Még a holt csontban is érezni lehet egykori viselőjük életerejét, hatalmas energiáit.

– Szinte személyes ismerősöm volt – emlékezik Károly. – Viszonylag kis területen élt, így

Az ikrek

aztán évről-évre be tudtam gyűjteni a hullajtott agancsokat. Amikor terítékre került, 13,65 kilogramm volt az agancs súlya. Külföldi vendég ejtette el, Jakus Laci kollegám lövette meg...

Egy 1979-es képen egy 11,5 kilós agancsszal látható Mónos Károly. Hatalmas száraz, remek ágak. Pontosan ilyennek képzeljük el a somogyi bikákat. A „somogyi szarvas” mára fogalom lett, pedig a múlt században Somogy még egyáltalán nem tartozott a jó szarvasállományal rendelkező megyék közé.

Az úgynevezett „községi” vadászterületeken különösebb becsülete nem is volt. Ezt Károly is megerősíti:

– Nagypám és apám idejében a nyúl és az őz volt a „fővad”, a szarvas legfeljebb a nagy kiterjedésű uradalmi erdőben volt honos és megbecsült. És ez sokáig így volt a háború után is. A hatvanas évek végén változott meg a helyzet, amikor is szinte robbanásszerűen emelkedni kezdett a létszám. Kedvezően változtak a nagytáblás mezőgazdasági termelés miatt az életfeltételek, kevés volt a golyós puská és mindemellett tervszerű és szervezett lett a vadgazdálkodás...

– És nyilván erre az időre már „betanult”, a szakma mesterévé lett a hivatásos vadászok háború után első nagy nemzedéke is – mondom én, de Károly erre már nem tud reagálni, mert a felesége, Piroska fontos hírral érkezik, miszerint elkészült a rétes, menjünk a konyhába...

Meglehetősen szakmai jelleget öltő beszélgetésünk tehát végre „családívá” válik, bár Piroska tulajdonképpen maga is „szakmabeli”, amennyiben tizennégy éven át a helyi vadásztársaság szép és igényes vadászházának a gondnoka volt. A rétes volt az egyik specialitása.

– A vendég vadászni jön, de jól is akarja érezni magát – mondja, miközben feltárlja a friss túróst és káposztást. Az édeskés, meleg illatok betöltik a patika tisztaságú konyhát. A túróst rétes tojás sárgájával, édes töltelékkel készült, a káposztás rétes enyhén sózott, borsal ízesített, és természetesen piros pozsgásra van sütve...

Piroska bátorítja a fogyasztást, bár ez teljesen felesleges. A rétest nem azért eszi az ember, mert éhes...

Az erdészettől történt nyugdíjazását követően Mónos Károly a nagycsepelyi vadásztársaság vadőre lett. Feleségével együtt, legszebb emlékeik között őrzik éveken át visszatérő vendégeik fotóit, leveleit. Ismét előkerül egy fényképalbum. Osztrákok, németek. Mosolygó arcok, ölelő karok.

– A vadászház kényelme és családiassága, a konyha, a vendégeket övező szeretet és

figyelem az a többlet, amit egyelőre csak Magyarországon találnak meg a külföldi vendégvadászok – mondja Piroska, aki tavasszal búcsúzott el szép hivatásától. Károly is megkapta – immár másodszor – az obstit. A rétes fogy, az asztal felett azonban nem csak a tészták finom illata száll, de jelen van a kimondatlan szomorúság is. Mónos Károly és Piroska tudomásul vette az új helyzetet, de érezhető, hogy még nem tudják, hogyan tovább...

– Még pszichológiai szakkönyvet is vettem annak idején, hogy jobban megismerjem, megértsem a vendégeket, mert e nélkül nehéz a sikeres együttműködés – mondja Károly. Kérésre elő is hozza a könyvet: Dr. Rókusfalvy Pál: Pszichológia testnevelőknek és edzőknek...

Véletlenül olvasok bele: „...az emberi cselekvést a környezetbe ágyazottan kell vizsgálni...” Így igaz. A vadász más otthon, más a hivatalban és megint más a vadászterületen, pláne ha az külföldön van... De ez a tétel valamennyiünkre igaz. Mónosékra is, akiknek a környezete most alapvetően megváltozott...

– Mi a jó vadőr hét parancsolata? – kérdezem, mert kezd ránk nehezedni a csend.

– Végig kellene gondolni – mondja Károly.

– Hát akkor, gondoljuk...! Ki-ki mondja a magáét, én közben írom...

Mondtuk, formálgattuk, felírtam. Ime:

1. Légy tisztességes és megbízható.
2. Tanulj. Érts ahhoz, amit csinálsz.
3. Szeresd a vadat.

Piroska egy kedves osztrák vendég feleségével

4. Próbáld megismerni és megérteni a másik embert.

5. Tudj örülni mások sikerének.

6. Lehetsz fáradt, de nem láthatsz annak.

7. Láss, de csak keveset beszélj.

Ez a kis társasjáték, aligha eredményezett örökökérvényű igazságokat, de arra azért jó volt, hogy összefoglaljuk a segítségével egy nehéz, de szép és értelmes pálya legfőbb tapasztalatait. Piroska közben előkerítette az unokák fényképét. Gergő és Gréti. Ikek és tízhónaposak...

– A fiúnk, Zoli szintén hivatásos vadász. Az erdészethél szolgál. A felesége szakmája szerint ápolónő. De most a babákkal van... – mondja Piroska.

Károly előkeres egy fotót: Zoli egy vendéggel és a vérebbel egy sikeres dísznovadászat után.

– Nyilván sokat tanult az apjától – mondom én, de Károly megrázza a fejét. – Á, fenét. Mindent jobban tud, mint én...

Békés Sándor

Zoli (balról)

SOMOGY MEGYE DÉL-NYUGATI RÉSZÉNEK ERDŐS, LANKÁS DOMBJAI KÖZT ÚJ VADÁSZHÁZ VÁRJA KEDVES VENDÉGEIT, SZÍNVONALAS VENDÉGLÁTÁSSAL, GYÖNYÖRŰ TERMÉSZETI KÖRNYEZETBEN, IZGALMAS NAGYVAD VADÁSZATI LEHETŐSÉGGEL A GYÉKÉNYESI VADÁSZTÁRSASÁG TERÜLETÉN.

Érdeklődésüket szeretettel várom:

PENCZINGER LÁSZLÓ

PORROGSZENTPÁL, VADÁSZHÁZ

TEL.: 06-30/997-7110, 82/709-003 (vadászház)

Tel./fax: 93/323-905 (iroda)

A VADÁSZATI KULTURÁLIS EGYESÜLET TAGJAI RÉSZÉRE A TELJES ELLÁTÁSBÓL NAPI 20 DM KEDVEZMÉNYT BIZTOSÍTUNK!

Félautomata rendszerű sörétes vadászfegyver,
12/70 kaliber cserélhető szűkítéssel és céltávcsővel szerelve.
Forgalmazása várhatóan október hónap első felében kezdődik.

TO3-87-06

“V+V” KFT

2700 CEGLÉD Széchenyi út 49.

Telefon / Fax : 53/320-904

06-30/9-385-309

(A fotó illusztráció!)

EGYMÁS NYOMÁT TAPOSVA

Prrrrrrriiiiiiiii..... Óracsörgésre riadok, de nem tudom, hogy miért kellene nekem felkelnem. Beszélj, vagy agyoncsaplak! – öntudatlan tekintettel nézek sohasem álmos, kerekrenyílt szemébe. Nyugodtan néz vissza, mint a vizslám, ha valami csínytevésért ráemelem a kezemet. Tudja, hogy úgysem bántom. Lassan kiegyenesedő látásom nehezen követi kancsal mutatópillantásait, melyek a hármass és tizenkettes szám felé futnak szét. Éjfél után háromkor, igen gyakran hagyom ott az önző szerető módjára visszahúzó, visszacsalogató ágyamat.

Az augusztus végi éjszaka sötétjében az utat óvatosan tapogató gumicsizmáim, gazdájuk gondolatát is kitaláló, jó lovak módjára, elszántan fordulnak be az ismert nyiladék sötét alagútjába. Ez már a szentély. Elkezdődött a vadászat. Megpróbálok zaj nélkül egyensúlyozni a két mély keréknyom közti keskeny sávon. Haladtomban, előttem az avaron, halk neszezések, majd csobbanások jelzik, hogy a keréknyomokban még mindig mély a víz, mert a fejest ugró békák abban keresnek menedéket. Medárd jó volt hozzájuk. Az idén kevés ebihal alól száradt ki a pocsolya.

Kétoldalt, egyenes derékkal sötét sorfalat állnak a nyárfák. A jeltelen, koromsötét őszi égbolt alatt szentjánosbogarak földön formázott csillagképei alapján tájékozodom. Bal oldalt keresem a letérést jelző, ismerős törzset. Beforduláskor már én irányítom a harmaton csatakosra hajtott csizmáimat. Embermagasságú aljnövényzetbe érek. Nadrágom, néhány lépés után, hideg harmattól átázva tapad bőrömhöz. Bármerre is lépek, minden irányban, kórók közt feszülő pókhálók szövevénye állja utamat. Nem áll módomban kikerülni, így hát kénytelen vagyok rombolni a nyolclábú vadásztársak mesteri módon elkészített csapdáit. A sötétben nem látom őket, és a harmatcseppektől terhes, finomszövésű hálók, mint hús selyemkendők borulnak arcomra. Máskor undorodva próbálok lesöpörni arcomról, szakállamról a száraz, ragacsos fátlyat, de most az elmulasztott mosakodás helyett jól jön a frissítés álmos szemeimnek. Lassan haladva, óvatosan hajtom félre a harmatcseppek alatt roskadozó növényeket, melyek terhüket rámtéve, felszabadultan hajladozva zárulnak össze mögöttem. Harmatázta ruháimban úgy érzem magam, mint vizeslepedőbe csavart lázas beteg, pedig csak a vadászláz hevít. De az egyre jobban! Az előttem meredő nyárfasuháng lombja ugyanis a környezetéhez képest gyanúsán sötét tónusú. A sötétben is látó ujjaim között a harmatázta levelek bőrszerűen hajlanak. Nincs már bennük élet. Kezemet végigcsúsztatva a törzsön, könnyen kitapintom a rojtosra dörzsölt kérget. A nemrég befejeződött üzekedés alatti erőfitogtatás nyoma. Határjelző! Innentől az ő birodalmában járok. A határsértés tudatával próbálok a leshelyemig osonni. Félek a megszegyenyítéstől. A terület ura ugyanis az elmúlt hetek során már egy ízben rám szólt a sötétből, méltatlankodó, mély to-

rokhangon fejezve ki nemtetszését. Akkor mi mást is tehettem volna, mint sarkonfordulva eloldalogtam.

Eddig minden rendben – gondolattal óvatokodom tovább. Még tíz métert sem teszek meg, mikor felülről jövő éktelen szárnycsattogásra kapom fel fejemet. Az arcomba hulló ágtörmelék ellenére, testes madarak elsuhanó körvonalait pillantom meg az enyhén világosodó égen. Örvösgalambok éjszakázó fája alá vezetett rossz sorsom. Szépen szaporodtak az idén, az erdő melletti búzatarlóra jártak szemezgetni, ott még napraforgó mag is pergett, szeptember végéig lehet rájuk vadászni, szívesen nyúlnék a sörétes után, de most még a bak a fontosabb, az őzbak is szeptember végéig vadászható – követik egymást bukdácsolva álmos gondolataim.

Közben vesszőfutásom végetér, mert megérkezem a fán kialakított leshelyig. Hátamon keresztbevetett tarisznyával és puskával, gyermekkoromból visszamaradt, mindig a következő ág helyzete kínálta, ösztönös mozdulatokkal mászom fel az ágvillában levő ülőkéig. Puskámat betöltve, hosszú mozdulatlan ülésre készülve helyezkedem el és várom a hajnalt.

Alattam az erdő csendjének mélységét egy-egy korán öregedő levél, puhán földet érő finom zöreje méri. A fák levelei sorban halnak el, mint az idő múlásával a percek. Az erdő ketyegése békés szobákat, meleg ágyakat lop képzeletembe és álomba hulló levél módjára, öntudatlanságig tompuló érzékeléssel alszom el. Ez mit sem zavarja a legyőzhetetlen ellenfelet, az időt, mely a jelen pillanatait múlttá merevítve halad a nagyon közeli jövő, az őzbakvadászat idényének vége felé.

A környezet ingereire ráhangolódott érzékszerveim akaratomtól függetlenül is működnek. Most az őszi szagok kiváltotta ingerek segítségével indulok visszafelé az Idő egyirányú utcáján, egészen május elejéig.

A ragacsos rügyekből kitörő nyárfahajtások fűvel kevert zöld illata árad. Az ébredés tavaszi sóhajlásában, mint az enyészet lehetőségét érzi meg orrom a nyárfa hervadó lombjának kesernyés savanyú szagát.

– Honnan ez az őszi illat?

Az agancstisztításoktól fehérre meztelenedett nyárfasurják csúcsi részének száradó levelei árasztják. Ezeknek a fehérnyelű, csörgős zászlóknak a felkutatásával határoltam be a bak birodalmát.

Ebben a szűk lélettérben egymás nyomát taposva kerülgetjük egymást, természetesen véve az időjárás szeszélyeit. Alkalmazkodunk, a ki-ki a maga módján nyílt ellenségnek, kétszínű árulónak vagy kitaró segítségnek minősített szélhez. Tűrjük a medárdi negyven napos eső következményeit és élünk előnyeivel. Én a gumicsizmám szárának magasságához képest készítem saját-használatú vízállás-jelentéseimet. Lábalható, nem lábalható. A bak igyekszik a száraz hátakon közlekedni, de a víztől sem riad vissza. Csizmaszárat is fölöző vizeken át is vezetnek

útvonalai. A vizeken keresztül vezető váltói feltűnőbbek, mert a vízbe hajlított fűszálak nem egyenesednek fel. Ennek ellenére ropant nehéz vele találkozni. Bár elég kitartóan és következetesen járok utána, de öt hónap alatt csak hétszer találkoztunk. Ezek viszont pirosetűs ünnepek számomra. Találkozásainkkor vagy ő nagyon éber, vagy én vagyok nagyon ügyetlen. A hangtalan járás szellemléptű nagymesterével egyik ilyen alkalommal olyan közel kerülünk egymáshoz, hogy riadt rohanás helyett fejét földig hajtván lassan fedezékbe csúszik és mozdulatlanul merevedik. Vállamról levett, már töltetlen, távcsöves puskám célkeresztyével minden részletét végigcirógatom, mire végre elugrik. Az őzek nászát úgy várom, mint cigány a lakodalmat. Hiába a jól hangolt sípokkal, kiváló mesterek felügyelete alatti gyakorlás, augusztus első felében az erdőnek még a közelébe sem tudok jutni. Bánatom még csak fokozódik a nász ideje alatt szélesre taposott váltók látán, melyek puha agyagját őzlábak dupla ékírással rótták tele. Sívároghat olvasom a sűrűn teleírt kacskaringós sávokat. Hogy friss ismereteket szerezzek, simára taposom és nedvesen tartom a váltók száradó agyagját. A bak mindig hagy egy-egy megfejtésre váró feladatot az agyagtáblán, no meg két-három napot a megoldásra. Az idő rohan. Már a pótvizsgára készülök. A buzgó feladatmegoldás ellenére egyre jobban félek az évismétlést jelentő bukástól. Bár ez most nem olyan riasztó, mint hajdan. Legfeljebb évet ismétlek.

Fülem ébred először. Ez nem is csoda, mert közelemben a lombok közt, ébresztőórához hasonló, magas rezgésszámú hangon tücsökféle kezd el őszi nótáját. Sajnos nem tudom elhallgattatni mint az ébresztőórát, pedig szívesen megtenném. Más érzékszerveim lassan ébrednek, de a sötétség miatt nincs is rájuk szükség. A sötétség védelme alatt valamilyen kis egérféle rágcsáló dörzsöl az alattam levő bodzabokor érett, illatos bogyókkal terhelt ernyőjének valamelyikében.

Lassan pirkad. Elégedettség árad el bennem. A baktól sokat tanultam. Felelevenített élményekkel telítve ereszkedem le leshelyemről. A zsákmányolás elmaradt, de nem érzek csalódást. Kalapom mellé töret helyett bogyóit már lehullajtott, bordósvörös bodzaternyőt tűzve búcsúzom az 1999-es év őzbakvadászati idényétől.

Epilógus: január végén sürgős telefonhívást kapok a közlekedés-rendészetről. A 6-os úton személyautó őzrel ütközött. Sajnos ez évente többször is előfordul, de most nagyon rossz előérzetem támadt. A helyszínre sietve már messziről felismerem a barkában levő, különlegesen hosszú szemágú agancsot. A szalagkorlátok között elbizonytalanodott. Ott én sem érzem jól magam, mint ahogyan a városokban sem, melyek lassan pusztítanak természetet és embert egyaránt.

Szarka János

Kamaraerdei Diana Vt.

Nadler Herbert 1943. évi vadásznaplójából

(RÉSZLET)

szeptember 12.

1/4 5-kor felülünk a fenyves szélén a kívánságmorva és számomra három évvel ezelőtt készült lesállványra. A vágásban már kint van egy gyenge bika két tehénnel, a fenyvesben bög egy bika és a mellette levő táblában, a déhárom szálásában két bika ordít.

Tóni biztatására mindjárt lejövünk a lesállványról. – Erzsit főt hagyjuk figyelőnek –, elmegyünk a Cé-nyiladék sarkára, integetve magunkhoz szólítjuk az ott hagyott kocsi, hogy barkácsolva megkíséreljük a Déháromban halott bikákat megkeresni.

A közelgő kocsiözögésre a fenyves szélén egy tehén ugrik el, de a bikákat a déháromban hiába keressük, valamire elmentek, vagy a kocsinak térnek ki már messziről, láthatatlanul.

Visszamegyünk a lesállványhoz. Erzsi már messziről integet, hogy valami van a vágásban.

Ezt a valamit a lesállványról mindjárt meg is látjuk. Amíg a déháromban barkácsolunk, a céháromból, a fenyvesből öt szarvas, mégpedig egy tehén nyomán egy derék bika és három nyársas jött ki a vágásba.

A derék bikának nagyterpesztésű, hosszú, fekete agancsa van, de, sajnos nem koronás, sőt alighanem csak nyolcas. Körülbelül 400 lépésre van tőlünk, ágszámát ilyen messziről pontosan megállapítani nem tudom, illetve nem látom, van-e jégága vagy nincs. Egyébként nagyon szép, koralakú agancsa nekem kívánatos trófea lenne, ha elejtése után még egy-két bikát lőhetnék, de mivel az idén csak egyet lőhetek, mégis kevesellem a nyolc ágat.

Előkerítjük megint a kocsi – Erzsi ezúttal is a lesállványon maradt –, és barkácsolva kíséreljük meg a nagy bika megközelítését, hogy jobban megnézhesük. Ámde a tehén már messziről kerekelt old, s a bika utánamenekülve, valamire úgy eltűnik, hogy nem sikerül ráakadnunk.

A vágás északnyugati sarkában láttuk tegnapelőtt délután azt a bizonyos rövid-, de vastag agancsú, koronás bikát. Remélve, hogy megint ott érjük, gyalog cserkelünk a vágás kétoldalt – már sötétes – rudaserdő határolta sarkába.

Amikor a magas cserjék közül kibújva, a lejtős, gödrös terepen belátunk az ott alacsonyabb, gazos csepőtébe, a szarvasok éppen az erdőszélén akartak kijönni. Három tehén visszaugrik, s a bika néhány lépésnyire bent, a rudasban áll. Megnézem a messzelátóval koronás, de csak középszerű agancsát, és nem tudom magamat rászánni elejtésére. Addig nézem és habozok, amíg el nem indul és lassan ballagva, a már sötétes rudasban el nem tűnik.

Amikor a lövés alkalmá elmúlt, sajnálom, hogy nem lőttem, és elküldöm Tónit a kocsiért, hogy barkácsolva igyekezzünk vele ismét találkozni.

A kocsi hamar előkerül, felszállunk és a bazaltbányás sarokban, a szálásban egy darabig keressük a bikát, de bizony hiába.

Főt, a Dékettőben, a torna-rét táján bög egy bika. Amennyire a rossz úton kocogni lehet, sietünk odajutni. Sajnos, már javában alkonyodik.

A Déhárom északnyugati sarkában, közel a fenyveshez és a vágáshoz, a szálásban bömböl két bika. Biztosan hiszem, hogy a fenyvesi nagy bika kontárbikái. Szomszédságunkban, a Dékettő északkeleti sarkában, az ágas bokrai között két tehén álldogál. Lehet, sőt valószínű, hogy a nagy bika valahol, a bokroktól takarva, mellettük van, de nem látjuk. Egy-kettőre besötétedik és végére értünk tudományunknak.

Elmegyünk a kocsihoz a lesállványon hagyott Erzsitől. Mialatt messze körülötte barkácsol-

tunk, ő is látott szép számmal szarvasokat a Hármastól és a Cékettő vágásában, de csak gyenge bikákat és teheneket.

A vadászhoz felé tartva halljuk, hogy alatta, a fiatalosban két bika bög. Sok ám a vad a nagyvázsonyi erdőben, csak bajos dolog éppen az állományok egy-két vagy talán három kiváló bikája közül akárcsak eggyel találkozni.

Az egyik vadászvendég, Heinrich József, ma este, első cserkészetén, a Kabhegy délkeleti oldala alatt megsebzett egy bikát. A másik vendég, Mészáros Károly is látott állítólag derék bikát, de nem lőtt.

szeptember 13.

Ma még egy negyedórával korábban kelünk, mint eddig, és 1/2 4-kor, holdnyugta táján már a kocsin, majd 1/4 5-kor a nyírtói vágás szélén, a lesállványon ülünk. A szél délkeletről fúj, ez pedig a területnek ezen a részén nem előnyös.

A fenyvesben megint egy bika bög, mellette a Déháromban, a rudasban szüntelenül óbégat ugyanaz a két bika, amely tegnap délután és este is ugyanott kornyikált. Megint azt mondom, hogy ezek a valahol közelünkben hallgató, fenyvesi nagy bika kontárai.

5 órára megvirrad és egyre erősebben fúj a szél. A vágásban csak egy magányos tehén sikerül felfedeznem, majd amikor a Cé-nyiladékra megyek az ott leselkedő Tónihoz, még két őzet is látok benne.

A Dékettő sűrűségének délkeleti sarkában – vagy talán még a Dényiladékban is, a szálásban – bömböl, ordít az hangjukról már ismert két kontárbika, tehát valahol ott kell lennie az öregnek is. Megkíséreljük gyalog megkeresni. A vágásban az ide-oda kanyargó ösvényeken cserkelve egy tehén és borjút látunk, aztán feljutunk abba a magas sűrű fiatalosba, amelyben már annyit kísérleteztem és bajlódtam a bikákkal. A Dényiladékban is, a szálásban ordít az két kontár, a nyiladékban innen, a sűrűségben rejtőzik a nagy bika. Nem szól egy mukkot sem, jelenlétét csak időnként egy kis zörgés és agancskoppanás árulja el. Mi pedig hárman – már Erzsi, Tóni és én – 30-40 lépésnyire állunk tőle a zöld lombfalak közé rejtett, keskeny ösvényen... tehetetlenül.

Sok türelem, kísérletezés és szerencse kellene ahhoz, hogy ezt az öreg bikát egyszer puszkavégre kapjam. Magamban elhatározom, hogy a következő napon főképpen ezzel a bikával foglalkozom, noha számításom szerint itt már csak három vadásznapom van, hiszen idejekorán akarok eljutni a Rusájába, és előbb még Budapestre is van vagy két napra való dolgom.

Miután sokáig hiába lestük és reméltük, hogy az öreg bika kilép a sűrűségből az ösvényre, kimegyünk a Dényiladékba, előkerítjük a Hármastól várakozó kocsi és barkácsolni indulunk.

Meleg, száraz nyárvégi reggel. A Nap időnként a felhők mögül kisüt és sugarai beszűrődnek a magas szálfák közé, de még korán van, s az erdőben több az árnyék, mint a fény. A kocsi-tól eltépett pókhálók tapadnak ránk és pókok mászkálnak rajtunk. S a kocsi a régi szekercsapákon dörög, inog, hol egyik, hol másik oldalára dől, meg kell kapaszkodnunk rajta, hogy le ne forduljunk róla.

Messziről halljuk, hogy az Efkettőben bög két bika, bár feljűk tartunk. Aztán olyan helyre jutunk, ahol kocsival nem mehetünk tovább.

1/2 8-ra jár az idő, s a két bika még egyre bög. Azt mondom, mégis jó volna őket megnézni. Tóni véleménye szerint ezt csak gyalogszerrel lehet megkísérelni.

Erzsit a kocsi hagyom, és Tónitól kísérvé megyek az egymástól nem messze bögő két bika felé, közben a tülökkel ingerlem őket.

A Vaskapu-árokban, a szálásban járva, egyszerre csak egész közel harsog egy nagyot az egyik bika. Előttünk 150 lépésnyire hirtelen emelkedik a terep, és fönt, a hosszú dombélen, a köves talajon, az erdő sínylődő, alacsonyabb, de sűrűbb és bokrosabb részében vöröslök néhány tehén. Majd meglátom a csaknem egészen takart bikát is. Amint nyakát kinyújtva bög, a sok lombos gally és ág között megvillan az agancsa. Derék bikának kell lennie, de hogy milyen és mekkora, azt látnunk nem lehet.

A földön, az árokban kuporogva lessük, hogy a helyzet számunkra megjavuljon, ehelyett az egyik tehén egyszerre csak mereven felénk néz, majd az egész csapat a dombélen lassan elbalag. Nyolc tehenet olvasok meg, a bikából azonban semmit sem látok.

Erre velünk párhuzamosan, az árokban lejjebb húzódnak, egyre a szarvasok vonulásának irányába kémlelve, de nem látjuk őket, a bika pedig elhallgatott.

Reggel 8 óra van. Utolsó kísérletképpen előresietünk, és, feltevésünk szerint a szarvasok elé kerülve, felkapaszkodunk a dombhátra és visszafelé, részben fölfelé cserkelünk rajta, időnként a tülökkel bögve. Szöggestalpú cipőmmel a sűrűn mohás kövek, zörgős haraszt és ropogó fahulladék borította terepen zajtalanul járva, csak lassan jutok tovább.

Egyszerre csak közel előttünk bög egy nagyot a bika. Nem lehet tőlünk messzebb 40-50 lépésnél, de a sok erdei gaz, kőény, csipke és galagonyabokor és töpörödött fáska takarja. Semmit sem látunk belőle. Majd megint bög, zörög, ropog és egyenest felénk tartva alig 30 lépésnyire jelenik meg előttünk. Meglátom a nem valami nagy agancsának háromágú koronáját, és azt is látom, hogy öreg bika. Velünk szembe fordulva megáll, szeme rajtunk van, de rigyvetési mámorában nem ismer fel, és megint lassan lépkedve, morogva közeledik. Gyorsan határoznom kell, de egy-két másodpercig még habozva megfordulok és a mögöttem álló Tóni arcát nézem. Bólogat és int, hogy löje. Erre felkapom a puskámat és a bikát magasan lapockán lövöm. Természetesen helyben elvágódik.

Az élmény szép volt, a bika belopása élvezetes vadászat volt, a siker rátermettségünk, ügyességünk bizonyítéka, a trófea azonban, sajnos, silány. Öreg bika, koronás tízes, nem szép az agancsa. Jobb középpágából egy darab letört, a bal középpág pedig felhajlik. Szébb, nagyobb trófeát reméltem innen hazavinni, de hát így is jól van.

Mivel ez idén itt csak egy bikát kaptam, vadászatomat nem folytathatom. A bika fényképezése, a vadászhoz szállítása, agancsának, illetve koponyájának kifőzése ennek a kirándulásomnak szokásos befejezése.

Délután és este, mialatt odakint bögnék a bikák és a két vadászvendég valahol cserkel, a vadászhoz körül unatkozunk, ez már nem kedvünkre való időtöltés.

Holnap hazautazunk.

Heinrich tegnap megsebzett bikáját a két vérebbel fél napig keresték, de nem találták meg.

(Megjelent az Erdészettörténeti Közlemények XL. füzetében. Korlátozott számban kapható a Magyar Mezőgazdasági Múzeumban, Budapest, XIV. Vajdahunyadvár, dr. Oroszi Sándor címén.)

Napjainkban mintegy félszáz cég foglalkozik vadásztatással, a puskás emberek azonban – főleg a külföldiek – egyre több korlátozással találják szembe magukat, elsősorban a hazai vadállomány védelme miatt. A legutóbbi hetekben a sajtó arról is beszámolt, hogy a túlszaporodott muflonállomány fenyegeti a Bükk Nemzeti Park védett természeti növényállományát.

A magyar vadgazdálkodás éves árbevétele tavaly megközelítette a tízmilliárd forintot, ennek 70 százaléka származik a külföldiek – főként németek, olaszok, franciák – vadásztatásából és a mintegy féltucatnyi nagyobb cég vadhúsforgalmából – állapítja meg a Népszabadság A korábbinál kevesebb kárt okoznak a külföldi puskások című írása. A cikk szerint „Több is lehetne a bevétel, ha az orvvadászok nem gyérítenék rendszeresen a vadállományt. A vadőrök nap mint nap találják kiöltött, csapdába esett állattemeket, illetve nagy mennyiségű vérvnyomot, amely arra utal, hogy ott orvvadászok zsigerelték ki frissen elejtett zsákmányukat. A külföldiek vadászati engedélye könnyen be-

szerezhető, de feltételekhez kötött. A törvény szerint az a külföldi vadászhat, akinek van bérkilövési szerződése, illetve beszerezte a korlátlan vadászati felelősségbiztosítást. Ez utóbbi a vadászat során emberben, vagyontárgyakban okozott károk megtérítésére szolgál. E két kritérium teljesítése esetén adja ki a megyei hatóság a vadászati engedélyt, amely adott vadászterületre és vadfajra szól. Az FVM egyik rendelkezése szerint a vadásztatónak vendége érkezését 72 órával korábban kell jelentenie. Erre a szorosabb ellenőrzés miatt volt szükség. Így a vadászok figyelemmel kísérhetik, hogy a külföldiek nehegy védett természeti értéket löjjenek ki. A sok új keletű korlátozás nincs a vadászok ínyére, azt azonban ők is elfogadják, hogy a vadászat nem veszélyeztetheti a hazai vadállomány fennmaradását.”

Benn a muflon, kinn a farkas a címe a Heves Megyei Hírlap riportjának, amely a Bükk Nemzeti Parkot veszélyeztető muflonok kártevését mutatja be. „Ez az idegenből behozott juh fajta táplálkozási szokásaival lassan helyreállíthatatlan károkat okoz a nemzeti park te-

rületén az itt honos sziklagyepben, a ritka növénytakaságokban. A szakemberek elsősorban humánus módszerekkel igyekeznek megoldást találni. A befogást tekintik a legcélravezetőbbnek a levadászás mellett. Szitta Tamás a BNP munkatársa cáfolni igyekezett a kiirtásról szóló pletykát. Tudomásul kell vennünk, mondta, hogy a muflon a történelmi időkben biztosan nem élt Magyarországon területén, így a BNP területein sem. A nemzeti parkok területén pedig az úgynevezett tájidegen fajok nem kívánatosnak nyilvánítottak, ami azonban korántsem egyenlő a kiirtással. (...) A természetvédők balszerencséjére a muflon nem igazán kedvelt célpontja a vadászoknak, mindössze a kosnak – itt is az öregebbeknek – van értéke, tróféája miatt. A felemás vadászat miatt bizonyos tekintetben megbomlott a vadállomány összetétele is. Túl sok a fiatal és nőstény köztük, míg az ivarérett kosok száma lassan, de biztosan csökken.”

Orvvadászat gyanújával került előzetes letartóztatásba a Vas megyei Hegyhátszentjakab polgármestere, H. Zsolt, aki rendőrségi információk szerint három társával

1998 óta folyamatosan vadászott az Őrségben – fegyvertartási és vadászati engedély nélkül. Az esetről a Népszava Orvvadászat miatt előzetesen egy polgármester címmel számolt be. „Minderre úgy derült fény, hogy július 8-án hajnali fél négykor a hivatásos vadász észrevette, hogy egy Zsiguli az erdőből a falu irányába tart. Megállította a járművet, de utasai elmenekültek. A vadász a Zsiguli csomagtartójában egy frissen lőtt szarvastehenet és egy barkás szarvasbikát talált. Értesítette a rendőroket, akik forró nyomon indulva elfogtak három utast, a negyedik, H. Zsolt később önként jelentkezett a rendőrségen. A vizsgálat adatai szerint a Zsiguli utasai 1998 ősze óta vadásznak illegálisan a környékbeli erdőkben. Az elejtett vad húsát egy jól szervezett orgazdahalózatán keresztül értékesítették vagy elajándékozták. Az orvvadász társaság számlájára 38 000, 37 szarvasbika és két vaddisznó elejtése írható, a kár meghaladja az ötmillió forintot. Az ügyben egy helyi, engedéllyel rendelkező vadász is érintett, aki fegyverét többször kölcsönadta a polgármesternek az orvvadászatokhoz.”

Összeállította: K. E.

NEMES NAGY ÁGNES SORAI

A megfejtéseket szeptember 20-áig a szerkesztőség címére kell beküldeni. A könyvnyereményeket postán küldjük el a nyerteseknek.

5.	TANTÁL CSISZOLT KÖRÖR	2.	RAERŐ-SZAKOL	MAROKKÓI HEGYSÉG	FOGGAL ÓRÓL	KIFEJELI OSZTRÁK AUTÓJEL	BAJNOK, GYÓZTES JAJGAT, NYEKEG	MAGUK KERTI FÖLDET FORGAT	STRÁZSA
1.		BŐRÖND			RÉS				UTCÁN
									F
DISZITÉS RÓV		CSÖKKE-NŐ				ANGOL IGEN ADÓ-FAJTA		TILTÁS ENEKES-NŐ V. (ANNA)	
TRABANT TÍPUS MŰVEG-TAG			KETTŐZVE FRIZURA-FAJTA ARGON		SÍKIDOM SZALAG		ÚTLEVELE, RÓV KAPOSZ-TAJELZŐ!		MAGYAR AUTÓJEL PANÁSZ SZÁMA
MACSKA-BECEZÉS NAGY EDÉNY					TAFT KÖZEPE! ÉJFÉLI		TŰZ, LON-DONBAN! VÉDEL MEZŐ FARKAS-SZINŰ		
	A SZEBBIK NEM			FA-FAJTA	3. PIACI ROVARI				
NÉVELŐ IGEVEG-ZÓDES	A TETEJÉ-RE TROMBI-TAHANG		ÖSSZE-ZAMART DANI!	PASSAU FOLYÓJA	PORTUGAL GYARMAT VOLT	PUSZTÍT NAPSZAK		TÍPUS-TERVEZŐ INTÉZET	MAGOT SZÓR
		ELŐD	S						BELŰL ELFÉR!
			AUSZTRÁL VADKUTYA FÉLSZI			USA-BELI IPARVÁROS JÓD			
KARRAL JELEZ VÖLEGÉNY-JELŐT	M						KOZME-TIKAI RUDACSKA		

Előző számunk megfejtése: Jagd, Polovacka, Ohóta, Hunting, Caleria, Vimatoare, Jöv, Av, Casistó, Polowamie, Caca, Caccia, Chasse, Jahti, Jakt, Venatus
Nyertesek: Tolnay Zoltán (Budapest), Godzsák Tibor (Sátoraljaújhely), Vincze Béla (Balatonlelle)

Tisztelt Vadásztársaim! Az elmúlt hónapok lapjaiban oly sok fertőző nyavalyáról, ilyen-olyan látható és nem látható „szörnyecskekről” esett szó, hogy féltő, a nagyra becsült olvasó immár térdig gázol a féltő-intő információkban, vagy komolyan veszi azokat és vásárol egy háznyi üvegharangot, és csak otthon vadászat, vagy „tojik” az egészszre, és bízik a jó szerencsében.

Lovas nemzetnek tartjuk magunkat, de (mint annyi más dologban) nem maradunk sokáig a ló hátán, egyik oldaláról a másikra esünk. Jó lenne „fertőzéses ügyekben” a ló hátán maradni: kellő elővigyázattal, megelőző magatartással, de nem a betegségtől retteghetve, görcsösen élni és vadászni.

Kutyás nemzetnek ugyan még senki nem keresztelt el bennünket, de – legalábbis a vadászok – nem tiltakoznának ez ellen, ha vadász-kutyáról van szó. Hogy megkönnyítsük az itt-ott megemléített kutyát és (rajta keresztül) gazdáját fenyegető bajok megelőzését, felismerését, „bokréta” szedjük a kutyáról (is) elkapható betegségeket. Meggondoljuk eztán, kire mondjuk: „kutyája baja”.

Eb a vadász kutya nélkül, tartja a mondás. Valóban, nagyon sok örömet okoz gazdájának a vadászkutya, akár apróvadás, akár nagyvadás területen vadászik is.

Limfocitás choriomeningitis. Ritkán forrása lehet a kutya a limfocitás choriomeningitis vírusos fertőzés emberben történő kialakulásának, amely influenza-szerű tüneteket okoz.

Szopornyica. A nem oltott kutyáknál előforduló – gyakran elhullást okozó – vírusos betegség. Többek szerint a humán selerosis multiplex kifejlődésében játszik szerepet, de ez még nem bizonyított.

A baktériumok okozta betegségek is áterjedhetnek kutyáról az emberre, különösen a nem oltott, kóbor kutyák harapása, vizelete vagy ürüléke révén.

Leptospira incterohaemorrhagiae. Ennek a baktériumnak a fő hordozója a patkány, ezért gyakorlatilag lehetetlen, hogy bármelyik ország mentes legyen ettől a fertőzéstől. A kutyákba kerülve a leptospirosist okozó baktérium az importált kutyák révén is elterjesztheti a fertőzést egyik országból a másikba. A Leptospirosis incterohaemorrhagiae kellemetlen betegséget okoz mind a kutyánál, mind az embernél. A kutya harapásán kívül a fertőzött vizelet is átviheti az organizmust.

Brucellosis. A brucellosist okozó *Brucella canis* baktérium ritkán fertőzheti az embert, azonban az okozott betegség az embernél enyhe lefolyású (láz, duzzadt nyirokcsomók és fáradtság).

Clostridium tetani. Sebeken keresztül kerülhet be a kutyába és a tetanus ellen nem oltott kutyák harapása révén az emberbe is. A megbetegedés izomgörcsöt idéz elő, amely nehezíti a járást, állást, nyelést, a szem mozgását és ha nem kezelik, a légzőizmok bénulása következtében halált okoz.

Tuberkulózis. A tuberkulózis áterjedhet az emberre a kutya-ember kommunikáció révén, nem gyakori a kutyánál, főleg azokban az országokban, ahol a betegség előfordulása mind az em-

bernél, mind az állatoknál általában alacsony.

Salmonella. Salmonella baktérium megtalálható a fertőzött kutyák ürülékében. A fertőzés együtt járhat hasmenéssel, de izolálták a baktériumokat nem hasmenéses kutyák ürülékéből is (baktérium hordozók). Megbetegedést okozhat az embernél, ezért az ilyen állatok közegészségügyi kockázatot jelentenek.

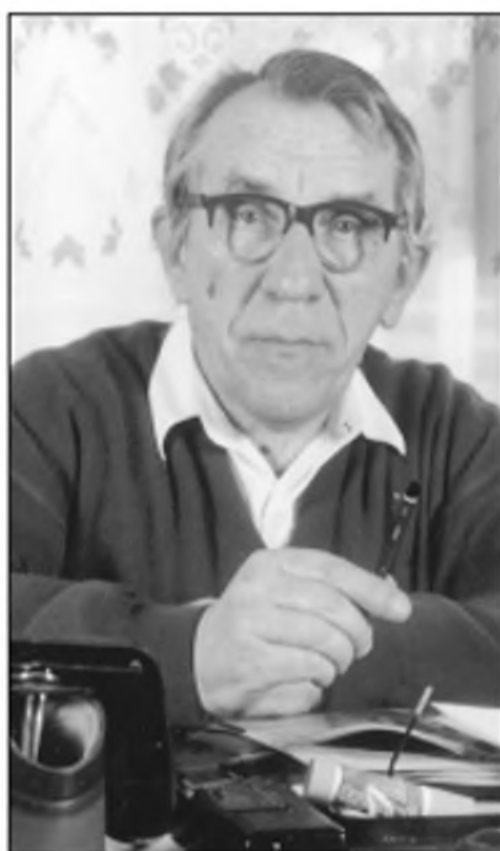
A **Francisella tularensis** baktériumot, amely a tularemia (*Pasteurella tularensis*-fertőzés) okozója, a bolhák a vérrel átvihetik az emberre.

A **clostridium perfringens** (gázgangréna baktérium) béltaxaemiát, valamint roncsolt sebekben elszaporodva puffadásos gennyesedést okoz mind a kutyánál, mind az embernél.

Escherichia coli előfordulhat mind a hasmenéses, mind a tüneteket nem mutató kutyák ürülékében. Az emberi szervezetbe jutva gyakran okoz bélfertőzést, húgy- és ivarszervi megbetegedést.

A parazita gombák közé sorolt *Micosporum canis* a kutya elhalt bőrrétegeiben, a szőrben és néha a körömben növekszik. A gombaspórák közvetlen vagy közvetett módon átvihetők az emberre is. A kutyaápolási eszközök (fésű, kefe) is terjeszthetik a fertőzést és a környezetben (a kutya fekvőhelyén, pórázán, nyakörvén) a spórák több, mint egy évig is életképesek maradnak. A kutya gombás fertőzése (*M.canis*) jellegzetes bőrbetegségeket, gyulladáshoz vezető reakciókat okoznak az embernél, gyakran idézhetnek elő hajhullást, kopaszodást, ha a haj is fertőződik.

A bolhák a kutya bőrbetegségének legjelentősebb okozói. sok országban a kutyákon a macskabolha gyakrabban található. A kutya az emberi bolhával (*Pulex irritans*) is fertőződhet. A bolha csak addig marad a kutyán, míg a vért szívja, ezért a kutya környezetében nagy számban található bolhák, ahol a nőtény bolhák a petéiket lerakják. Ez nemcsak a kutya fekvőhelye lehet (karosszék,

Mottó: A vadász legnagyobb szerencséje az egészség. A beteg vadásznál csak a beteg vad a siralmasabb látvány.

ágy, ahol a kutya alszik), hanem megtalálható a padlórések között, a csempék, linóleum rései között, sőt a ruhaneműk szegélyében is. A bolhák baktériumokat, vírusokat, belső parazitákat terjeszthetnek. Ezért jelentőségük igen nagy, mert az emberre átjutva azon túlmenően, hogy viszkető bőrkütséket idéznek elő, átvihetnek galandférgeseket, ha az ember belébe jut a galandférgel fertőzött bolha, ott a galandféreg kifejlődik.

Kullancsfélék. Vérszívó élősködők, de legtöbb fajuknak csak a nőténye szívja a vért, mert a peterakáshoz sok tápanyagra van szüksége. Olyan erősen tapadnak, hogy letépéskor szívókájuk leszakadhat és a bőrben maradhat. A kullancsok nemcsak vérszívással károsak, hanem súlyos betegségeket is terjesztenek, mint pl. az encephalitis (agyvelőgyulladás) és a tularemia (*Pasteurella tularensis*-fertőzés), a visszatérő láz és a vérzéses vesegyulladás, a Lyme kór.

A kutya galandférgel és fonalférgel. Mindkét csoport a kutya bélsarával a környezetbe jutva vagy a kutya szőrre kerülve komoly fertőzési veszélyt jelent az ember számára.

A fertőző peték hosszú ideig életképesek maradnak a talajon, ellenállóak valamennyi fertőtlenítőszerrel, a hosszú ideig tartó faggal, sőt rövid ideig a forrásban lévő vízzel szemben is. Csak a beton kifutóknál használatos kertészeti lángszórók pusztítják el hatékonyan a petéket.

Az emberekben a lárvák kikelnek a petékből, keresztül hatolnak a bélfalon és szétterjednek a máj-

ban, vesékben, agyban vagy a szemben. Ezekben a szervekben maradványok nem fejlődnek tovább és károsításuk gyakran a máj megnagyobbodásához, vaksághoz vagy görcsrohamhoz vezethet.

A galandférgel hosszú, lapos szalaghoz hasonló férgel, horgokkal és szívókákkal tapadnak a bélhez. Nagy részük emésztési zavarokat, végbél irritációkat és súlyvesztést idéz elő. A *dipylidium caninum*, a legáltalánosabban előforduló galandférgel a kutyák egyharmadában megtalálható.

Echinococcus granulosus (rívókaférgel). Kártételük súlyossága attól függ, milyen szervben telepsznek meg. A kutya bélsarával ürülő *Echinococcus*-izek, peték ugyanis a végbélnyílás környéki szőrre tapadhatnak, ezeket a kutya onnan lenyalhatja és bolhászkodás közben különböző testtájait szőrre tapaszthatja, innen, esetleg a kutya nyelvéről, a peték könnyen rákerülhetnek az ember kezére, sőt a higiéniai követelmények elmulasztása miatt, szájon át könnyen az ember bélsatornájába is eljuthatnak.

Az **Echinococcus** okozta ciszták jelenleg embereknél csak sebészetileg kezelhetők, a fertőzés halálos kimenetelű is lehet.

Megemlíthető még a kergeférgel, a *spirometra erinacei* nevű férgel és az orsógiliszta, amelyek kutyáról emberre terjedve megbetegedéseket okozhatnak.

Természetesen elővigyázatossággal és a higiéniai követelmények betartásával ezek a betegségek megelőzhetők.

dr. Sonkoly Lajos
belgyógyász háziorvos

Az imént említett Brucellosis kapcsán megjegyzendő, hogy a kutyától csak elvétve kapja meg az ember a betegséget, a kórokozó különböző alfajai egyéb háziállatok révén fertőzhetik az embert. Bár a heveny lefolyás valóban enyhe, de maradandó szövődési eredményei lehetnek, amelyek nem fenyegetik a beteg életét, de ismételt panaszokat okozva rontják az „életminőséget”. Állatorvosok, állatgondozók jelentős része átesett a fertőzésen. Vadászban, csülkös vadban is előfordul. Másik megjegyzésem a salmonellához kapcsolódik. A fővárosi játszóterek (homokozók) 20-25 százaléka fertőzött. A budapesti kutya (ha vadász, ha nem) és a budapesti gyerek egyaránt kedveli a homokozót. Más-más céllal.

Befejezésül: Maradjunk kutyánkkal továbbra is beszélő viszonyban, de ne legyünk „pusztpajtások”!

dr. Végh Endre

Szarvasbögés Istenszéke alatt

Ott áll – ki tudja mióta – Istenszéke 1380 méter magasán a Maros fölött. A hegy, amely része a Kelemen-havasoknak, szigorúan örökdió a történelmi erdélyi Kemény család Marosvécsi várkastélyán. Van is oka: e csodás építmény alapjait az „Alla I. numeri illyricorum”, tehát a Római Birodalom itteni leme-sén, határán örökdió illir csapategység rakta le. A vécsi vár és a környék egy 1228-beli írásos dokumentum szerint, kezdetben királyi birtok volt, majd tulajdonosa Kocsis Simon kegyúr lett, aki részt vett Gertrudis meggyilkolásában, ezért II. Endre elvette tőle. Ezt bizonyítja a jelzett dokumentum. A későbbi századok folyamán királyi adományként szállt több családra. Itt írta híres „Hármas-könyvét” Werbőczy, mint vártulajdonos. Később Vécs várát Kendy Ferenc, Báthori Zsigmond, majd II. Rákóczi György birtokolta. Ő adományozta az emlékiró-hadvezérnek, Kemény Jánosnak. Innen 300 éven át a család tulajdonában állt a marosvécsi várkastély, állandóan szépítve, bővítve, helyet adva az erdélyi főnemességnek gyakori gyülekezeti és irodalmi és természetesen évenkénti vadászati események központjának is.

Az erdélyi történelmi nevű főnemesség a nyarat vidéki birtokaikon töltötték, télre azonban behúzódtak városi palotáikba. Főleg Kolozsvárra. Ha ma végigsétálunk Kolozsvár főterén, a Jókai, Unió, Király, vagy Farkas utcákon, a legszebb házakon ott díszleg a Teleki, Atzél, Bánffy, Béli, Toldalagi s más nemesség, egykori bárók és grófok címere, amelyeken mindig megtalálhatók – a 7 vagy 9 ágú korona alatt – valamilyen vad: medve, szarvas, zerge, vadlúd, vadréce. Miért? Mert mind híres vadászok voltak. Így nem volt probléma Mária Terézia heraldikusainak megrajzolni az adományleveleket, családi címereket.

Ez történt az 1230-ból eredő Wass család esetében is. Grófi címerükön nyíllal átlőtt bölényfej látható. A több mint 800 éves múltra visszatekintő Wass család férfitagjai mind vadásztak, egyesek közülük mesterien híresek voltak.

A Wass család tagjai keményen, az elmúlt 19. és 20. századokban korszerűen gazdálkodtak birtokaikon, az erdélyi Mezőségen. Czégén – előnevük innen ered – Szentgottárdon, Pujénben, Mezőzáhon, Vasasszente-gyeden, s máshol. Itteni birtokaikon nyáron ízlésesen épített kúriákban laktak, amelyek a fácska-telepet se nélkülözték. A mezei munka vége felé megkezdődtek a vadászatok. A Mezőség száz természetes tava, a pontytenyésztések is gazdag víziszármazást terítettek biztosítottak mindig. A lankás, hepe-hupásombok híresek voltak ózallományukról. Dívott a zajos nyúl vadászat s a róka-falkavadászat, a maga rituáléjával együtt. Itt, a Wass birtokon, évenként és sokszor felhangzott a hallali.

A Wass család birtokairól hiányzó ősfenyveseket, bükkösöket, tölgyeseket, hegyeket-havasokat s természetesen a gímibikákat és barna medvéket a bérelt területeiken, Kolozsvártól nyugatra, a Gyalui és Bihari-havasokban, az 1836 méter magas Vlegyásza, a Magura, a Hideg- és Meleg-Szamos forrásvidékein pótolták, ahol kényelmes vadászházakat is építettek. Az erdélyi Mezőségtől kelet-

re, birtokaikhoz közelebb, a maros festői, felső völgyének környékén, Marosvécs, Szalárd, Istenszéke, a Kelemen-havasok és Görgey vidékén béreltek hatalmas vadászterületeket, építettek vadászházakat. Hangosak is voltak ezek, főleg a szarvasbögés megkezdésétől – itt szeptember végétől. Hol is lehetett a vadász-gyülekezőhely, a teríték megszemezése, a zajos, zenés vadász-vacsorák? Csakis a Kemény család marosvécsi kastélyában! Tucatnyi vendégszoba, tágas ebédlő, lovagi tanács-terem, s természetesen szakképzett vadászmesterek, azok jeles kutyái, hajtók, konyha és szakácsok álltak a sokszor kéttucatnyi erdélyi meghívott vadász rendelkezésére.

Akkor még nem született meg a későbbi író-vadász, Wass Albert. Ez később, 1908-ban történt, Válaszúton, a Kis-Szamos mellett, a Bánffyak ottani kastélyában. A Wass család mindenkor tagjai tanultak, irodalom és művészetpártolók voltak. A férfiak, természetesen, mind vadásztak is. Ez utóbbira a pénz sem sajnálták. Az új fegyverekkel, a híresebbnél-híresebb hajtó vadászatokkal, a „jó” vadász-kutyákkal és a végeredménnyel, a tróféakkal mindig igyekeztek egymást lepípálni.

Így nem csoda, ha Wass Albert beleszületett az irodalomba és a vadászba: különös tehetsége folytán író-vadász lett. Az maradt egész életén át, 90 éves koráig. Ezt is vadászfegyverével oltotta ki, önként az emigrációban, megbánva. Követelte: „adjátok vissza a hegyeimet”, haláláig visszavagyott Istenszéke környékre. Nem adatott meg neki.

Istenszéke. Nevét onnan kapta, hogy a jó Isten leült ide pihenni a hegyek közé. Wass Albert, az író-vadász is sokszor leült ide pihenni, vadásztársai népes kíséretében, vagy máskor kedvenc Juon vadórrel. Gyakran csak egyedül pihent Istenszéken, mert szeretett – a másik nagy erdélyi vadászhoz, Maderspach Viktorhoz hasonlóan – egyedül járni. A természet templomában nem szerette a zajt, a mesterkéllet, gyakran a hangos vadásztársakat is csendre intette ott. A hegyi patak forrásai, a tovacsobogó, szikláról-sziklára leomló pisztrángos patak, az erdélyi Mezőség szelíd tavai – a békákkal, csiborokkal, rákokkal és halakkal együtt – figyelmét már gyermekkorában, néha órákig lekötötték. Gyakran félnapokra eltűnt a czegei ősi kúriából: hol a mezei nyulakat és az őzeket leste, hol a tavakra húzó vadréce sokaságát figyelte. Már 10 évesen nagyvadász hajtó vadászatot vett részt, akkor még csak serétes 20-sával a kezében, apja védelmében. A meglőtt medve utolsó hörgése, az esztenáról medve által ellopott, kipányvázott ló haláltusája, a farkasok széttépett „bárány- és juhtroféái”, a gímibika trófeabírálata, a medvekoponya főzése és fehéritése s még számtalan „vadász-művelet” már gyermekkorában része lett mindennapi életének. Szívott mindent magába, ami természet, vad és vadászat. S ezeket később mind megírta.

Wass Albertnek nemcsak írói tolla, hanem szeme is csodás: mestere volt a harmónia, s természet tavaszi, nyári, őszi és téli leírásának, s mindezt személyes élményei alapján tette. Órákig figyelt ott, ahol az Urszu-patak haragos zúgással a Bisztrába ömlik, aztán cserke-

lése harmadik napja délutánján megjött a szél, úgy süvített lefelé a Bisztrán, hogy megdidergett belé a levegő, s a hópelyhek vad kavargásba kezdtek. Szénégetők vagy a nyári havasi esztenák pásztora társaságában napokig aludt a havasi legelőkön, ordát, friss juhsajt, zsendicét fogyasztva s szívta magába a hegyi emberek meséit, a funtinei boszorkányról, az Andryásán történetekről. A Kakas-hegy vagy Nagy-Ciba vidékén a siketfajdkakasok dürgését hallgatta napokon keresztül... „Surrant az idő lefelé a Maroson, surrant mint a víz...” és a 10 évesen kezdő vadászból érett ember lett, a fiatal Mariásza grófból vadászatilag is érett vadász-domu (úr) vált. Figyelmét mindinkább a Belcsuj, Korbuly, Benedek, Ágozat, Nagy-bérc, Vurfu-gerince, az Istenszéke meredek oldalai kötötték le: pontosabban a gímiszarvas, a szarvasbögés.

Egy nap, Istenszéken, valahol a Keselyűkő, az Ilva és Göde patakjának merész oldalainál... „bomlott a reggel, szeptembervégi szürkület. Élni kezdett a reggel, a nap kiült a Pietroszra...” Az ifjú Wass vette fegyverét, kenyeret, szalonnát tett a hátizsákba. Még nem aludtak ki mind a csillagok, amikor fölért a laposra. A völgyek sötétjét mintha tejjel öntötték volna meg, úgy pihent a köd a patakok fölött. Nem hiába várt napkelteig. A bérceken mindenütt bögték a bikák, egy jóformájú tizenkettes éppen ott izgáskodott előtte három tehénével, a lapon, de az öreg nem mutatkozott sehoh. Végre napkelte után néhány perccel meghallotta öblös, bariton hangját. Az Iszticsó keleti gerincén mordult néhányat. Sietve iramodott a hang felé, nem törődött azzal, hogy megriasztja a tizenkettest, nem törődött a másik bikával sem, amelyik éppen akkor jött fel az üverből... A szedresben majdnem rászaladt egy fiatal medvére, amelyik a rémületől és a meglepetéstől fújva és köpködvé iramodott el, lefelé a hegyen és olyan zajt csinált, mintha az egész erdőt szét akarná törni maga előtt. Észbe nem jutott, hogy rálőjön. Neki a nagy bika kellett... A nagy bika most vágott át a gerincen, csak pillanatokig volt fedetlenül. Csak egy pillantást vehetett csupán agancsára, amely kétoldalt felmered, olyan volt, mintha két bokros fát hordozott volna a fején. Válláról nem vette le fegyverét, a távolságot nem bírta volna a puska...

Ott aludt a plájon, a szabadban, jó, hogy vele volt bőrbekace. Hallotta, hogy az öreg még éjjel feljött a laposra és ott bögtött sokáig, egy helyben. Mikor az ég keleten, Görgey felől bomlani kezdett, s egy dérszagú szellő végigfutott a bérceken és a fákon, az öreg megszólalt megint. Valami olyan ásitó hördülés volt ez csak, mint amikor a bika föl-tápszokdik az éjjeli pihenésből, nyújtózik egyet és belenéz a reggeli szürkület párába. Wass Albert várt, nem mozdulhatott, feszülten figyelt a hang irányába. Aztán fogta a puskát, óvatosan elindult a gerinc felé. Mire aláért, erősen vörösödött az ég alja, a párk eltűntek s a fák egyenként előbújtak... Először egy tehenet látott meg. Ott állt a szedrek között és lefelé figyelt. Aztán még kettőt, odébb a negyediket. Majd az egymásra dőlő fatörzsek között az ötödiket. És akkor... a fatörzseken túl, a gombás tönk mellett meg-

mozdult valami szürke nagy. A korhadt fák és ágaiak kusza összevisszaságából kivált egy fej és megmozdult egy agancs fehér hegye. Lassan, méltóságteljesen lépett néhányat a bika. Már tisztán látszott. Súlyos agancsa minden lépésnél megbillentette a fejét. Megállt. Morogva, alig hallhatóan hördült egyet, szájából vastagon dőlt a pára. Aztán recsegve, ropogva, mint egy meglódult szikla, rárontott a tehenre. Az halkan felnyögött és oldalra ugrott. Majd lassú, játékos szökéssel, elindult fölfelé. Néha megállt és visszazépett, kacéran szinte. Ilyenkor a bika is megállt, fejét a vörös napgolyó felé fordította és rekedten ráhördült. Mély basszus volt ez. Aztán meglódult a tehen után. Az már felért a gerincre. Barna hátára rásütött a nap és kis fehér párákat csókol ki belőle. A bika lassú, ki-mért, méltóságos léptekkel ment utána. Egy fiatal bükkfasurgyú útjába állt. Nem tért ki, csak odabillentett egyet az agancsával, s a fiatal fa recsegve tört ketté az ütés alatt... A tehen ebben a pillanatban látta meg a szikla mellett lapuló Wass Albertet. Lába legyökerezett. Nyaka megnyúlt, fülei előredőltek, mint két nagy kanál, orrlíka kitágult. Csupa figyelem lett egyszerre. A figyelés eleven szobra, ott főtt, fehér párák és rőt napsugarak között, a gerincen... A bika is, mintha megérezte volna valamit, megállt. Fejét lassan, lomhán, a félelmet nem ismerő erő öntudatával fordította arrafelé, amerre a tehen valamit észrevenni látszott. De már ekkor a célgömb ott csillogott a lapockáján... A lövés keresztülhasította a csendet, a nagy bika megrándult, aztán mintha maga Istenszéke hegye indult volna meg, recsegve, ropogva, fiatal fákat döntve lezúdult az úveren. Az alig húsz éves úrfi, a fiatal Mariásza, lent a szál-erdő szélén, egymásra dőlt, korhadó fatörzsek között meglátta a hatalmas bikát. Körülötte a szederindákon sok vér. Szeme üvegesen meredt a kinyíló reggelbe, szája kissé táva volt, mintha még hördülni, bögni akart volna egy utolsó Istenszéken...

Az úrfi kalaplevéve állt előtte, fenyőágot tört, megmártotta a bika sötét vérében, a kalapja mellé tűzte. Lassan leült egy fatörzsre s imát mormolt. Ez volt eddigi életének 12 bikája közül a legnagyobb: szép, gyönyörű, széles terpesztésű, a színe is jó, tizennyolcas.

Hogy ezt még hány követte, azt ma már nem lehet tudni. A Wass család kúriáiból és udvarházaiból 1944 októberében, a nagy felfordulásban, a gímtróféák, a könyvtárakkal, Rosenthal porcelánokkal, antik bútorokkal, vadászfegyverekkel együtt, minden illetéktelen kezekbe került. Azokéba, akiknek földet, kenyeret, karácsonyra hízzottat és tejeskalácsot adott éveken, évtizedeken át a Wass család és mások. Azon az ősön különösen jó bögés volt, hol itt, hol ott válaszoltak a bikák baritonjukon egymásnak. Visszhangzottak Istenszéke vén szálasai, csattogtak az agancsok, hördültek a torkok, fojtott volt tőlük a levegő. Mámoros bikák dúlták 1944 őszén az éjszaka borzongó csöndjét. Gyönyörű bögés volt! Mintha a Keleti-Kárpátok összes gímibikája búcsúztatta volna – most már tudjuk – örökre Wass Albertet.

Kászoni Zoltán

ELLENTÉTBEN A TAVALYI ESZTENDŐVEL, AMIKOR NEM ALAKULT KI EGYETÉRTÉS A KITÜNTETÉSRE JAVASOLTAK SZEMÉLYE KÖRÜL, IDÉN – TALÁN ELSŐ ALKALOMMAL – NEM VOLT VITA ARRÓL, HOGY KI VEGYE ÁT A NEMZETI VADÁSZREND KITÜNTETÉST. HÁROM OLYAN NEVES MAGYAR SZAKEMBER VEHETTE ÁT TATÁN – A KÖZPONTI MILLENNIUMI RENDEZVÉNYEN – A LEGRANGOSABBNAK TŰNŐ VADÁSZATI KITÜNTETÉST, AKINEK A NEVE ÉS MUNKÁSSÁGA KÖZISMERT A MAGYAR VADÁSZATBAN, VADGAZDÁLKODÁSBAN ... ÉS MÉLTÓ A KITÜNTETÉSHEZ IS.

A trófeák nagymestere

Ki ne ismerné közülünk Szidnai László nevét? Neves vadász, aki 1983-tól 95-ig az Országos Trófeabíráló Bizottság elnöke, a Nemzetközi Vadászati és Vadvédelmi Tanács (C. I. C.) trófeabíráló szakértői bizottságának tagja, 1992 óta a Nemzetközi Kiállítások és Trófeák Szakbizottságának alelnöke. Bárholva megy az országban, erdészek, vadászok, egykori tanítványok már messziről, előre köszöntik.

Amikor bementünk a szobába, elállt a lélegzetem. A falakon egy szabad négyzetméter sincs, mindenhol szebbnél-szebb trófeák, agancsok, szarvak, vaddisznó-agyarak. A polcokon különféle állatszobrok, a padlón bőrök, az íróasztal körül könyvespolcok magyar, angol, német nyelvű szakkönyvekkel. A szobában a csillár szarvas-agancsokból van összerakva tökéletes kör alakban. Ezt saját kezűleg készítette, és mint kiderült, vagy 200 hullott agancsból kellett összeválogatni a megfelelő alakúakat. A szobában egy élet munkája van sűrítve, de mégsem zsúfoltan.

Miközben beszélgettünk, meglepetten vettem észre, hogy Szidnai úr azon kevés idős vadászok közé tartozik, akik elégedettek életükkel. Vidám kedélyű öregúr ült előttem, aki szinte végig mosolygott és egy panaszszót sem hallottam tőle. Sugárzó örömmel az arcán beszél a múltjáról és – érthető módon – büszke a pályafutására.

Szidnai László 1934-ben született, Bánhidán. Budapesten, a II. Rákóczi Ferenc Gimnáziumban érettségizett 1952-ben, felvették a Gödöllői Agrártudományi Egyetemre, ahol 57-ben mezőgazdasági mérnöki diplomát szer-

zett. Ezután az Erdészeti Tudományos intézethez került, mint gyakornok. Itt ismerkedett meg dr. Szederjei Ákos-sal, akit azóta is „mestereként” emleget és Kókay Dezső-vel, aki mellett preparátorként dolgozva megtanulta a trófeák kikészítésének minden csínját-bínját. Ezekben az években kötött örök barátságot a szakmával. 1961-ben az Országos Trófeabíráló Bizottság tagjává választották és a Budapesten működő preparatórium vezetésével is megbízták.

Miután 1968-ban bekerült a C. I. C. trófeabíráló szekciójába, szomorúan vette tudomásul, hogy a hazai trófeakikészítés nem éri el az 1971-ben rendezett I. Vadászati Világkiállításon kívánt színvonalat, ezért maga fogott hozzá, és tanította a vadászokat. Egész beszélgetésünk során ennél a témánál merült el legjobban az emlékeibe, önfeledt mosoly látszott az arcán, mert ma már igen ritka a helytelenül, hanyagul kikészített trófea.

Több könyvet is írt, többek közt három önálló szak-könyvet a trófeák kikészítéséről, bírálatáról és fotózásáról, számos szakkönyvben volt társszerző, ezen kívül – mivel munkássága kezdetétől szakfényképeket készített a hazai, de nemzetközileg is elismert trófeákról – két külföldön is elismert könyvet állított össze az archívum anyagából. Képei gyakran jelentek meg az európai lapokban is.

40 éves pályafutása során számtalan díjat kapott, munkásságát többször is elismerték. Csak néhányat említve meg: háromszor volt a mezőgazdaság kiváló dolgozója, kétszer kapott Nimród érmet, megkapta a Hubertusz kereszt arany fokozatát és 1992-ben a C. I. C. névű díját.

1996 óta nyugdíjas, az idejét kiállítások töltik ki a környező országokban, mert maga is a C. I. C. trófeabíráló bizottságának elnöke, és rendszeresen látogatja a OTB-t is.

Egész beszélgetésünk alatt csak arra a kérdésemre kaptam kesernyős választ, hogy jár-e még vadászni. „Ha hívnak – mondta mosollyal, – de sajnos hamar elfelejtik ám az embert, ha megöregszik...”

Földvári Attila

Félig van a vadásztarisznya

Páll Endre 77 éves erdőmérnök, nyugalmazott vadászati felügyelő Kaposvárott él és dolgozik, a győtai vadásztársaság örökös tiszteletbeli vadászmestere. Számos vadász szak- és szépirodalmi könyv szerzője. Nagy öregjeink közé tartozik, a vadászok széles körben tisztelt személyisége. Méltán népszerű szak- és szépirodalmi munkássága miatt könyvei egyetlen igényes vadász könyvespolcáról sem hiányozhatnak. Bandi bácsi örökmozgó közvetlensége, szó szerint lebilincselő modora, „hamiskás” mosolya, rendkívüli élményei és tapasztalatai miatt szinte vadászélménnyé emeli a beszélgetést.

– Ahogy idősödik az ember, jobban előjönnek a régi emlékek. Villanások, mozaikok, nem összefüggő történetek ezek, de leírásuk nagyon kedves a szívemnek –

mondta Bandi bácsi. – Most jutottam el addig, hogy tudtam az elhunyt fiamról is írni. Félig van a vadásztarisznya, ám közeleg a tél, az írás ideje. Az embert a kitüntetés további tettekre, írásokra sarkallja. Jó érzés, hogy nem felejtettek el, hogy talán valami marad utánam. Mindig megtalálom a magam elfoglaltságát és úgy érzem szükség van még rám. Egyszer valaki azt mondta nekem, hogy a kidőlt keresztfának nem köszön már senki. Nekem azonban ma is köszönnek, hívnak, visznek magukkal a régi barátok. Ezúttal is azt látom igazolva, hogy még nem felejtettek el. Szeretett fiam után meghalt a legjobb barátom, Boda Pali is. A halála rendkívül megrázott, de az élet megy tovább, valamivel pótolnom kell a hiányát. A fiamét az unokáimmal, Paliét a fiával. Az úrt – természetesen – korántsem töltik be, de értelmet adnak az életnek. Az elmúlt év számomra amúgy is nagyon nehéz időszak volt, átestem három súlyos műtéten, sem vadászni, sem írni nem tudtam. Ma már fájdalom nélkül fel tudok mászni a magaslesre, és egyre többször veszem elő a készülő könyvem már meglevő kéziratát, kezd átjárni újra az íráskényszer. Talán a jövő évi Fe-Ho-Va-ra már megjelenik nyomtatásban is...

Szarka Ágnes

Venari necesse est

Dr. Kóhalmy Tamás csaknem negyedszázada, pontosabban 24 éve áll a katedrán és oktatja a vadászokat, az erdőmérnök hallgatókat a vadgazdálkodás tudományára.

– Sárosdon, egy Fejér megyei kis faluban születtem – emlékezik a kezdetekre. – Nem volt kifejezetten vadász vidék, de Széchenyi Zsigmond egy könyvében említette, amikor arról írt, hogy sógorának, Esterházy Lászlónak „két jó sárosdi bakja volt a Mezőségben”. Apám tanító volt, mellette vadászott. 1936-ban születtem, 14 évesen, 1950-ben az erdőszethez kerültem gyakornoknak.

Aztán azt mondták, aki két évig ott jól teljesít, azt felvételi nélkül felveszik az erdőszeti technikumba. Így lettem erdőszetanaló, majd az erdőszeti főiskola hallgatója, végül 1960-ban okleveles mérnök.

– A negyven éves pályafutás elején dr. Kóhalmy Tamás sportvadászként fogott fegyvert. Az egyéves kötelező erdőszeti gyakorlatot Veszprémben végezte, majd Lovasbényében erdőszetkedett 1968–76-ig a leghíresebb magyar vadászterületen Gemencen dolgozott, annak is az élén, amikor hirtelen megváltozott ott az élet.

Gemencen vezetőváltás volt, emlékezik a vadgazdálkodási szakember – egy kicsit gazdátlan lett az erdő. Sokan mondtak akkor búcsút önszántukból. Előzőm, a mai vadgazdálkodási intézet akkori tanszékvezetője, Bencze professzor akkor hirdetett meg kutatói állást, és én jelentkeztem. 1976-tól visszakerültem az alma materbe, de immár a katedrára. Dr. Kóhalmy Tamás szerencsés ember. nemcsak az elődöktől kapott sokat, de az életben is azt tehettem, ami a szenvedélye. Más ember a szabadidejében vadászik, neki ez egyben a munkája is volt. Névjegyének sarkában egy vaddisznó látható. Körülötte a föníciai hajók mondásának elsoproniasított, vadász-változata olvasható: „Venari necesse est”, azaz vadászni pedig szükséges. Ez egyben az ars poeticája is a professzornak.

– Nagyon sokan gyilkosnak mondják a vadászokat, akik csak keveset tudnak a tevékenységünkről. A vadállományt újra és újra „pótolni” kell és ez éppen a vadgazdálkodó dolga. Áru lett a vadászat, Magyarország exportorientált ágazata immár több évtizede, és ezt valahogy a helyére kell tenni. A hallgatóimnak mindig azt mondom: a vadgazdálkodást nem kell se fel, se leértékelni. Ha azokat az országokat nézem, ahová igyekszünk, megvalósulni látszik az egészséges vadgazdálkodás. Szerencsére – vagy a korom miatt – ezt belülről élem meg, hiszen a 80-as évektől a korábban párizsi, ma budapesti székhelyű C.I.C. európai nagyvadbizottságnak az alelnöke vagyok.

– Minden ember életében van valami különös, egyedi, amire büszke. Dr. Kóhalmy Tamás esetében ez Mongólia. 1971 és '96 között kilencszer vadászott ebben a sajátos hangulatú országban, ahol a hazai fajok, az őzek, szarvasok rokonai, alfajai mellett s speciálisan a Mongóliára jellemző vadkecskével, sztyepei gazellákkal is ismeretséget kötött. A beszélgetés végén úgy fogalmazott, ha újra kellene kezdeni az életét, újra erre az útra lépne. Mert minden vargabetűjével, nehézségével együtt megérte.

Pió Márta

GEMENC, A VADÁSZATI KULTÚRA SZOLGÁLATÁBAN

Harmadik alkalommal látja vendégül a magyar vadász- és természetfestészet meghatározó képviselőit a Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Részvénytársaság.

Az első meghívásos alkotótábornak a karapancsai kastély és a környező ártéri erdő, a másodiknak a gemenci erdő és a keselyűsi vadászház adott otthont. Az idei művész tábor helyszíne a lenesi vadászház és környezete, valamint a gemenci rész.

A tábor vezetésére idén is Murray Róbert festőművészt kérték fel. A vadászház és környéke vadban gazdag terület. Árva Károly fővadász és a kiváló hivatásos vadászok munkáját dicséri a közel-múltban itt létesült vaddisznóskert éppúgy, mint a már korábban a határokon túl is hírnévre szert tett fácántenyésztés.

A Duna közelsége, valamint Európa legnagyobb kiterjedésű védett ártéri erdőségének egyedülálló szépsége lelkes munkára inspirálta a meghívott művészeket.

Az idei tábor résztvevői: **Murray Róbert, Anti Szabó János, Boros Zoltán, Gyalai Béla, Koncz Sándor, Meszlényi Attila, Nemes István, Prihoda Judit, Szarvas Pongrác, Szurcsik János, Ambros Lajos, Bene János, Duschanek János, Haszon Gábor, Kun Edit, Mráz János, Péchy Tamás, Rékasi Csaba, Szemadám György és Valaczkai Erzsébet.**

A vendéglátók az alkotótábor résztvevőit magas színvonalú vadászházban látták vendégül július 10-19-ig, teljes ellátással – térítés nélkül. Az igen jó hangulatú művész tábor esti programjai között volt még a híres bajai halászlé elkészítése és elfogyasztása közösen a vendéglátókkal, valamint a tábor zárásaként szalonnasütés és táborújs. Amint **Csonka Tibor** vezérigazgató elmondta, terveik között szerepel az alkotó művészek által a gazdaságnak ajándékozott grafikákból, festményekből kiállítás rendezése – sőt a jövő évi Fe-Ho-Va-n a gemenci standon, a vásár közönsége is megcsodálhatja a Gemencen készült műalkotásokat.

A Gemenc Rt. – mint ahogyan szlogenjük is hirdeti – így nem csak a természet szolgálatában, de a művészet támogatásában, a vadászati kultúra fejlesztésében is az élen jár. Mindezeknek sok évtizedes hagyománya van, mert mindig szívesen látott vendégük volt Csergezán Pál festőművész, Nagygyörgy Sándor fotóművész, de a fiatal tehetségek is, mint a Baján élő Szarvas Pongrác, számíthatnak a részvénytársaság támogatására.

DR. NAGY ENDRE EMLÉKNAPOK

Hatodik alkalommal rendezték meg a dr. Nagy Endre Emléknapokat augusztus 12-13-án a balatonedicsi Afrika Múzeumban. A hagyománynak számító megemlékezésekkel egybekötött vadásznapok programjaira az idén is számos érdeklődő jött el. A dr. Nagy Endre Vadászklub által szervezett rendezvénysorozat az özvegy köszöntője, majd dr. Czoma László, a keszthelyi Helikon Múzeum igazgatójának megemlékező beszéde nyitotta meg. Ezután átadták a vadászklub által alapított elismeréseket. Idén a dr. Nagy Endre Emlékéremet Puskás Sándor a klub elnöke vehette át. Koszorút helyeztek el dr. Nagy Endre kopjafájánál és Kittenberger Kálmán emléktáblájánál. Az ünnepi hangulatról a cserszegtomaji Tátika népdalkör és Zalaszentgrót város fúvószenekara gondoskodott. Festmény-, fotó- és trófeakiállítás tekinthettek meg a résztvevők. Ijászok bemutatója, valamint kutyabemutatók színesítették a két nap programját. Wentzely Dénes, Ádám Jenő és dr. Szerb Imre vadászírókkal találkozhatott a közönség.

KÖNYVÉSZEK VERSENGÉSE

A Vadászirodalomért Alapítvány kibővített kuratóriuma a beküldött pályázatok alapján hirdette ki a díjazottakat. Az első díjat a Vadász Könyv Klub Évkönyvének szerkesztőbizottsága kapta, amelynek tagjai: **Beregszászi György, dr. Bod Lajos, dr. Csöre Pál, Nagy László, Zsirai István és Tálosi István.** A második díjat **Videcz Ferenc** „Vadász voltam hajdanában” című könyvével, a harmadik díjat **dr. Koncz István** „Hátizsák” című munkájával érdemelte ki. A díjazottak pénzjutalmat és oklevelet kaptak. A továbbiakban a szerzők, szerkesztők, kiadók az idén-, valamint jövőre megjelenő könyvekkel pályázhatnak. Az érdeklődő támogatók részére az alapítvány nyitott, adományait a 101102244-73120400-00000009 bankszámlára fizethetik be.

A VADÁLLOMÁNY VÉDELMEBEN

A vadászatok alkalmával sokhelyütt panaszkodnak, hogy nagyon kevés a vad, fogy az apróvadállomány, szűkülnek a vadászati lehetőségek. A körülöttünk lévő természet egyre jobban elszegényedik. Tolna megye területén már évek óta korlátozták a fácánvadászatokat. Volt olyan vadászterület, ahol ez idáig nem is lehetett apróvadászatot tartani. Az idei idényre

is borús felhők közelegnek azon társaságok fölé, akik esetleg nem tesznek eleget a vadászati hatóság határozatának. Szeptember elejéig ugyanis minden vadászatra jogosultnak 150 hektáronként 2 rókat kell igazoltan terítékre hoznia. Ha ezen feltételeknek eleget tesznek, akkor a már megállapított 3-6 alkalommal jogosultak az apróvadvadászatra. Igaz, a fácán- és nyúlállomány minimális szintjéért nem csupán a róka a felelős, mert ebbe belejátszik az élőhely fokozatos romlása, és az egyes helyeken túlszaporodott vaddisznó is.

Bischof Ferenc

VIDÉKFEJLESZTÉS

Borsod megye abaúji részén, Fony és Regéc községek között a lehetőségek kiaknázására vadaspark kialakítását tervezik, öt Gergelyhegyi település és a bajor kormány összefogásával. A tervek szerint a közel 40 hektárnyi területet őshonos állatfajokon kívül új állatfajokkal telepítenék be.

Már hónapok óta folynak az előkészületek jó ütemben haladva, s remélhetőleg nem lesz akadálya a megvalósításnak. A bajorok és a gergelyhegyi települési szövetség vezetői kölcsönös látogatások alkalmával igyekeznek felkészülni feladataikra, hiszen a sok tízmillió projekt megvalósítása rengeteg előkészületet igényel. A bajor szakember feladata, hogy felkészítsék kollégáikat. Ennek érdekében a magyar szakemberek videófilm segítségével megismerkedhettek a Bajor Erdő Nemzeti Park vadasparkjával, és részt vettek egy előadáson is, ami a vidékfejlesztést szolgáló brüsszeli támogatásokról szólt. E támogatás az EU hátrányos helyzetű, rossz mezőgazdasági adottságokkal rendelkező településeinek hasznosítható. A Regéc környékén megtartott rendezvénysorozaton részt vettek a bajorok, az FVM képviselői, a gergelyhegyi Településszövetség szakemberei, **Bruna Hoffstadt** mezőgazdasági attasé és **Reinhardt Schick**, a projektben közreműködő vidékfejlesztési szakértők.

Handa Gy. Zsolt

KÜLÖNLEGES AGANCS

A képen látható rendellenes agancsú őzbakot idén, július 4-én elhullva találtam, a bajnai Tölgyfalevél Vadásztársaság területén, Épöl község határában, területellenőrzés közben. Mivel a test osztásnak indult, nem tudtam megállapítani, hogy betegségtől, vagy lövéstől pusztult el. A lefőzés után megvizsgáltam és akkor láttam rajta, hogy a koponyacsontból ki-növő agancstövek össze vannak nőve, ebből adódóan az agancs-

rózsák is. Fogazata majdnem teljesen elkopott, amiből arra következtettem, hogy 10-11 éves öregbak volt. Sajnos ezt a bakot ko-

rábban nem láttuk a területen, így nem tudjuk, hogy örökített-e? Nagykoponyás súlya 600 gramm.

Tibori Antal

ELNÖKVÁLTÁS MEOE-NÁL

A Magyar Ebtenyésztők Országos Szövetsége áprilisban tisztújító közgyűlést tartott. 280 küldöttből 180 Nagy Istvánra szavazott. A régi elnök ellen – a László Istvántól kapott – tájékoztatás alapján bírósági eljárás folyik.

RABLÁS PUSZTAVACSON

Kirabolták F. Dínó, több, mint egy évtizede Pusztavacson élő olasz állampolgár lakását. Az értékes műszaki cikkek, ékszereken kívül, amelynek értéke meghaladja a 7 millió forintot, nagy mennyiségű löszert és értékes vadászfegyvereket vittek el a betörők. Miután elképzelhető, hogy a fegyvereket netán fölkinálják megvételre, ehelyett közöljük adataikat:

12-es Benelli (7028331 gysz.), 300-as Beretta (573595 gysz.), .30-06-os Remington(8184130 gysz.), 20-as szovjet sörétes (40240 gysz.), .222-es Zastava (17843 gysz.).

Az esetleges információkat a 06/30/9490-416-os telefonszámra adhatják, akik segíteni tudnak.

A CSEMŐIEK SIKEREI

A Csemő Községi Vadásztársaság a helyi földtulajdonosok akaratából, saját használatukban üzemeltetett vadászterületet alakíthattak ki az új vadászati törvény alapján. A rendkívül gyenge gazdasági adottságokkal rendel-

(Folytatás a 35. oldalon)

ÖNNEK IS ÜZLET EZ A SZAKÜZLET

VADÁSZ- ÉS MAROKLŐFEGYVEREK

Steyr-Mannlicher, svájci-német SIG SAUER
és az osztrák Glock pisztolyok, SWAROVSKI TÁVCSÖVEK,
Hirtenberger lőszer. Fegyverjavítás.

– OLCSÓ BIZOMÁNYOS FEGYVEREK –

ARANYFÁCÁN VADÁSZ-HORGÁSZ ÁRUHÁZ Budapest XIII., Kádár u. 3.
Tel./fax: 320-4314 * 320-4315

Import-Export Kereskedelmi Kft.

HULLAJTOTT AGANCS FÖLVÁSÁRLÁSA
A LEGMAGASABB NAPI ÁRON!
AZ ÖN PARTNERE A *Klein* IMPORT-EXPORT
KERESKEDELMI KFT.

XIX., MÉTA U. 31. MÉTA-CENTRUM

TELEFON: 00-36-1/282-6456

AUTÓTELEFON: 00-36-30/9484-316

NÁLUNK A LÓTT VADÉRT MINDIG A LEGJOBB ÁRAT KAPJA!

MOST INDULÓ

TÁRSKERESŐ IRODA

IGÉNYES ÜGYFELEK JELENTKEZÉSÉT VÁRJA!

TELEFON: 06-20/340-5544

AZ ELSŐ 50 JELENTKEZŐ ÉVES TAGSÁGA INGYENES!

CONCORDE TRAVEL

1062 Budapest, Andrásy út 56. Tel.: (06-1) 353-0935, 269-5447, 269-5448

Fax: (06-1) 353-0417. E-mail: concorde@mail.datanet.hu

<http://www.port.hu/travel/concorde>

A ConCorde Travel legkedvezőbb repülőjegy árai

MÜNCHEN	42 750,-	MADRID	52 300,-
AMSZTERDAM	42 100,-	ISZTAMBUL	43 800,-
ATHÉN	44 000,-	NEW YORK	101 200,-
KÖLN	46 000,-	TORONTO	102 000,-
ZÜRICH	44 800,-	WINDHOEK	152 000,-
FRANKFURT	46 000,-	JOHANNESBURG	142 500,-
KOPPENHÁGA	49 200,-	LONDON	45 800,-
STOCKHOLM	53 200,-		

Az árak oda-vissza utazásra érvényesek a légitársaság által megadott feltételekkel és nem tartalmazzák a repülőtéri illetéket.

További felvilágosítás és jelentkezés:

ConCorde Travel, 1062 Budapest, Andrásy út 56.

Tel.: 353-0935, 269-5447, 269-5448. Fax: 353-0417

E-mail: concorde@mail.datanet.hu <http://www.port.hu/travel/concorde>

A vadász szeme

A természet bőkezűbb volt a ragadozó vadakhoz, mint a vadászó emberhez, de a hátrányt sikerült intelligenciával és találmányossággal behozni. Mindenekelőtt a látás terén. A Schmidt & Bender távcsövek bizonyítják ezt. Kiváló képminőség, természetű színvisszaadás, rendkívül jó képfelbontás, még kedvezőtlen fényviszonyok mellett is, széles látómező, csekély súly, kompakt méretek azok a tulajdonságok, melyek világszerte meggyőzik a vadászokat. A kiváló minőségű fegyvertávcsöveink felveszik a versenyt a leopárd szemével is.

1,5-6 x 42

Schmidt & Bender Hungaria Kft. • H-1106 Budapest, Fehér út 10.
Telefon: 260-7641 • Telefax: 263-2937

(Folytatás a 33. oldalról)

kezdő, 4200 hektáron három év óta igen kemény és szakszerű munkával elérték, hogy feljövőben van mind az apróvad, mind az őzállományuk.

Az első két évben 25-30 fécánkakas és 60-80 mezei nyúl volt az egy idényre jutó teríték. Ennek okai az igen csekély számú törzsállományban és a vadgazdálkodási berendezések szinte teljes hiányában kereshető. Szakszerű irányítás mellett, kemény közösségi munkával, a pályázati pénzek felhasználásával vadgazdálkodási rendezést hoztak létre a természetes vízzel nem rendelkező területen. Közben 84 rókát, 159 kóbor kutyát, 208 kóbor macskát és 387 szarkát és szürkevarjút hoztak terítékre. A tavalyi idényben ennek eredményeként 130 fécánkakast és 100 mezei nyulat tettek a terítékre.

Az őzállomány is hasonló fejlődést mutat. Az örökölt állományra tudtak építeni, mert a törzsállomány adott volt, de minőségileg gyenge, a bakok esetében pedig elfiataltított. A nagy számban kihelyezett sózókat, etetőket, a rendszeresen az itatókba hordott víz megtette hatását. További fejlődést tett lehetővé az eddigi gyakorlat, amely a pénzügyi nehézségek ellenére is visszafogta a vadászati lehetőségeiket darabszámban és minőségben egyaránt. A tagság látta már az első eredményeket. A gyenge fiatal bakok elejtése után a középkorúvá érő bakállomány között már szép számban akadnak ígéretes példányok, és a javuló élőhelyi feltételek a már itt öregedő bakok között is nevelnek kiemelkedő példányokat. A vadászársaság rendkívül aktívan részt vesz a VKE által szervezett megmozdulásokon, de a falu és környéke rendezvényeinek is mozgatórugói. A munkában élen jár az intézőbizottság, Dombos Endre elnök, Labát Ferenc titkár, Bárkai Mihály vadászmeister, Vizágh János gazdasági- és Szalai Imre természetvédelmi felelős. Természetesen a kép nem teljes a huszonhárom fős „legénység” lelkes támogatása nélkül.

Mészáros Iván

AGÁR VIZSGA

A magyar agarak dunántúli vadászati alkalmassági vizsgájára (VAV), szeptember 17-én vasárnap 10 órakor Székesfehérváron, a Spartacus Sportpályán (Homok-sor 6.) kerül sor. A vizsga 3 részből, a küllembírálatból, engedelmességi és vadászati képesség vizsgából áll. A küllembírálat mérőeszközökkel mérve a 140 pontos bírálati rendszer szerint történik. A vizsgáztatást 3 fős bírói csoport végzi. A vizsga díja: 1500

Ft. Jelentkezés és tájékoztatás a 20/9667-369 és az esti órákban a 22/316-360 és a 72/468-856-os telefonszámokon.

Kiss Tamás
elnök

IFJÚSÁGI PÁLYÁZAT, „A TERMÉSZET ÉS ÉN V.”

A Vadász Könyvklub Egyesület, a TerraPrint Kiadó és a Millenniumi Vadászati Bizottság kiírja „A természet és én V.” című pályázatot.

Pályázati feltételek:

A jelentkezők saját, a természethez kapcsolódó élményüket megőrkítő prózai írással, verssel, rajzzal, festménnyel, fotóval pályázhatnak. A téma jellege, vadászat, horgászat, vad-megfigyelés, természetjárás, természetvédelem lehet. Külön a millenniummal kapcsolatos, híres természetbúvárokról, vadászírókról, történelmi személyiségekről, emlékhelyekről szóló írásokat is várunk.

A pályázaton minden magyar anyanyelvű diák-, állampolgárságától függetlenül – a korosztályának megfelelő kategóriában vehet részt.

Minden pályázótól – a pályázattal egyidejűleg – 700 Ft pályázati díj beküldését kérjük postautalványon a Vadász Könyvklub Egyesület címére. 1134 Budapest, Tűzér u. 43. (Külföldön élők a pályázati díj beküldése nélkül is küldhetik pályázataikat.)

Kategóriák: I. 10-14 év, II. 15-18 év., III. 19-25 év.

A pályamű terjedelme és műfaja: Próza, illetve a millenniummal kapcsolatos tanulmány készítéséről maximum öt gépelt kézirattal (egy sorban kb. hatvan leütés, egy oldalon harminc gépelt sor.) 2 db vers, vagy 2 db legalább A/4-es méretű rajz, festmény, fotó. A pályázat jelíges. A pályamű elején kell feltüntetni a jelíget és a kategóriát. A kézirat mellett lezárt jelíges borítékban küldendő be a szerző adatai: név, lakcím, születési év, iskolája neve, és címe.

A pályaművek beküldési határideje: 2000. december 25.

Cím: Vadász Könyvklub Egyesület, 1134 Budapest, Tűzér u. 43. fsz. 1. Tel.: 350-6454

MADERSPACH EMLÉKVERSENY

Több, mint másfél százan állnak majd a lövéssorokba szeptember 16-án, szombaton reggel a budapesti Ikarus lötéren (XVI., Margit u. 116.), hogy részt vegyenek a híres vadászíró és ízig-vérig katoná, Maderspach Viktor emlékversenyén.

A Maderspach Viktor Vadászklub, irodalmi és művészeti egyesület három csapatot indít: va-

dászt, katonait és vegyeset. Természetesen az egyéni eredmények is számítanak. A verseny tiszteletbeli fővédnöke a nagy író leánya, özv. Lacsnyné Maderspach Irén, aki személyesen is részt vesz a versenyen.

Jelentős szerepet vállal a vetélkedőben a Tartalékos Katonák Országos Egyesülete, a Nemzetőr-ség, valamint az 56-os Vitézi Lovagrend. Eredményhirdetés és a díjkiosztás után gulyáspartival zárul a verseny. Október 3-án (kedden) 16 órakor Maderspach Viktor elhunytának évfordulóján sírjánál, a cinkotai (Ilona telepi temetőben) vadász és katonai tiszteletadással, emlékére koszorút helyezünk el, ahová várjuk tisztelőit, olvasóit. A rendezvényekkel kapcsolatban érdeklődni: Ádám Jenő (06/20/9151-682) telefonszámán lehet.

HIVATÁSOSOK VERSENYE ZALÁBAN

A hagyományokhoz híven az idén is összemérhették tudásukat a zalai hivatásos vadászok a BEFAG gyenesdiási lötéren, június 29-én. A harminckilenc hivatásos vadász elméleti feladatként írásban és szóban válaszolt a vadászati témakörökből, Takács Viktor videofilm összeállításának tesztlapját töltötték ki, amely a nagyvadfajok találat-jelzéseire, a trófeás vad elbírálására vonatkoztak. Gyakorlati versenyszámok is voltak: öt gímszarvas és két őzágancs távolságának, korának, súlyának, ágszámának becslése, tíz őzbaktrófea kor és súly meghatározása, ezenkívül madarak és emlősök felismerése preparátumok alapján. Lövészeti gyakorlatként korongvadászat, álló- és futóvad lövése

szerepelt a versenyszámok között. A versenyen elérhető összpontszám 600 volt. Eredmények: 1. **Karikó Róbert**, Zalaerdő Rt. Zalaegerszegi Erdészete, 503 pont, 2. **Bárdosi András**, Zalaerdő Rt., Zalabaksai Erdészete 485 pont, 3-4. holtversenyben **Farkas Károly** Zalaerdő Rt., Zalabaksai Erdészete és **Horváth János** Zalaerdő Rt., Letenyei Erdészete, mindketten 469 ponttal, 5. **Kálóczy László**, Gyöngyösmenti Vt., 459 pont.

A díjakat ünnepélyes keretek között a sohollári Vadásznapon szeptember 9-én adják át. A zala megyei Vadászkamara, a megyei vadászszövetség, a BEFAG Rt., és a Zalaerdő Rt. által minden évben megrendezésre kerülő verseny, amely egyben a hivatásos vadászok kiváló szakmai továbbképzése is, a maga nemében kétségkívül egyedülálló az országban.

Polster Gabriella

BARANYA MEGYE LEGJOBBJA

A MEFA Rt, sellyei erdészetének köröcsönyepusztai vadászháza és a vadászház környéke volt a központja annak a rendezvénynek, amelyet július 14-kén rendeztek. A „Baranya megye legjobb hivatásos vadásza” címért kiírt verseny szorosán kapcsolódik az országos vadásznaphoz, amelyen 15 hivatásos vadász indult. A versenyzők elsősorban a megye vadgazdálkodását amúgy is meghatározó három nagyüzemi kezelésben lévő területről kerültek ki, úgy, mint Gemenc, Bóly és a házigazda. Sajnálatos tény, hogy a vadászársaságok, vagy más vadászatra jogosultak egyáltalán nem neveztek be hivatásos vadászaikat. A rendezvénynek külön rangot adott az induló versenyzők névsora, hiszen olyan öreg „jágepek” is vetélkedtek, akik már sok nemzetközi megmérettetésén bizonyítottak és egyikük meg is nyerte a versenyt. A versenyszámokat négy csoportra osztották, volt skeet és nagygyolós lövészet, 100 méterről őzbakok és gímibakák trófeabírlata, valamint 40 kérdéses teszt kitöltése. A verseny végén **dr. Monostori László** versenybíró ismertette az eredményeket és értékelte a magas színvonalon zajló versenyt.

Eredmények: 1. **Zilai János** Gemenc Rt., 2. **Keményicki Róbert** Bólyi Rt., 3. **Léber Norbert** MEFA Rt.

Agyaki Gábor

MEGNYÍLT A MAGYAROK VILÁGPARKJA

Az Ópusztaszeri Nemzeti Történelmi Emlékpark mellett megnyílt a Magyarok Világparkja. A kezdeményezés célja, hogy összefogja a magyarságot és a hazától távol élőket is lélekben ide kösse. A parkban van szálláslehetőség, pihenőpark és találkozóhely. A szervezők egy emlékliget hoztak létre egy faültető program keretében, amely révén baráti közösségek, barátságok jöhetnek létre.

A megnyitón még nem ültettek neves magyar vadásznak fát, de reméljük, hogy a jövőben erre is sor kerül.

MKH

FEgyVERÁTVÉTEL VIZSGÁLATRA

**Egyéni megrendelőink részére PUSKA-ÁTVÉTEL:
HÉTFŐ, SZERDA, PÉNTEK: 7.00–12.00 óra között**

Szükséges:

a fegyver, fegyvertartási engedély és a tulajdonos neve,
pontos címe, irányítószáma.

**Egyéni megrendelőink részére
MAROKLŐFEgyVER-átvétel:**

KEDD, CSÜTÖRTÖK: 7.00–12.00 óra között

Szükséges:

a fegyver, fegyvertartási engedély és a tulajdonos neve,
pontos címe, irányítószáma.

**Fegyverjavítók, vadásztársaságok, kereskedők,
illetve más cégek részére fegyver-átvétel:
előre egyeztetett időpontban, 7.00–10.00 óra között**

Szükséges:

2 példányos megrendelés, amelynek tartalmaznia kell
a megrendelő adatain kívül minden egyes fegyver számát,
típusát, kaliberét, a tulajdonos nevét, lakcímét,
irányítószámát.

Ezen adatok hiányában a fegyver vizsgálatát
nem áll módunkban elvállalni!

BUDAPEST, IX. ker., Soroksári út 158. 1453 Budapest 92. Pf. 15.

Telefon: (06-1) 280-6782, (06-1) 281-1860. Tel./fax: (06-1) 281-1856

E-mail: mkh@mkh.hu http://www.netcall36.hu/lofegyv/fegever.htm

10% KEDVEZMÉNY A VKE TAGJAINAK

SZERKESZTŐSÉGÜNK AJÁNLATA:

Amit a fegyverismereti vizsgán tudni kell	1500 Ft
Balogh Gábor: Véges vadászmezők	950 Ft
Békés Sándor: Puskával, tollal	1800 Ft
Békés Sándor: Vadászetika	950 Ft
Concerto-Boldog kürtegyüttes „Vadászzene” CD	2000 Ft
dr. Ádámfi Tamás: Vadászati bibliográfia	1350 Ft
dr. Bod Lajos: A somogyi szarvas	3000 Ft
dr. Faragó István: Kápolna a hegytetőn	590 Ft
dr. Montagh András: Négy földrészen vadásztam	1850 Ft
dr. Végh Endre: Murphy és a beteg vadász	650 Ft
dr. Zoltán János: Legenda és valóság	2000 Ft
Felső Barnabás-Papp Attila: Gemenc	1100 Ft
Ferenczy Ferenc: Szalonkától szalonkáig	1950 Ft
Fuchs Antal: Dicsértessék a Bakony	950 Ft
Gánti Tibor: A remetesüldő	1100 Ft
Gyenes István: Megszállottan	650 Ft
Gyenes István: Öröklés	750 Ft
H.G.Wells: A tsavói emberevők	2600 Ft
Hangay György: Kuzkusz kókusszal	1700 Ft
Hangay György: Tábortüzek a dél keresztje alatt	1800 Ft
Házás Sándor: Magyar-német, német-magyar vadászati kisszótár	1100 Ft
J. S. Bolen: Bennünk élő istennők	1350 Ft
Jurán Vidor: Szepességi vadászhistóriák	1500 Ft
Kászoni Zoltán: Az a medvés pisztrángos csodás Erdély	2000 Ft
Kovács László: Vadász velem	1950 Ft
Kováts Kálmán: Vadhústelepek	950 Ft
Lovász Sándor: A vadászat lázában	750 Ft
Magyarország aranyérmes trófeái 1870-1989	3000 Ft
Merán Fülöp: A vadászat megmaradt	2100 Ft
Nemzetközi Vadásziásztási oktatási program	1000 Ft
Rendellenes trófeakiállítás katalógusa	450 Ft
Satzger László: Ahol a jávorok járnak	1800 Ft
Schmidt Egon: Távcsővel a nyakamban	1600 Ft
Sipos György: Trófeák előkészítése preparáláshoz	850 Ft
Sterbetz István: Trófeákkal beszélgetek	1800 Ft
Szabó Péter: Különös vadászat	850 Ft
Szálkeresztben, 15 külföldön élő vadász írása	1800 Ft
Szörényi Zoltán: Vadász-horgász kalandok Mongóliában	1850 Ft
Ugray Tamás: Vadászpuskával a világ tetején	1800 Ft
Vadász Könyvklub évkönyve 1993-1999.	1600 Ft
Wentzely Dénes: Üzen az erdő	750 Ft

Telefon: 06-60/327-280 Fax: 06-1/331-4368

E-mail: vke.vadaszlap@mail.mtav.hu

Vásároljon Ön is kiváló röpkészségű előnevelt vagy
vadászerezt FÁCÁNT, gödöllői tenyészetünkből,

KERTEX BT. MOST KEDVEZMÉNYES ÁRON!

Postacím: 2100 Gödöllő, Pf. 412; Tel.: (20) 944-6266

HÍVJON, MEGÉRI!

KUKORICA-ESŐ

**Aki számol és gondolkodik ... már tudja, hogy időt, pénzt és fáradságot takarít meg,
ha rendszerbe állítja a digitálisan vezérelt vadetető berendezést.**

A 120 és 220 literes nagyságú, kézi csőrővel vagy gépkocsival oca. 5-10 méteres magasba emelt tartályból naponta 1-15 kg kukorica szórható ki 8-10 méteres körzetben, azonos időpontban. A szórásidő 24 órán belül 1-8 óránként tetszés szerint állítható.

A berendezés megvásárlását különösen azoknak a vadászatra jogosultaknak ajánljuk, ahol a szőrök – esős/havas időben – nehezen megközelíthetők és a vadállomány megtartása, helyhez kötése érdekében naponta kívánják etetni. (A 120 literes automata etető egy feltöltéssel, napi 4 kg ki-szórás mellett 20 napig felügyelet nélkül ellátja az állomány etetését.)

A berendezés „elidegenítését” ugyancsak megnehezíti, hogy elérhetetlenül magasban van és csak csőrővel vagy csigával kiegészített drótkötéllel engedhető le a földre.

A 120 literes automata etető ára (akkumulátorral, töltővel együtt) 56 ezer forint + ÁFA, a 220 literes tartállyal készülő berendezés 62 ezer forint + ÁFA.

**Megrendelhető: Soltész Károly épületgépész és villanyszerelő mesternél
2000 Szentendre, Irányi Dániel u. 25. Telefon és fax: 06-26/313-789 Mobil: 06-20/951-3427**

E-DI NA

VADÁSZ- ÉS HORGÁSZBOLT

KEDVES SPORTTÁRSÁK, VÁSÁRLÓINK!

A GYÖNGYÖSI EDUARD-KETTNER VADÁSZBOLT MAGÁNVÁLLALKOZÁSBA KERÜLT. CÍMÜNK ÉS TELEFONSZÁMUNK VÁLTOZATLAN. NEVÜNK ÉS ÁRUVÁLASZTÉKUNK, VALAMINT ÁRAINK VÁLTOZTAK. KETTNER ÁRUKAT MEGRENDELÉSRE TOVÁBBRA IS FORGALMAZUNK.

A MAGYAR VADÁSZLAP ÉVES ELŐFIZETŐINEK ÉVENTE EGYSZER BÁRMILYEN ÖSSZEGŰ VÁSÁRLÁS ESETÉN 5% KEDVEZMÉNYT ADUNK.

VÁRJUK KEDVES VÁSÁRLÓINKAT!

Gyöngyös, Rózsa u. 2. Tel.: 37/311-898

1077 Budapest, Wesselényi u. 74.
Tel.: 322-4002

Nyitva:
Hétfőtől csütörtökig 8.30-tól 17.00-ig
Pénteken 8.30-tól 14.30-ig

Sörétes, golyós maroklöfegyverek, céllövő pisztolyok különleges kaliberben is • Légfegyverek, gáz- és riasztópisztolyok nagy választékban • Engedély nélküli, hatastalanított fegyverek, Flóbert-pisztolyok • Vadászati és turisztikai kiegészítő felszerelések, eredeti USA MILITARY- és egyéb ruházat, távcsövek, lőszer

**MAGYAR SÖRÉTES LŐSZEREK 39 FT-TÓL
OLASZ SÖRÉTES LŐSZEREK 40 FT-TÓL**

**BIZOMÁNYOSI FEGYVEREK, GÁZFEGYVEREK,
ÖNVÉDELMI ÉS SPORTPISZTOLYOK ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN
SÖRÉTES TÖLTÉNYEK NAGY VÁLASZTÉKBAN**

30 éve a vadászok szolgálatában

LÍZING:

GÉP, JÁRMŰ, BERENDEZÉS,
INGATLAN, OPERATÍV LÍZING,
TARTÓS BÉRLET.

INNOTRADE LÍZING RT.
TELEFON: 06-1/375-1727

INNOTRADE
LÍZING
A Magyar Lízingszövetség Tagja

A CÉGCSOPORT PÉNZÜGYI
LÍZINGET IS KÍNÁL
TAKLEASING RT.
TELEFON: 06-1/213-6766

Kiss and Kolláth

H-2120 Dunakeszi, Főút 23. Tel.: (36-27) 540-160 Fax: (36-27) 540-161
E-mail: kollath@mail.digitel2002.hu www.kollath.hu

Namíbiai vadászat

5 napos vadász- + 1 pihenőnap, csomag, öt vad (kudu, oryx, springbock, duiker, steenbock) trófea díjával, teljes ellátással és reptéri transzferrel együtt: 4000,- DEM/vadász (2/1)

Dél-Afrikai Köztársaság

• 5-9 napos antilop hajtóvadászatok. Ár: 2100,- és 2700,- USD/vadász között.
• Krüger Park mellett, kaffertehén-vadászat 3500,- USD + 28 másik vadfajta lőhető.

Zambia, Luangwa völgy

Kafferbika-vadászat, ára 5450,- USD/vadász (2/1)

Benin

Vadászat Dwarf Buffalóra, nyugati fakó antilopra (Roan), Sing-Sing viziantilopra és más nyugat-afrikai fajokra, decembertől áprilisig. Ára: 5100,- USD (2/1)

Pumavadászat

• USA, Colorado és Argentína (magyar kíséreléssel)

Horgászás és vadászat együtt

Volga delta, Ural és Ili folyó deltája, Csendes-óceán partján

Afrikai, amerikai és ausztrál trófeák megrendelhetők
Vadászijjal vadászók részére különleges programok!

TRÓFEABÍRÁLAT és rekordkönyv regisztráció
a Nemzetközi Szafari Klub metodikája szerint.

Trófeabírálati engedély száma: COM#1002373

Vadászatszervezői engedély száma: 1499/96/97.

Web-oldal: www.kollath.hu

BOVAS Biztonságtechnikai Kft.
7150 BONYHÁD, ZRÍNYI U. 25. TEL.: 74/550-917. FAX: 74/550-905
Web: www.elender.hu/~bovas E-mail: bovas@elender.hu

ÖNORM EN=ISO=9001:1994
MINŐSÉGIRÁNYÍTÁSI RENDSZERREL GYÁRTUNK
ÉS AJÁNLUNK:

FEGYVERSEKRENYEKET:

DUPLAFALÚ, TŰZBIZTOS ■ SZIMPLAFALÚ ■ KÖNNYÍTETT
KIVITELŰ

PISZTOLYTÁROLÓKAT:

SZEKRÉNY KIVITELŰ ■ FALI
KAZETTA KIVITELŰ
■ BÚTORKAZETTA KIVITELŰ

MINDEN MÉRETBEN ÉS EGYEDI
IGÉNYEKET IS KIELÉGÍTVE

TERMÉKEINKET A MAGYAR
BIZTOSÍTÓK SZÖVETSÉGE
IS MINŐSÍTETTE

VÁSÁROJON KÖZVETLENŰL A GYÁRTÓTÓLI

HOTEL LIDO

H-8314 Vonyarcvashegy, Arany J. u. 9. • Telefon/fax: (36-83) 349-513
Telefon: (36-83) 348-036, 348-037 • Mobil: 06-30/947-0649

AJÁNLATUNK:

2 ÁGYAS SZOBA REGGELVEL	7600 FT/NAP (2 FŐ)	53200 FT/HÉT (2 FŐ)
2 ÁGYAS SZOBA REGGELI + FÉLPANZIÓ	10300 FT/NAP (2 FŐ)	71000 FT/HÉT (2 FŐ)
2 ÁGYAS SZOBA REGGELI + EBÉD + VACSORA	13000 FT/NAP (2 FŐ)	91000 FT/HÉT (2 FŐ)
3 ÁGYAS SZOBA REGGELVEL	8700 FT/NAP (3 FŐ)	60900 FT/HÉT (3 FŐ)
3 ÁGYAS SZOBA REGGELI + FÉLPANZIÓ	12700 FT/NAP (3 FŐ)	88900 FT/HÉT (3 FŐ)
3 ÁGYAS SZOBA REGGELI + EBÉD + VACSORA	16800 FT/NAP (3 FŐ)	117600 FT/HÉT (3 FŐ)
4 ÁGYAS SZOBA REGGELVEL	10400 FT/NAP (4 FŐ)	72800 FT/HÉT (4 FŐ)
4 ÁGYAS SZOBA REGGELI + FÉLPANZIÓ	15800 FT/NAP (4 FŐ)	110600 FT/HÉT (4 FŐ)
4 ÁGYAS SZOBA REGGELI + EBÉD + VACSORA	21200 FT/NAP (4 FŐ)	148400 FT/HÉT (4 FŐ)

KÜLÖN REGGELI: 700 Ft/fő, félpanzió: 1350 Ft/fő

A **HOTEL LIDO** a Balaton északi partján, Keszthelytől 6 km-re található, Vonyarcvashegyen. Kétcsillagos szálloda, 39 szobával, melyekhez fürdőszoba és balkon tartozik. Szobáiban műholdas programokkal színes TV, telefon van, igény szerint hűtőszekrényt biztosítunk. Őrzött gépkocsi parkolás az udvarban. A szállodában söröző, biliárd- és játéktér, valamint kondicionálóterem várja vendégeinket.

A szálló kertjében fűtött fürdőmedence áll vendégeink rendelkezésére. A Balatontól 200 m-re fekszik, jól felszerelt és részben homokos strandja igen kedvelt a családok körében.

A környék számtalan kirándulási lehetőséget kínál: Afrika múzeum, Sümegi vár, Badacsony, Hévíz tófürdő

Sportolási lehetőségek: tenisz, szörfözés, vízimotor, strandröplabda, lovaglás, sportlövészet, asztalitenisz.

KEDVEZMÉNYEINK:

- 4 éves korig minden ingyenes (pótágyas elhelyezéssel),
- 4-12 éves korig 20 százalék kedvezményt adunk a ráeső részből.

VADÁSZBOLT PESTERZSÉBETEN

ÖNVÉDELMI, SPORT-, VADÁSZ-, LÉGFEGYVEREK
VALAMINT FLÓBERTPISZTOLYOK,
SÖRÉTES, GOLYÓS, LÉGLŐSZEREK, VALAMINT
FEGYVER- ILLETVE KERESŐTÁVCSÖVEK,
VADÁSZRUHÁZAT ÉS AJÁNDÉKTÁRGYAK
NAGY VÁLASZTÉKÁVAL
VÁRJUK KEDVES VÁSÁRLÓINKAT.

CÍMÜNK: GEMENC VADÁSZBOLT, 1203 BUDAPEST,
KOSSUTH LAJOS UTCA 57. TELEFON: (36-1) 283-4432,
MOBIL: 06-30/942-1839. NYITVA TARTÁS: H.-P.: 10.00-18.00

Harmónia - VADÁSZBOLTOK

SZENZÁCIÓS AKCIÓ!

A VILÁG LEGJOBB KERESŐTÁVCSÖVEI

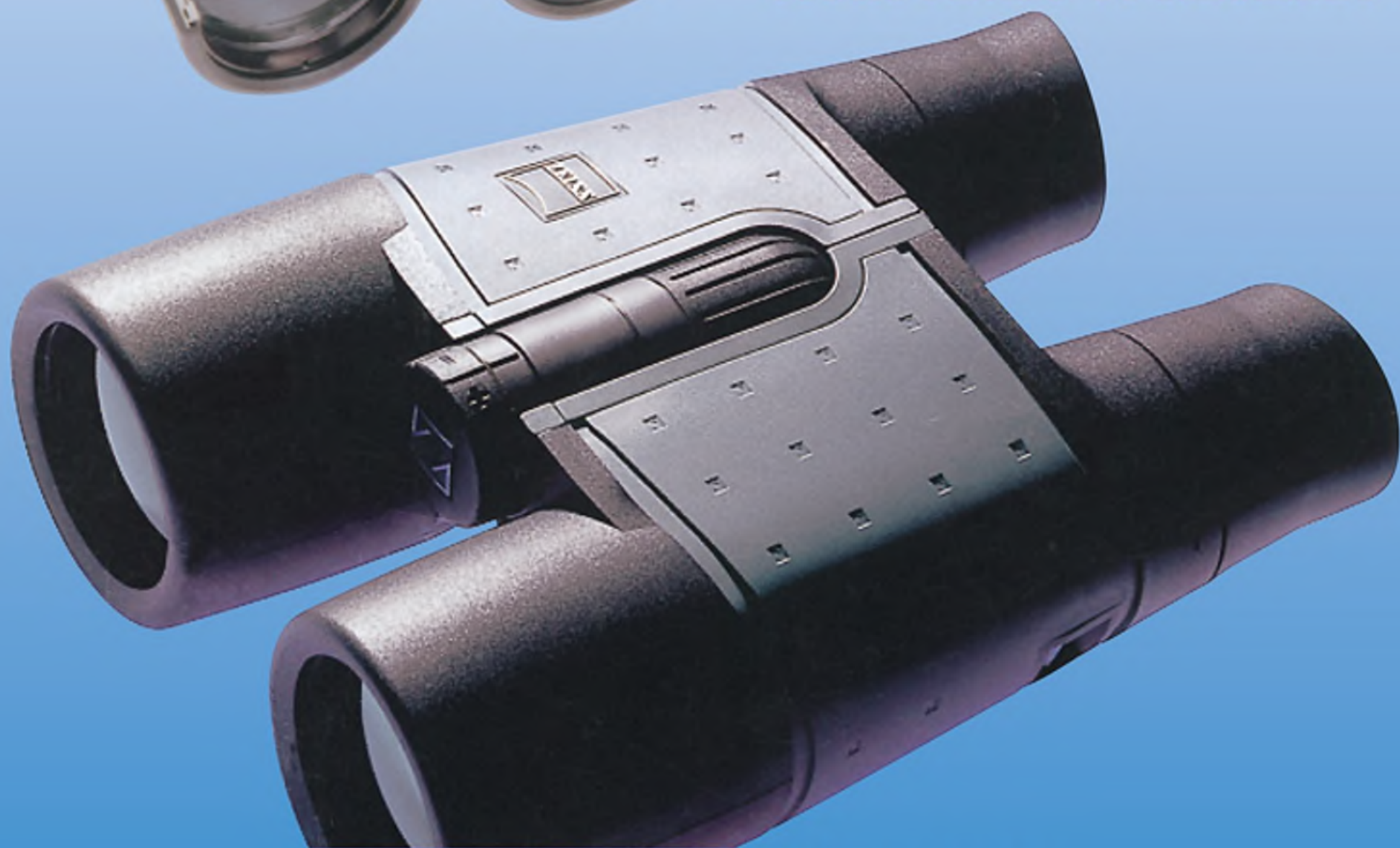
ZEISS 8x56BT*DS ~~327 900 Ft~~

256 700 Ft

ZEISS 10x56BT*DS ~~353 500 Ft~~

279 200 Ft

CSAK AMÍG A KÉSZLET TART!

HARMÓNIA VADÁSZBOLTOK

■ 4025 DEBRECEN, Széchenyi u. 10. Tel.: (52) 430-468 Fax: (52) 412-633 ■ 4026 DEBRECEN, Bethlen u. 36. Tel.: (52) 421-338 ■ 3530 MISKOLC, Széchenyi u. 14. Tel.: (46) 341-464 ■ 4400 NYÍREGYHÁZA, Zrínyi Ilona u. 8-10. Tel.: (42) 413-423 ■ 5600 BÉKÉSCSABA, Luther u. 12. Tel.: (66) 449-369 ■ 6720 SZEGED, Oskola u. 23. Tel.: (62) 325-044 ■ 6500 BAJA, Hattyú u. 2. Tel.: (79) 321-364 ■ 1165 BUDAPEST XVI. ker., Margit u. 116. (lőtér) Tel.: (1) 403-3016 ■ 2890 TATA, Katona u. 17. Tel.: (34) 381-418 ■ 8200 VESZPRÉM, Rákóczi u. 5. Tel.: (88) 325-033 ■ 8360 KESZTHELY, Rákóczi u. 3. Tel.: (83) 314-101 ■ 8900 ZALAEGERSZEG, Tompa u. 1. Tel.: (92) 348-011 Rádiótel.: (30) 939-8369 ■ 7626 PÉCS, Király u. 75. Tel.: (72) 335-333, 325-204 ■ 7800 SIKLÓS, Szent István tér 8. (Kék Sellő Üzletház) Tel.: (72) 352-658 ■ 3300 EGER, Mátyás király út 85. Tel.: (36) 313-904 ■ 3200 GYÖNGYÖS, Szent Bertalan u. 4. Tel.: (37) 301-860 ■ 2400 DUNAÚJVÁROS, Dózsa György út 4/C (Tojánház) Tel.: (25) 405-701 ■ 7030 PAKS, Dózsa György u. 102. Tel.: (75) 315-687